

แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

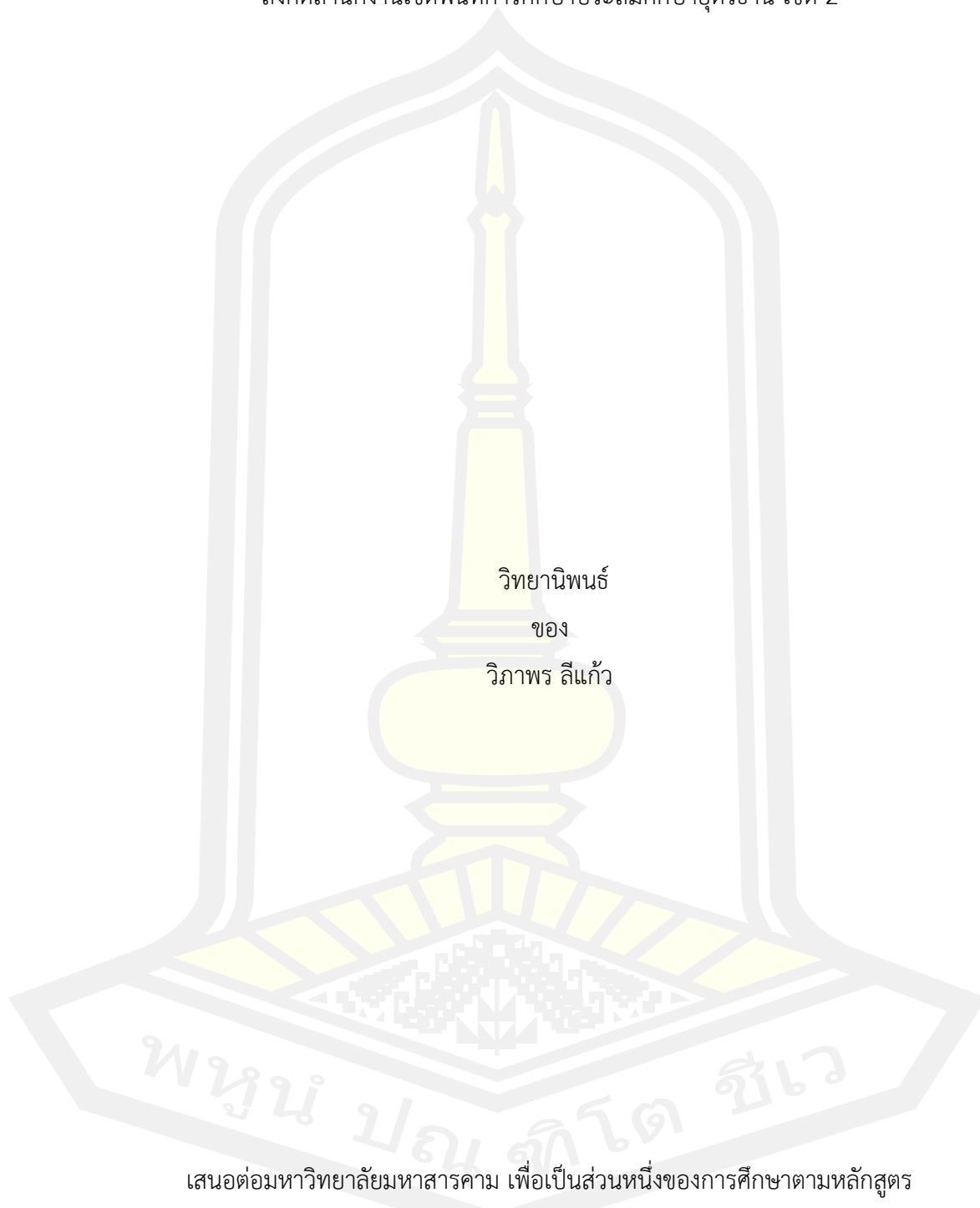
วิทยานิพนธ์
ของ
วิภาพร ลิแก้ว

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

ธันวาคม 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

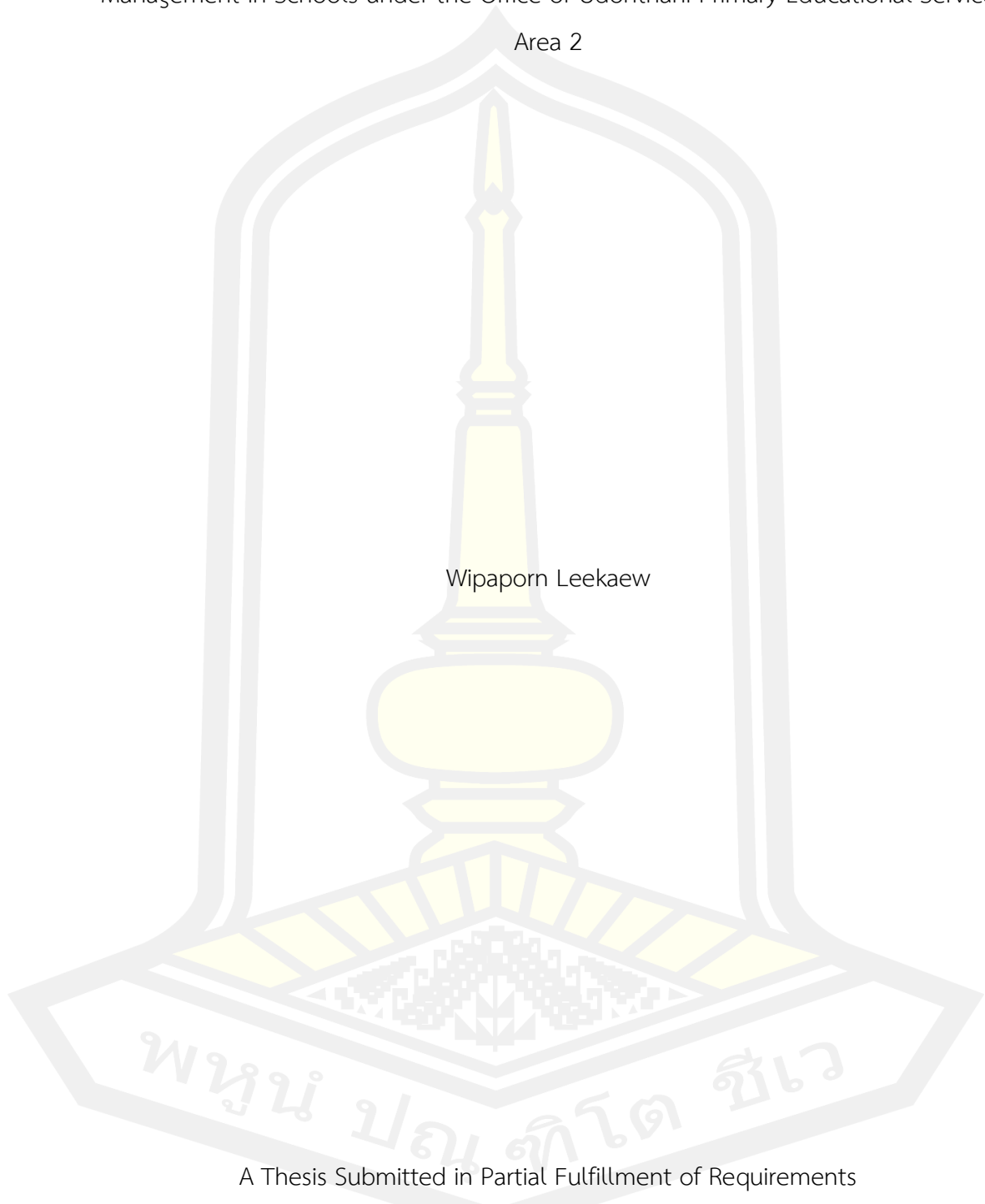
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
ธันวาคม 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Guidelines for Development of Curriculum Administration and Learning
Management in Schools under the Office of Udonthani Primary Educational Service

Area 2

Wipaporn Leekaew

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration and Development)

December 2021

Copyright of Maharakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาววิภาพร ลีแก้ว
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารและพัฒนการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รศ. ดร. ธรินธร นามวรรณ)

..... กรรมการ

(รศ. ดร. บุญชม ศรีสะอาด)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. อำนาจ ชนวงค์)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2		
ผู้วิจัย	วิภาพร ลิแก้ว		
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. ธรินธร นามวรรณ		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารและพัฒนการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2564

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยใช้วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนา แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 จำนวน 334 คน ได้มาโดยกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วน ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 และประเมินแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

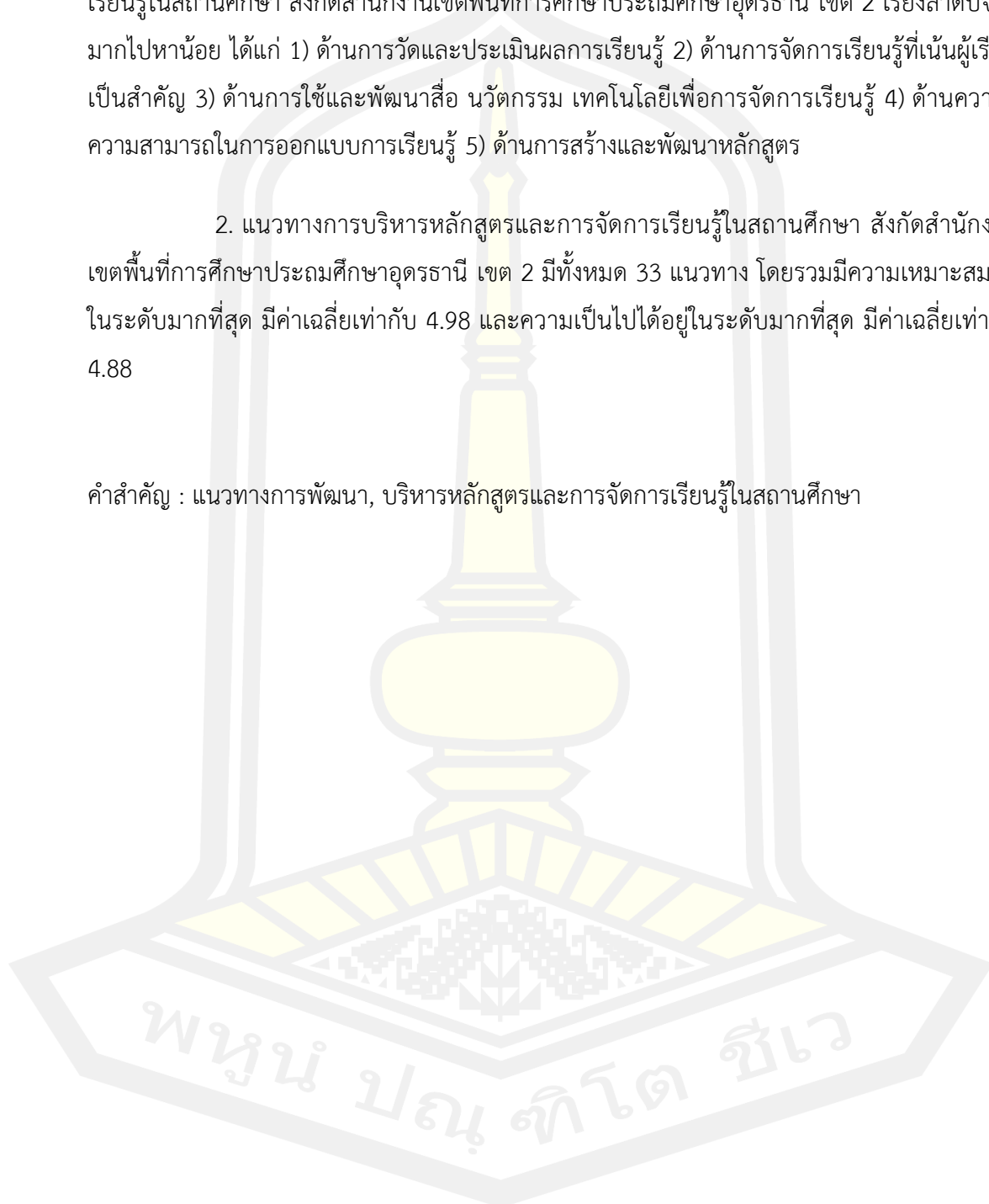
ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของบริหารหลักสูตรและ

การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ 5) ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

2. แนวทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 มีทั้งหมด 33 แนวทาง โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.98 และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.88

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา, บริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

TITLE	The Guidelines for Development of Curriculum Administration and Learning Management in Schools under the Office of Udonthani Primary Educational Service Area 2		
AUTHOR	Wipaporn Leekaew		
ADVISORS	Associate Professor Tharinthorn Namwan , Ed.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration and Development
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2021

ABSTRACT

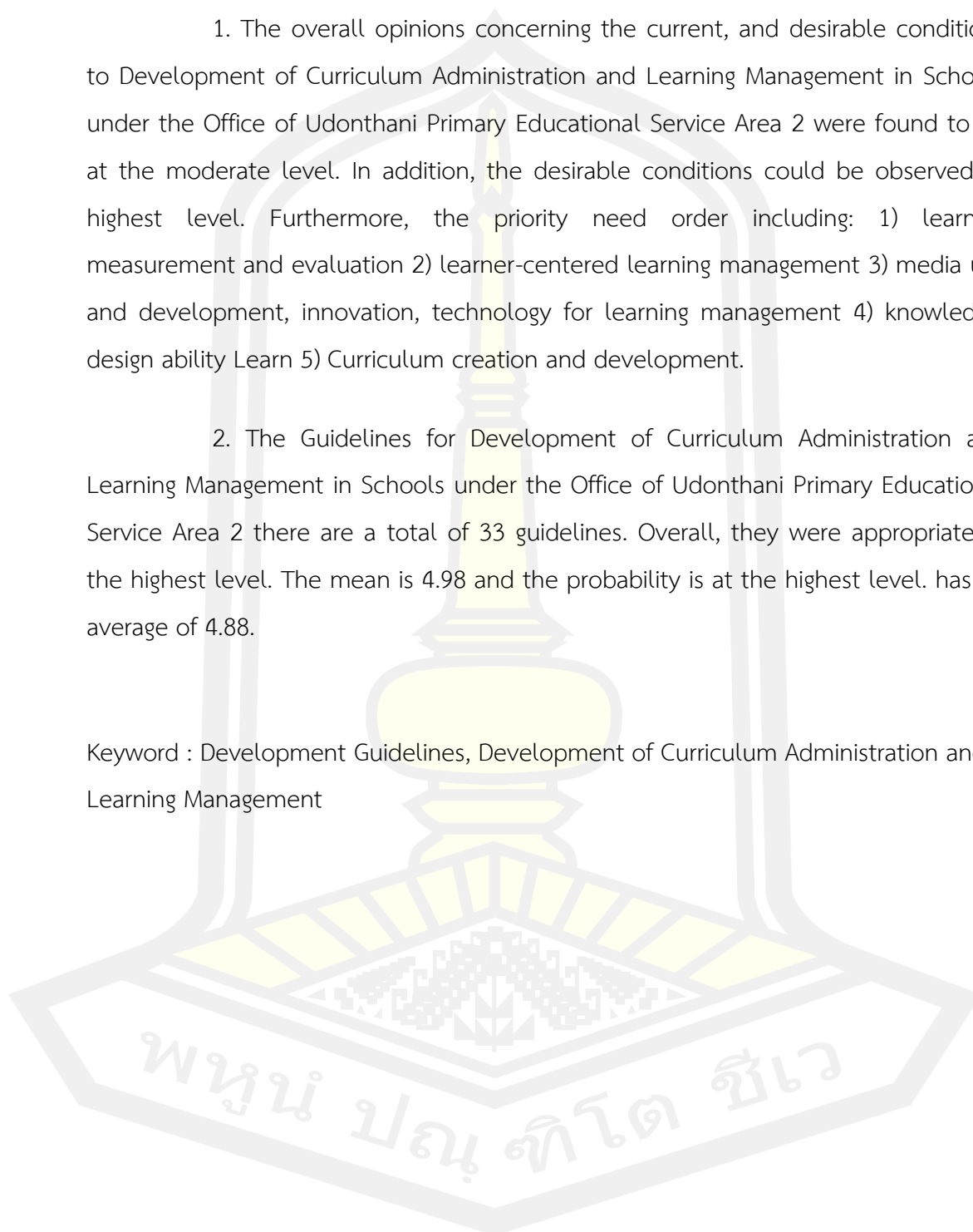
This research aims to; 1) study current conditions, desirable conditions, and the needs to Development of Curriculum Administration and Learning Management in Schools under the Office of Udonthani Primary Educational Service Area 2. and 2) to develop guidelines of Development of Curriculum Administration and Learning Management in Schools under the Office of Udonthani Primary Educational Service Area 2. The research method was divided into 2 phases. Phase 1 was to study current conditions, desirable conditions, and the needs to enhance Development of Curriculum Administration and Learning Management in Schools under the Office of Udonthani Primary Educational Service Area 2. The samples were 334 school administrators and teachers under the Office of Udonthani Primary Educational Service Area 2. through stratified random sampling technique and research instrument was scaling questionnaire. Phase 2 to develop guidelines of enhance Udonthani Primary Educational Service Area 2. The development guideline was evaluated by 5 experts through purposive sampling technique and research instrument was an assessment of appropriateness and feasibility of the guideline. Data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation and modified priority index.

The results showed that;

1. The overall opinions concerning the current, and desirable conditions to Development of Curriculum Administration and Learning Management in Schools under the Office of Udonthani Primary Educational Service Area 2 were found to be at the moderate level. In addition, the desirable conditions could be observed at highest level. Furthermore, the priority need order including: 1) learning measurement and evaluation 2) learner-centered learning management 3) media use and development, innovation, technology for learning management 4) knowledge, design ability Learn 5) Curriculum creation and development.

2. The Guidelines for Development of Curriculum Administration and Learning Management in Schools under the Office of Udonthani Primary Educational Service Area 2 there are a total of 33 guidelines. Overall, they were appropriate at the highest level. The mean is 4.98 and the probability is at the highest level. has an average of 4.88.

Keyword : Development Guidelines, Development of Curriculum Administration and Learning Management

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ ประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด กรรมการสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงศ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการ คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และได้กรุณาปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง และให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งบุคคลที่ผู้วิจัยได้อ้างอิงทางวิชาการตามที่ปรากฏในบรรณานุกรม

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์และความสะดวกในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครู ทุกท่านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ และเพื่อนนิสิตสาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา รุ่น พ.33 ทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำและส่งเสริมกำลังใจตลอดมา นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลืออีกหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามในที่นี้ได้หมด จึงขอขอบคุณทุกท่านเหล่านั้นไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ สมาชิกในครอบครัวทุกคน ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจตลอดมา จนการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงอย่างสมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์จากการวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ให้การศึกษอบรมสั่งสอนส่งผลให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาและก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามวิจัย.....	4
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้.....	9
แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้.....	13
กระบวนการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้.....	55
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2.....	56
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61
งานวิจัยในประเทศ.....	61
งานวิจัยต่างประเทศ.....	66

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	69
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	70
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการ บริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2	72
ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2.....	79
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	84
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	84
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	85
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	129
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	129
สรุปผล	129
อภิปรายผล.....	131
ข้อเสนอแนะ	133
บรรณานุกรม.....	135
ภาคผนวก.....	143
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ	144
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	147
ภาคผนวก ค การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	162
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	167
ประวัติผู้เขียน.....	186

สารบัญตาราง

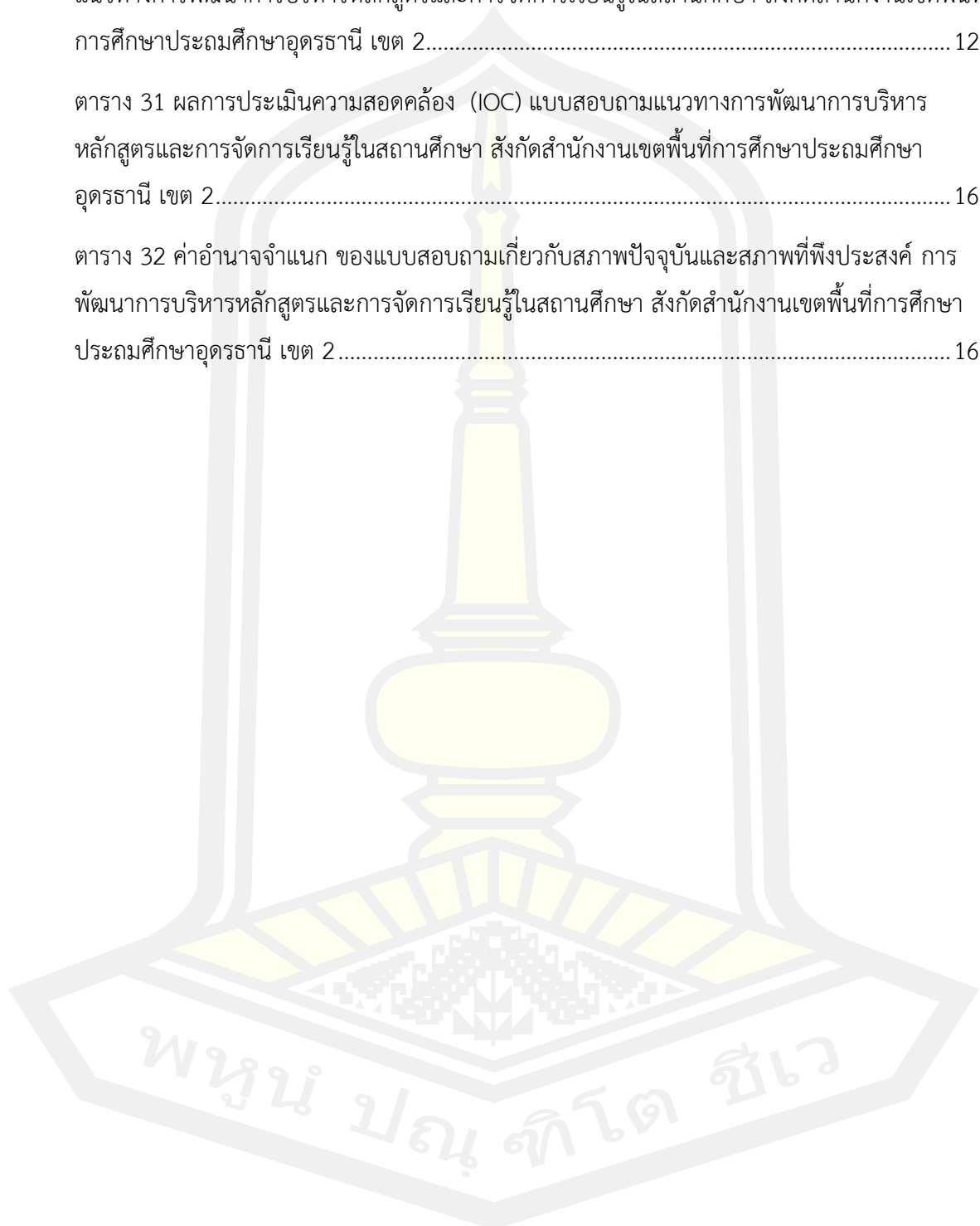
	หน้า
ตาราง 1 วิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	21
ตาราง 2 สังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	22
ตาราง 3 สังเคราะห์ตัวชี้วัดองค์ประกอบด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร	27
ตาราง 4 สังเคราะห์ตัวชี้วัดองค์ประกอบด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้.....	32
ตาราง 5 สังเคราะห์ตัวชี้วัดองค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	39
ตาราง 6 สังเคราะห์ตัวชี้วัดองค์ประกอบด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการ เรียนรู้.....	48
ตาราง 7 สังเคราะห์ตัวชี้วัดองค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	54
ตาราง 8 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดสถานศึกษา	73
ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2.....	85
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ความ ต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2	86
ตาราง 11 ผลการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร	87
ตาราง 12 ผลการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านความรู้ ความสามารถในการ ออกแบบการเรียนรู้.....	88
ตาราง 13 ผลการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา	

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	90
ตาราง 14 ผลการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้	91
ตาราง 15 ผลการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	93
ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม	95
ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการสร้าง และพัฒนาหลักสูตร.....	96
ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้	97
ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	98
ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการใช้ และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้.....	99

ตาราง 21 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการวัด และประเมินผลการเรียนรู้.....	100
ตาราง 22 การสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร	110
ตาราง 23 การสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านความรู้ความสามารถในการ ออกแบบการเรียนรู้.....	111
ตาราง 24 การสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	113
ตาราง 25 การสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้.....	114
ตาราง 26 การสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	116
ตาราง 27 แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 (ร่าง)	117
ตาราง 28 บันทึกประเด็นสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 2.....	121
ตาราง 29 แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2	121

ตาราง 30 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2.....	124
ตาราง 31 ผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) แบบสอบถามแนวทางการพัฒนาการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 2.....	163
ตาราง 32 ค่าอำนาจจำแนก ของแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การ พัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2.....	165

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	69
ภาพประกอบ 2 ระยะเวลาของการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่คาดหวัง	71

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักชาติ ศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2562) การพัฒนาประเทศไทยในสภาวะการณ์โลกแห่งการเปลี่ยนแปลงหรือโลกศตวรรษที่ 21 ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วและส่งผลกระทบต่อทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการเมืองของทุกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความก้าวหน้าและพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีการกระจายอย่างกว้างขวางและไร้ขีดจำกัด ทำให้ทุกประเทศในประชาคมโลกให้ความสำคัญและเร่งการพัฒนาประเทศ เพื่อให้ก้าวทันกับสภาวะการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ประเทศไทยโดยรัฐบาลได้กำหนดให้การยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อเสริมสร้างความสามารถของประเทศไทยให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว รวมทั้งมีขีดความสามารถในการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นในเวทีสากล (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561)

การศึกษาและการเรียนรู้ ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาคและของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ตลอดจนในเรื่องของคุณลักษณะที่พึงประสงค์พื้นฐาน คือ การจัดการศึกษาให้คนในชาติเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ตามปณิธานว่าด้วยการจัดการศึกษาของ UNESCO โดยในศตวรรษที่ 21 ทุกประเทศได้มีการพัฒนา

และใช้หลักสูตรการศึกษาที่มีเป้าหมายให้นักเรียนได้ Learn to know Learn to be Learn to do เพื่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในฐานะพลเมืองของชาติและ Learn to Live Together

เพื่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในฐานะพลโลก (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2553)

สังคมไทยเป็นสังคมที่ให้ความสำคัญกับคำว่า “ครู” ในฐานะผู้ส่งเสริมและสรรค์สร้าง การเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพ (วรากรณ์ สามโกเศศ และคณะ, 2553) ดังนั้น หนึ่งในส่วนสำคัญ ของการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้คือ “ครู” เพราะคุณภาพของผู้เรียน ขึ้นอยู่กับคุณภาพของครูเป็นส่วนสำคัญ เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ (2562) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษา มีความซับซ้อน ทุกองค์ประกอบมีความสำคัญที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันทั้งหมด หลักสูตรที่เป็น องค์ประกอบสำคัญประการหนึ่ง เนื่องจากหลักสูตรกำหนดเป้าหมายและวิธีการจัดการศึกษาส่งผลต่อ การจัดการเรียนการสอนของผู้สอนและผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยรวม จึงอาจกล่าวได้ว่าคุณภาพ ของผู้เรียนส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากหลักสูตรผู้ไม่รู้ในศตวรรษที่ 21 ไม่ใช่คนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้อีก ต่อไป แล้วแต่เป็นคนที่ไม่สามารถเรียนรู้และถึงความรู้ลึกเดิมและเรียนรู้เรื่องเดิมแบบใหม่ การจัดการ เรียนรู้จึงต้องเปลี่ยนกระบวนการกระบวนการทัศน์และเป้าหมายแบบใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณภาพ แบบใหม่ ครูจึงต้องมีความรู้เรื่องกระบวนการที่จะนำหลักสูตรไปใช้เตรียมผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์โดยผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีมาตรฐานคุณภาพการศึกษาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการหลักสูตรในระบบการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและ สถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรนั้น หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น จนถึงระดับสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการ พัฒนาสนับสนุน ส่งเสริม การใช้และพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การ ดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ สูงสุด อันจะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ เป็นต้น หน่วยงานที่มี บทบาทในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษาเป็นตัวกลางที่จะเชื่อมโยงหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดในระดับชาติ ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาส่งเสริมการใช้และพัฒนาหลักสูตรในระดับสถานศึกษา ให้ประสบความสำเร็จ โดยมีภารกิจสำคัญคือกำหนดเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในระดับท้องถิ่น โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับสิ่งที่มีความต้องการในระดับชาติ พัฒนาสาระ การเรียนรู้ท้องถิ่น ประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับท้องถิ่น รวมทั้งเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตร

ด้วยการวิจัยและพัฒนาการพัฒนาบุคลากร สนับสนุน ส่งเสริม ติดตามผล ประเมินผล วิเคราะห์และ รายงานผลคุณภาพของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

จากรายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2563 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ในด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้สอน ส่วนใหญ่ยังมีปัญหาในการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ เช่น การจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) หลักสูตรท้องถิ่น หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ กำหนดการสอน ตามโครงสร้างรายวิชา แผนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลตาม มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด การจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่บรรลุตาม มาตรฐาน/ตัวชี้วัด ตามที่หลักสูตรกำหนด และที่สำคัญโรงเรียนไม่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก ในมาตรฐานที่ 1 ตัวชี้วัดที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละกลุ่มสาระให้เป็นไปตามเกณฑ์ (สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2, 2564 ก) นอกจากนี้ปัญหาดังกล่าวแล้วในปีการศึกษา 2564 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ได้กำหนดกรอบนโยบายและ แนวทางการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา ในปีการศึกษา 2564 เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย การศึกษาและการพัฒนาของเขตพื้นที่การศึกษาไปสู่เป้าหมายความเป็นเลิศ ทั้งด้านการบริหาร จัดการ การพัฒนาองค์กร การสร้างและการพัฒนาระบบคุณภาพให้ครูเป็นครูมืออาชีพ มีความ เชี่ยวชาญนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2, 2564 ข)

จากความสำเร็จและบริบทดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 จึงได้สนใจศึกษาแนวทางการพัฒนา การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาโดยมุ่งศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ การออกแบบ การเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ต่อไป

คำถามวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 อยู่ระดับใด
2. แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ที่เหมาะสมเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา อุดรธานี เขต 2 เพื่อนำไปจัดทำแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษา
2. ได้แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 เพื่อเป็นข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงาน เขตพื้นที่เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 และหน่วยงานอื่นที่สนใจนำไปประยุกต์ใช้ ในการปฏิบัติงานของครู

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้จาก Parson (1996), Ministry Of National Education, Turkish Republic (2006), สุรพล พลเยี่ยม (2544), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553), ดวงกมล สิ้นเพ็ง (2553) และวิจารณ์ พานิช (2555) ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เพื่อใช้เป็นองค์ประกอบและตัวชี้วัดของแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

- 1.1 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร
- 1.2 ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้
- 1.3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 1.4 การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้
- 1.5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

เพื่อให้สอดคล้องกับคำถามการวิจัยและความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 2,516 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 174 คน และครู จำนวน 2,342 คน จากสถานศึกษาจำนวน 194 แห่ง

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 97 คน และครู จำนวน 237 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 334 คน โดยเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan และการใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling Technique) จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ โดยกำหนดสัดส่วนร้อยละ 50 คำนวณหากลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิ แล้วสุ่มอย่างง่ายแบบจับสลาก (Simple Random Sampling) ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จากสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จและวิธีการปฏิบัติที่ดีในด้านการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน

1.2 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินแนวทางพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 (โดยประเมินความสอดคล้อง เหมาะสม และความเป็นไปได้) จำนวน 5 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แนวทาง หมายถึง แนวปฏิบัติ กระบวนการ วิธีการ ที่ได้ศึกษาหรือพัฒนาขึ้น และใช้ยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินงานของหน่วยงาน องค์กร และสถานศึกษา เพื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ

2. แนวทางการพัฒนา หมายถึง การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงกระบวนการ วิธีการ หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ไปในทิศทางที่พึงประสงค์

3. การพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงตามแผน ด้วยการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าหรือกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มีการกำหนดทิศทาง โดยครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการสร้างและ พัฒนาหลักสูตร 2) ด้านความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ 3) ด้าน การจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และ 5) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

3.1 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำ ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่มีอยู่แล้ว หรือสร้างขึ้นมาใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพ ความต้องการของสังคมปัจจุบัน โดยมีจุดมุ่งหมาย แนวทาง วิธีการ และเนื้อหาสาระ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ เจตคติ และพฤติกรรมตามที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3.2 ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้ ความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนในการจัดกระบวนการสอนแบบครบวงจร สำหรับการวิเคราะห์ความต้องการในการเรียน เป้าหมายในการเรียน และการพัฒนาระบบในการถ่ายทอดความรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างถาวร หลังจากเกิดการเรียนรู้ โดยกระบวนการในการพัฒนานี้ครอบคลุมการพัฒนาเอกสารการเรียน

การสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การทดลอง การปรับปรุงการเรียนการสอน และกิจกรรม การออกแบบการ จัดการเรียนรู้อิงมาตรฐาน การจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างเข้าใจ

3.3 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง ความสามารถในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้อันเปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง มุ่งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และ มีส่วนร่วมในการเรียน การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด เป็นคนดี มีสติปัญญา และมีความสุข สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยการความสะอาดและ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน โดยใช้วิธีการที่หลากหลายตามความต้องการ ความถนัด ความสนใจ และตามสภาพจริงของผู้เรียน

3.4 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการนำวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนแนวความคิด เทคนิควิธีการต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งแปลกใหม่มาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ที่ผู้สอนนำมาใช้เป็นตัวกลางใน กระบวนการเรียนการสอน เพื่อทำให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่ถ่ายทอดได้ดี และรวดเร็วยิ่งขึ้น รวมทั้ง ได้ผลตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน

3.5 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการศึกษา ค้นคว้าหาข้อมูลต่าง ๆ ที่มีความหมายแทนคุณลักษณะหรือพฤติกรรมของสิ่งที่วัด แล้วนำผลของ การวัดมาวินิจฉัยคุณค่าที่เรียกว่า การประเมินผลโดยการประเมินการเรียนรู้ (Assessment) สิ่งใด สิ่งหนึ่งอาจไม่จำเป็นต้องตัดสินคุณค่าหรือประเมินผล (Evaluation) แต่การประเมินผลหรือตัดสิน คุณค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งจำเป็นต้องมีการประเมินการเรียนรู้ ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จากการประเมินการเรียนรู้ นั้นจึงมีความสำคัญ หากการประเมินการเรียนรู้มีคุณภาพก็ทำให้การประเมินผลมีคุณภาพ

4. แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงกระบวนการ วิธีการ หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ไปในทิศทางที่พึงประสงค์ในการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบ การเรียนรู้ 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และ 5) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้ครูผู้สอน สามารถบริหารหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. สภาพปัจจุบันการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ หมายถึง สภาพปัจจุบันของการปฏิบัติ หรือดำเนินงานตามสภาพจริงของครูผู้สอนทั้ง 5 ด้าน เพื่อนำมาศึกษา ถึงปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา

6. สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ หมายถึง สภาพที่คาดหวัง หรือมีความต้องการให้มีการดำเนินการด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา เพื่อให้การทำงานประสบผลสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

7. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการ ที่ทำหน้าที่ บริหาร ดูแลโครงสร้างหลักสูตร ตลอดจนอำนวยความสะดวกให้แก่คณะครู และบุคลากรทางการศึกษาในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

8. ครู หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานราชการ หรือครูอัตราจ้างในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการบริหาร
หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุดรธานี เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
  - 1.1 ความหมายการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
  - 1.2 ความสำคัญการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
2. แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
  - 2.1 ความหมายของแนวทาง
  - 2.2 ความหมายของแนวทางการพัฒนา
  - 2.3 องค์ประกอบและตัวชี้วัดการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
3. กระบวนการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
4. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ
6. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

1. ความหมายการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
การบริหารหลักสูตร ได้มีนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญได้กล่าวถึงความหมายไว้
หลายท่าน ดังนี้
ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรเป็นการดำเนินงาน
เกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยการนำกระบวนการบริหารงานมา
ประยุกต์ใช้

ขวลิต ชูกำแพง (2551) ให้ความหมายการบริหารหลักสูตรไว้ว่า หมายถึง
การนำกระบวนการบริหารมาใช้ในขั้นตอนการวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้การประเมิน

หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร โดยอาศัยบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมมือกัน ปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การบริหารหลักสูตรใด ๆ ให้มีประสิทธิภาพผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับตัวหลักสูตรนั้นและนำหลักสูตรนั้นไปใช้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร ในระบบการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น และสถานศึกษา มีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับมีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริมการใช้และการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด อันจะส่งผลต่อการพัฒนา คุณภาพผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในระดับชาติ

ประสาธน์ เถลิงเฉลิม (2553) ได้ให้ความหมายของ การบริหารหลักสูตร หมายถึง ความสามารถในการสร้างเอกสารเพื่อที่จะเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระของตัวหลักสูตร การจัดกิจกรรม ประสบการณ์ และ กระบวนการประเมินผลการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ที่กำหนดโดยหน่วยงานการพัฒนาผู้เรียน รวมไปถึงหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

กล่าวโดยสรุป การบริหารหลักสูตร หมายถึง กระบวนการที่ครูนำหลักสูตรไปใช้ เตรียมผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนหลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร และความต้องการของสังคม

การจัดการเรียนรู้

Hough และ Duncan (1970) อธิบายความหมายของการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง กิจกรรมของบุคคลซึ่งมีหลักและเหตุผล เป็นกิจกรรมที่บุคคลได้ใช้ความรู้ของตนเองอย่างสร้างสรรค์ เพื่อสนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้และความผาสุก ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงเป็นกิจกรรมในแง่มุมต่าง ๆ 4 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตร (Curriculum) หมายถึง การศึกษาจุดมุ่งหมายของการศึกษา ความเข้าใจในจุดประสงค์รายวิชา และการตั้งจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน ตลอดจน การเลือกเนื้อหาได้เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น
2. ด้านการจัดการเรียนรู้ (Instruction) หมายถึง การเลือกวิธีสอนและเทคนิค การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้
3. ด้านการวัดผล (Measuring) หมายถึง การเลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสมและ สามารถวิเคราะห์ผลได้

4. ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ (Evaluating) หมายถึง ความสามารถในการประเมินผลของการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดได้

Good (1973) ได้อธิบายความหมายของการจัดการเรียนรู้ว่าการจัดการเรียนรู้ คือ การกระทำอันเป็นการอบรมสั่งสอนผู้เรียนในสถาบันการศึกษา

Zimbardo และ Ruth (1979) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงเชิงสัมพันธ์ของพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากประสบการณ์และเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ถาวร

Saylor และคณะ (1981) กล่าวว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แบบหรือแผนของการสอนที่มีการจัดกระทำพฤติกรรมขึ้นจำนวนหนึ่ง ซึ่งมีความแตกต่างกันเพื่อจุดหมายหรือเน้นเฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง

Hills (1982) ให้คำจำกัดความของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่าการจัดการเรียนรู้ คือ กระบวนการให้การศึกษแก่ผู้เรียน ซึ่งต้องอาศัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

Richey (1986) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้คือ ศาสตร์ (Science) ในการกำหนดรายละเอียดรายการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการประเมินและการทำนุบำรุงรักษาให้คงไว้ของสภาวะต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้ทั้งในเนื้อหาจำนวนมากหรือเนื้อหาสั้น ๆ

Klien (1991) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการเชิงทดลองที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงเชิงสัมพันธ์ที่ถาวรของพฤติกรรม ซึ่งอธิบายไม่ได้ด้วยสภาวะทางอารมณ์ชั่วคราว ภูมิภาคหรือการตอบสนองโดยกำเนิด

สุนน อมรวินวัฒน์ (2535) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่าการจัดการเรียนรู้คือสถานการณ์อย่างหนึ่งที่มีสิ่งต่อไปนี้เกิดขึ้น ได้แก่

1. มีความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียนผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม และผู้สอนกับผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม
2. ความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์นั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่
3. ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ใหม่นั้นไปใช้ได้

ชนาธิป พรกุล (2551) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้มีความสำคัญกับผู้เรียนเนื่องจาก

1. ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทำให้ได้รับทั้งความรู้และกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ผู้เรียนสามารถใช้กระบวนการเรียนรู้แสวงหาความรู้อื่น ๆ ได้ด้วยตนเอง
2. ผู้เรียนมีโอกาสค้นพบวิธีเรียนที่เหมาะสมกับตนเองและเลือกกิจกรรมที่ตนเองถนัดเพื่อแสดงความรู้หรือผลงาน

3. ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข
4. ผู้เรียนมีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่แก่ผู้เรียนตนเองและวิชาชีพ

5. ผู้สอนมีความสุขที่เห็นผู้เรียนมีความสุข

กล่าวโดยสรุป การจัดการเรียนรู้หมายถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของผู้สอน โดยผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย

กระทรวงศึกษาธิการ (2560) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) ได้ให้หลักการที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง
4. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นด้านคุณธรรมจริยธรรม

กล่าวโดยสรุป การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของผู้สอน โดยผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย

จากความหมายของการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ จึงสรุปได้ว่าการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่ครูนำหลักสูตรไปใช้เตรียมผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของผู้สอนโดยผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีมาตรฐานคุณภาพการศึกษาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2. ความสำคัญการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551(ฉบับปรับปรุง 2560) สู่การปฏิบัติ ทั้งนี้ การที่ผู้เรียนจะมีคุณภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจสิ่งที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ซึ่งเป็นเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ โดยมีหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรมจริยธรรม

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2557) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในประเทศไทย จึงควรให้ความสำคัญต่อกระบวนการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้น เพราะท่ามกลางกระแสสังคมในระบบทุนนิยมประชาธิปไตย การกระจายของเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารการเพิ่มอำนาจขององค์กรระดับโลก และประเทศที่ใช้

ระบอบประชาธิปไตยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ประเทศไทยต้องส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรม การจัดการเรียนการสอนใหม่ ๆ ด้านการศึกษาหน้าที่และความเป็นพลเมือง ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมปัจจุบัน และต้องส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ให้แก่เด็ก และเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความรู้เท่าทันทางการเมือง (Political Literacy) ซึ่ง “ครู” ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการเรียนการสอน และเป็นต้นแบบเรื่องประชาธิปไตย โดยเฉพาะครูผู้สอนวิชาสังคมเท่านั้น แต่เป็นครูทุกวิชา ดังนั้น จึงเป็นความท้าทายในการจัดการศึกษาหน้าที่และความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องเริ่มต้นที่ผู้ใหญ่ซึ่งเป็นต้นแบบทั้งครูผู้สอนทุกวิชา ผู้บริหาร พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชนและสื่อมวลชน ต้องเป็นต้นแบบความเป็นพลเมืองที่พึ่งตนเองและรับผิดชอบตนเอง รู้จักใช้สิทธิ เสรีภาพควบคู่กับความรับผิดชอบ เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เคารพความแตกต่าง เคารพหลักความเสมอภาค เคารพกติกา การไม่แก้ปัญหาคับด้วยความรุนแรง ทั้งตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องร่วมรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองให้เด็กและเยาวชนต่อไป

สรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจสิ่งที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งเป็นเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ โดยมีหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม เพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกและเป็นพลเมืองที่ดีต่อไป

แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

1. ความหมายของแนวทาง

Good (1973) ได้ให้ความหมายของแนวทางว่า หมายถึง แบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำเป็นตัวอย่าง เพื่อการลอกเลียนแบบเป็นสิ่งที่เป็นตัวแบบของสิ่งหนึ่ง เป็นหลักการหรือแนวคิด หรือเป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

Stoner และ Wankel (1986) ได้ให้ความหมายของแนวทางว่า หมายถึง การจำลองความจริงของปรากฏการณ์ เพื่อให้เข้าใจความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น เป็นการสร้างโมเดลเกี่ยวกับชุดของปรากฏการณ์และมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้เกิดความชัดเจนของนิยามความสัมพันธ์และประพจน์ที่เกี่ยวข้อง

สิริอร วิชชาวุธ (2549) แนวทาง คือ สิ่งที่สมาชิกทุกคนต้องเข้าใจตรงกันและยอมรับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ หรือแนวทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ เป้าหมายในการทำงานแต่ละชิ้น

และยุทธวิธีของกลุ่ม รวมถึงลำดับเป้าหมายที่จะทำก่อนหลัง เพื่อทำให้เกิดความผูกพันและมุ่งมั่นที่จะกระทำสู่ความสำเร็จของทีม

สรุปได้ว่า แนวทาง หมายถึง กระบวนการ วิธีการ ที่ได้ศึกษาหรือพัฒนาขึ้น และใช้ยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินงานของหน่วยงาน องค์กร และสถานศึกษา เพื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินงานในด้านต่างๆ

2. ความหมายของแนวทางการพัฒนา

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “พัฒนา” ไว้อย่างหลากหลาย สามารถรวบรวมได้ ดังนี้

ทิตยา สุวรรณชฎ (2522) กล่าวว่า การพัฒนา คือกระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยการจัดสรรทรัพยากรของสังคม เพื่อการเปลี่ยนแปลงในการที่จะบรรลุเป้าหมายที่สังคมนั้นได้เลือกสรรแล้ว ด้วยการควบคุมอัตราการเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2534) อธิบายว่า การพัฒนาเป็นเสมือนกลวิธีหรือมรรควิธี (Means) ที่ทำให้เกิดผล (Ends) ที่ต้องการคือคุณภาพชีวิต ชุมชนและสังคมดีขึ้น และนอกจากจะเป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นแล้ว ยังมีการกำหนดอัตราการเปลี่ยนแปลง (Rate of Change) เอาไว้ด้วย

ดิเรก ฤกษ์หรัย (2543) ให้ความหมายว่า การพัฒนานั้นเป็นกระบวนการ (Process) ที่จะต้องมีองค์ประกอบของเครื่องชี้วัดที่สำคัญและต้องผสมผสานระหว่าง

1. มีการเปลี่ยนแปลง (Change) ในทางบวก ได้แก่ การปรับปรุงเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตเสมอ ถ้าเปลี่ยนแปลงในทางลบไม่ถือว่าเป็นการพัฒนา คือการเปลี่ยนแปลงนั้นจะต้องดีขึ้น เจริญขึ้น งอกงามขึ้น และต้องเกี่ยวข้องกับ 4 แกนหลัก คือ คน โครงสร้าง เทคโนโลยีและระบบหรืองาน (รวมทั้งสิ่งแวดล้อมด้วย)

2. การเปลี่ยนแปลงนั้นต้องมีการควบคุม (Control) ทิศทางของการเปลี่ยนแปลงได้โดยการกำหนดเป็นแผนที่ชัดเจนและนำไปสู่การปฏิบัติที่ดำเนินตามเป้าหมายอย่างเด่นชัดและปรับเปลี่ยนยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมของสถานการณ์และเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีจุดเน้นของการพัฒนาโดยประชาชน เพื่อประชาชนและเป็นการพัฒนาแบบยั่งยืน

3. ผลของการพัฒนานั้นต้องเกิดความเสมอภาค (Equity) และการกระจายใหม่ (Redistribution) ในการกระจายความเป็นธรรมในเรื่องรายได้ และการกระจายความเป็นธรรมในเรื่องคุณภาพชีวิต (Quality of Life) แก่กลุ่มคนในสังคมอย่างยุติธรรมและจะต้องทำให้เกิดความเท่าเทียมกันอย่างแท้จริงในเรื่องโอกาส (การศึกษา การทำงาน ความก้าวหน้า ฯลฯ)

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2547) กล่าวว่า การพัฒนา คือการเปลี่ยนแปลงตามแผนหรือการเปลี่ยนแปลงที่มีการกำหนดทิศทาง (Planned or Directed Change) นั่นคือการพัฒนาทำได้เป็น

เรื่องธรรมชาติ หากเป็นความพยายามของมนุษย์ที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น โดยกำหนดทิศทางหรือรายละเอียดเอาไว้ล่วงหน้าว่าจะพัฒนาอะไร พัฒนาอย่างไร ช้าเร็วอย่างไร ใครจะเป็นผู้พัฒนาและเป็น ผู้ถูกพัฒนา เป็นต้น

สนธยา พลศรี (2547) ได้จำแนกความหมายของการพัฒนาแต่ละประเภทไว้ ดังนี้

1. ความหมายจากรูปศัพท์ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดความเจริญเติบโต งอกงามและดีขึ้นจนเป็นที่พึงพอใจ ความหมายดังกล่าวนี้เป็นที่มาของความหมายในภาษาไทยและเป็นแนวทางในการกำหนดความหมายอื่น ๆ
2. ความหมายโดยทั่วไป หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้คุณภาพดีขึ้นกว่าเดิม ความหมายนี้นับว่าเป็นความหมายที่รู้จักกันโดยทั่วไป เพราะนำมาใช้มากกว่าความหมายอื่น ๆ แม้ว่าจะไม่เป็นที่ยอมรับของนักวิชาการก็ตาม
3. ความหมายทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง ความเจริญเติบโตแต่เป็นความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจตามเนื้อหาของวิชาเศรษฐศาสตร์ ซึ่งเป็นการเน้นความหมายในเชิงปริมาณ คือการเพิ่มขึ้น หรือการขยายตัวของเศรษฐกิจมากกว่าด้านอื่น ๆ
4. ความหมายทางพัฒนาบริหารศาสตร์ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทั้งในด้านคุณภาพ (ดีขึ้น) ด้านปริมาณ (มากขึ้น) และด้านสิ่งแวดล้อม (มีความเหมาะสม) ไม่ใช่การ เปลี่ยนแปลงด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว
5. ความหมายทางด้านเทคโนโลยี หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสังคมให้ทันสมัยด้วยความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นความหมายอีกแนวทางหนึ่ง
6. ความหมายทางการวางแผน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการเตรียมการของมนุษย์ไว้ล่วงหน้า ในลักษณะของแผนและโครงการ แล้วบริหารหรือจัดการให้เป็นไปตามแผนและโครงการจนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ จะเห็นได้ว่าความหมายของการพัฒนาทางการวางแผนกำหนดให้การพัฒนาเป็นกิจกรรมของมนุษย์และเกิดขึ้นจากการเตรียมการไว้ล่วงหน้าเท่านั้น การเปลี่ยนแปลงที่ไม่ได้เกิดจากการวางแผนโดยมนุษย์ ไม่ใช่เป็นการพัฒนาในความหมายนี้
7. ความหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติคำว่าพัฒนาในความหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติหรือการปฏิบัติการณ์นี้ เป็นความหมายต่อเนื่องจากความหมายทางการวางแผน โดยมุ่งเน้นถึงการวางแผน และโครงการไปดำเนินการอย่างจริงจังและอย่างต่อเนื่อง เพราะถึงจะมีแผนและโครงการแล้ว แต่ถ้าหากไม่มีการนำไปปฏิบัติการณ์พัฒนา ก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้
8. ความหมายในทางพุทธศาสนา หมายถึง การพัฒนาคนให้มีความสุข มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การพัฒนาในความหมายนี้มีลักษณะเดียวกันกับการพัฒนาในความหมาย

ทางด้านการวางแผน คือ เป็นเรื่องของมนุษย์เท่านั้น แตกต่างกันเพียงการวางแผนให้มีความสำคัญที่วิธีการดำเนินงาน ส่วนพุทธศาสนามุ่งเน้นผลที่เกิดขึ้นคือ ความสุขของมนุษย์เท่านั้น

9. ความหมายทางสังคมวิทยา นักสังคมวิทยาได้ให้ความหมายของการพัฒนา โดยเน้นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคม คือ มนุษย์ กลุ่มทางสังคม การจัดระเบียบทางสังคม ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับความหมายในทางพุทธศาสนา คือ การเปลี่ยนแปลงมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ให้มีความสุข และมีลักษณะเช่นเดียวกับความหมายทางการวางแผนคือ ด้วยวิธีการจัดสรรทรัพยากรของสังคมอย่างยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งนักวางแผนเรียกว่าการบริหารและการจัดการ

10. ความหมายทางการพัฒนาชุมชน นักพัฒนาชุมชนได้ให้ความหมายคำว่า การพัฒนาเอาไว้ใกล้เคียงกับนักสังคมวิทยา คือ การพัฒนาเป็นวิธีการเปลี่ยนแปลงมนุษย์และสังคมมนุษย์ให้ดีขึ้น แต่ที่นักพัฒนาชุมชนมุ่งเน้นที่มนุษย์ในชุมชนจะต้องร่วมกันดำเนินงานและได้รับผลจากการพัฒนาร่วมกัน

สรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงตามแผนด้วยการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าหรือกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มีการกำหนดทิศทาง นั่นคือ การพัฒนาเป็นความพยายามของมนุษย์ที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น มีการกำหนดทิศทางหรือกำหนดรายละเอียดเอาไว้ล่วงหน้าว่าใคร ทำอะไร อย่างไร เมื่อใด เป็นต้น โดยเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาอยู่ที่คนและคุณภาพชีวิตของคน การพัฒนาคนจึงรวมถึงการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมวัฒนธรรมและเทคโนโลยี นอกจากนี้ความหมายของการพัฒนายังเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการ ตัดสินคุณค่าของคนในแต่ละสังคมอีกด้วย

ดังนั้น แนวทางการพัฒนาจึง หมายถึง การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงกระบวนการ วิธีการ หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ไปในทิศทางที่พึงประสงค์อย่างมีทิศทาง มีรายละเอียดเอาไว้ล่วงหน้า การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงกระบวนการ วิธีการ หลักการ แนวคิด

3. องค์ประกอบและตัวชี้วัดการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

Parson (1996) ได้อธิบายว่า ความสามารถของครูในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ครูควรมีทักษะ ความรู้ เจตคติและความสามารถที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. มีความสามารถในการสอนและการจัดการเรียนรู้ (Teaching and Learning Styles)

- 1.1 ใช้หลักการการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ
- 1.2 ใช้หลักการสร้างแรงจูงใจ
- 1.3 ใช้ทฤษฎีทางการเรียนการสอนเป็นฐาน
- 1.4 ใช้นวัตกรรมใหม่
- 1.5 เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล

- 1.6 มีความยืดหยุ่นในการจัดการเรียนการสอน
- 1.7 จัดการเรียนการสอนโดยยึดเป้าหมายที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. มีความสามารถทางการวางแผนและการประเมินหลักสูตร
  - 2.1 วางแผนการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นกระบวนการสู่เป้าหมายและตรวจสอบได้
  - 2.2 ทำหลักสูตรแฝงให้เป็นหลักสูตรที่ชัดเจนได้
  - 2.3 พัฒนาหลักสูตรที่สร้างพลังใจ (Empowering Curriculum)
  - 2.4 ประยุกต์การวิจัยด้วยการประเมินผล
3. มีความสามารถทางด้านความสัมพันธ์ การสื่อสารและการรู้จักเข้าใจระหว่างบุคคล (Interpersonal, Communication and Relationship Skills)
4. มีความรู้ระดับปริญญา
5. มีความสามารถทางการสื่อสาร
6. มีความมั่นใจสูง
7. มีส่วนร่วมในการฝึกอบรมและการให้คำปรึกษาหารือ
8. ประสานและร่วมมือกับชุมชนและผู้ปกครอง
9. มีสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน

Turkish Republic Ministry Of National Education (2006) ได้กำหนดกรอบสมรรถนะของครูในการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ ด้านความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและเนื้อหา (Knowledge of Curriculum and Content) ประกอบด้วยสมรรถนะ

1. ความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และหลักการของการศึกษาแห่งชาติ
2. ความรู้เกี่ยวกับทักษะเฉพาะหลักสูตรและทักษะการปฏิบัติ
3. ตรวจสอบ ประเมิน และพัฒนาหลักสูตรวิชาเฉพาะ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้กำหนดสมรรถนะประจำสายงานของครูผู้สอนเพื่อใช้เป็นกรอบประเมินสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนตามขอบข่ายงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งหมด 6 สมรรถนะ ได้แก่

1. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
2. การพัฒนาผู้เรียน
3. การบริหารจัดการชั้นเรียน
4. การวิเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน
5. ภาวะผู้นำครู
6. การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้

ซึ่งผู้วิจัยได้ยึดกรอบด้านที่ 1 คือ ด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการสร้างและพัฒนา หลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยี และการวัดประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมี ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วยสมรรถนะ ดังนี้
  - 1.1 สร้าง/พัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และท้องถิ่น
  - 1.2 ประเมินการใช้หลักสูตรและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร
2. ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ประกอบด้วยสมรรถนะ ดังนี้
  - 2.1 กำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่มเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ ความแตกต่างและธรรมชาติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
  - 2.2 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมสอดคล้องกับวัย และ ความต้องการของผู้เรียน และชุมชน
  - 2.3 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม และการประเมินผลการเรียนรู้
  - 2.4 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบโดยบูรณาการอย่างสอดคล้อง เชื่อมโยงกัน
  - 2.5 มีการนำผลการออกแบบการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และปรับใช้ ตาม สถานการณ์อย่างเหมาะสมและเกิดผลกับผู้เรียนตามที่คาดหวัง
  - 2.6 ประเมินผลการออกแบบการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ปรับปรุง/พัฒนา
3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วยสมรรถนะ ดังนี้
  - 3.1 จัดทำฐานข้อมูลเพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 3.2 ใช้รูปแบบ/เทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตาม ศักยภาพ
  - 3.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปลูกฝัง/ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์และ สมรรถนะของผู้เรียน
  - 3.4 ใช้หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข และพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ
  - 3.5 ใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนในการจัดการเรียนรู้
  - 3.6 พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และชุมชน

4. การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย
สมรรถนะ ดังนี้

4.1 ใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย
เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้

4.2 สืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้

4.3 ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ/นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วยสมรรถนะ ดังนี้

5.1 ออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา
กิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียน

5.2 สร้างและนำเครื่องมือวัดและประเมินผลไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม

5.3 วัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง

5.4 นำผลการประเมินการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

ดวงกมล สีนเพ็ง (2553) กล่าวว่า บทบาทของครูในการพัฒนาผู้เรียนสู่สังคมแห่งการ
เรียนรู้ นั้น ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำแห่งการเรียนรู้ เป็นหัวใจของการจัดการเรียนรู้
ในระบบโรงเรียน ครูเป็นผู้ที่จะเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองผู้เรียน และชุมชน
เพื่อร่วมมือกันพัฒนาผู้เรียน บทบาทครูสามารถดำเนินหลายด้าน ได้แก่

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้เป็นหลักสูตรที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้เป็น
มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการ
ดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน
สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง
ตลอดชีวิต

3. ด้านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ด้านพัฒนาผู้เรียน โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เลือก
เรียนตามความสนใจ ความสามารถ ความถนัดผู้เรียนได้พัฒนาทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์
คุณธรรม จริยธรรม สังคมและการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม

4. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ จากเดิมเป็นการประเมินเพื่อสรุปผลการเรียน
มาเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน ด้วยวิธีที่หลากหลาย โดยประเมินผลตามสภาพจริงซึ่งจะเป็น
ประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

5. ด้านการผลิต/ใช้สื่อการเรียนรู้ เพื่อช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า
และมีประสิทธิภาพ เกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว กว้างขวาง และมีวิจารณญาณในการเลือกใช้
เลือกรับข้อมูลจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

6. ด้านการแนะแนว และเป็นพี่ปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถค้นพบ และพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ เพื่อให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน ทั้งด้านชีวิต การศึกษา อาชีพ การพัฒนาตนในด้านต่าง ๆ

7. ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เพื่อความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ การเรียน การทำกิจกรรมต่าง ๆ การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

8. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนในด้านการเป็นแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และผู้เรียนได้มีโอกาสบริการชุมชนในกิจกรรมด้านต่างๆ ตลอดจนความร่วมมือพัฒนาชุมชนให้มีความปลอดภัย

วิจารณ์ พานิช (2555) ได้อธิบายทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ว่าสาระวิชา มีความสำคัญ แต่ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้ เพื่อมีชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันการเรียนรู้ สาระวิชา (Content หรือ Subject Matter) ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของนักเรียน โดยครูช่วยแนะนำและช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมิน ความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ สาระวิชาหลัก (Core Subjects) ประกอบด้วย ภาษาแม่ และภาษาสำคัญของโลก ศิลปะคณิตศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ โดยวิชาแกนหลักนี้จะนำมาสู่การกำหนดเป็นกรอบแนวคิด และยุทธศาสตร์สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหา เชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) หรือหัวข้อ สำหรับศตวรรษที่ 21 โดยการส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาวิชาแกนหลัก และสอดแทรกทักษะแห่ง ศตวรรษที่ 21 เข้าไปในทุกวิชาแกนหลัก ดังนี้

1. ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม จะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของนักเรียน เข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่ ความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การสื่อสารและการร่วมมือ

2. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี เนื่องด้วยในปัจจุบันมีการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อและเทคโนโลยีมากมาย ผู้เรียนจึงต้องมีความสามารถในการแสดงทักษะ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและปฏิบัติงานได้หลากหลาย โดยอาศัยความรู้ในหลายด้าน ได้แก่ ความรู้ ด้านสารสนเทศ ความรู้เกี่ยวกับสื่อและความรู้ด้านเทคโนโลยี

3. ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ในการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จ นักเรียนจะต้องพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญ ได้แก่ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การริเริ่ม สร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต (Productivity) และความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (Accountability) ภาวะผู้นำ และความรับผิดชอบ (Responsibility)

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรและจัดการเรียนรู้
ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และนำมาเป็นกรอบแนวคิด ปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 วิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบ การบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้	นักวิชาการ/หน่วยงาน	Parson (1996)	Turkish Republic Ministry of National Education (2006)	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553)	ดวงกมล สิ้นเพ็ง (2553)	วิจารณ์ พานิช (2555)	ความถี่
1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร		✓	✓	✓	✓		4
2. ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้		✓	✓	✓			3
3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ				✓	✓	✓	3
4. การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้				✓	✓	✓	3
5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้			✓	✓	✓		3
6. มีความสามารถ ทางด้านความสัมพันธ์ การสื่อสารและการรู้จักเข้าใจระหว่างบุคคล		✓					2
7. มีความรู้ระดับปริญญา		✓					1
8. มีความสามารถทางการสื่อสาร		✓					1
9. มีความมั่นใจสูง		✓					1
10.การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความถนัดและ ความสนใจ					✓		1
11. ด้านการแนะแนว		✓			✓		2
12. ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ						✓	1
13. ประสานความร่วมมือกับชุมชนและผู้ปกครอง		✓					2
14. ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง					✓		1
15. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน					✓		1
16. มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้เรียน		✓					1

ตาราง 2 สังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	การสังเคราะห์องค์ประกอบ
1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร	1. มีความสามารถทางการวางแผนและการประเมินหลักสูตร 2. ความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และหลักการของการศึกษาแห่งชาติ 3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร
2. ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้	1. มีความสามารถในการสอนและการจัดการเรียนรู้ 2. ความรู้เกี่ยวกับทักษะเฉพาะหลักสูตรและทักษะการปฏิบัติ 3. ด้านการแนะแนว 4. มีความรู้ระดับปริญญา 5. มีความสามารถทางการสื่อสาร
3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1. ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 2. ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม 3. ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ 4. ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง 5. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน 6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ 7. มีความสามารถ ทางด้านความสัมพันธ์ การสื่อสารและการรู้จักเข้าใจระหว่างบุคคล 8. มีความมั่นใจสูง 9. ประสานและร่วมมือกับชุมชนและผู้ปกครอง 10. มีสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน
4. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้	1. ด้านการผลิต/ใช้สื่อการเรียนรู้ 2. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี
5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	1. ตรวจสอบ ประเมิน และพัฒนาหลักสูตรวิชาเฉพาะ 2. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้

จากตาราง 2 ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เมื่อนำองค์ประกอบที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 6 แห่งนำมาสังเคราะห์ โดยมีวิธีการพิจารณาจากองค์ประกอบของสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ทั้งในและต่างประเทศได้กล่าวถึง โดยพิจารณาจากความถี่ตั้งแต่ 3 ขึ้นไป พบว่า มีองค์ประกอบสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีจำนวน 5 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย

- 1) มีการสร้างและพัฒนาหลักสูตร
- 2) ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้
- 3) การใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้
- 4) จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร

1.1 ความหมายการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

มีนักการศึกษาให้ความหมายของคำว่า “ การพัฒนาหลักสูตร ” ไว้ดังนี้

Taba (1962) ได้กล่าวไว้ว่า “ การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงหลักสูตรอันเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชา การเรียน การสอน การวัดผลประเมินผล และอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอันใหม่ที่วางไว้ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบหรือเปลี่ยนแปลงทั้งหมด ตั้งแต่จุดมุ่งหมายและวิธีการและการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนี้จะมีผลกระทบต่อแนวทางด้านความคิดและความรู้สึกนึกคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่วนการปรับปรุงหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพียงบางส่วนโดยไม่เปลี่ยนแปลงแนวคิดพื้นฐาน หรือรูปแบบของหลักสูตร ”

Good (1973) ได้ให้ความเห็นว่า “ การพัฒนาหลักสูตรเกิดได้ 2 ลักษณะ คือ การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรเป็นวิธีการพัฒนาหลักสูตรอย่างหนึ่ง เพื่อให้เหมาะสมกับโรงเรียนหรือระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายของการสอน วัสดุอุปกรณ์ วิธีสอน รวมทั้งการประเมินผล ส่วนคำว่าเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หมายถึง การแก้ไขหลักสูตรให้แตกต่างไปจากเดิม เป็นการสร้างโอกาสทางการเรียนขึ้นใหม่ ”

สวัสดี จงกล (2539) ได้อธิบายว่า การพัฒนาหลักสูตร คือ การเกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาหรือคิดประสบการณ์เรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมหรือดียิ่งขึ้น

หทัยา เจียมศักดิ์ (2539) ได้อธิบายว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาหรือคิดประสบการณ์เรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมหรือดียิ่งขึ้น

จากความหมายของการพัฒนาหลักสูตรที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ข้างต้น ทำให้สามารถอธิบาย สรุปความหมายของการสร้างและพัฒนาหลักสูตรได้ว่า หมายถึง กระบวนการ

วางแผนจัดทำหลักสูตร การสร้างและพัฒนาหลักสูตรการจัดทำหลักสูตร การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคล สถานศึกษา ชุมชน และสภาพสังคม

1.2 ตัวชี้วัดองค์ประกอบด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

Tyler (1949) การจัดหลักสูตรและการสอนนั้นควรตอบคำถามที่เป็นพื้นฐาน ทั้ง 4 ประการ ให้ได้เสียก่อน แล้วต้องตอบคำถามเรียงกันลงมาตามลำดับ ดังนั้น การตั้งจุดประสงค์ข้อแรกจึงมีความสำคัญที่สุด เพราะคำถามอีก 3 ข้อนั้น ต้องขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ข้อแรกที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นไปตามลำดับขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรด้วยการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมากำหนดจุดมุ่งหมายชั่วคราว เช่น การศึกษาจากสังคม จากตัวผู้เรียน รวมทั้งข้อเสนอแนะของนักวิชาการในเนื้อหาวิชา ขั้นตอนนี้ นักพัฒนาหลักสูตรต้องพิจารณาเลือกเฉพาะจุดมุ่งหมายที่สำคัญและสอดคล้องกัน เพื่อนำไปเป็นหลักในการปฏิบัติในขั้นตอนต่อไป และต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับพื้นฐานทางจิตวิทยา และปรัชญาในการพัฒนาหลักสูตรที่เข้ามามีบทบาทในการช่วยตรวจสอบแสวงหาความชัดเจนของการกำหนดจุดมุ่งหมาย จุดมุ่งหมายที่ผ่านการกลั่นกรองแล้ว เรียกว่า จุดมุ่งหมายขั้นสุดท้าย หรือจุดมุ่งหมายถาวร สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป จึงเห็นเด่นชัดว่าลักษณะเด่นของการพัฒนาหลักสูตรและ การสอนของ Tyler นั้น ใช้จุดประสงค์เป็นตัวกำหนด ควบคุมการเลือกและจัดประสบการณ์ การเรียน

ขั้นที่ 2 การเลือกประสบการณ์การเรียน ในการวางโครงสร้างของหลักสูตร Tyler ได้ ตั้งคำถามเป็นข้อที่ 2 ไว้ว่า มีการจัดประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่ทำให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมายที่ระบุพฤติกรรมและเนื้อหาอันเป็นจุดหมายปลายทางที่ต้องการ ไปให้ถึง แต่ประสบการณ์เรียนที่จัดขึ้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เป็นวิธีการที่ทำให้บรรลุจุดหมายปลายทาง

ขั้นที่ 3 การจัดประสบการณ์การเรียน การพิจารณาการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ว่า ต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ในด้านเวลาต่อเวลา และเนื้อหาต่อเนื้อหาเรียกว่า เป็นความสัมพันธ์แนวตั้งกับแนวนอน โดยการจัดต้องพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ของความต่อเนื่อง การจัดช่วงลำดับรวมทั้งการบูรณาการ

ขั้นที่ 4 การประเมินผล เป็นขั้นตอนสุดท้ายในการจัดหลักสูตร เป็นขั้นที่ทำให้ผู้วางแผนหลักสูตรได้จัดทำหลักสูตรรวมทั้งประสบการณ์การเรียนที่จัดขึ้นว่าบรรลุที่จุดมุ่งหมาย กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ปรัชญาการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler คือ การเรียนรู้คือ การเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมที่ผู้เรียนและครูจะกำหนดจุดประสงค์อย่างไรที่จะสามารถตอบสนองออกมาเป็นลักษณะ

การเรียนรู้ของแต่ละบุคคล สิ่งที่จะกระตุ้นให้นำไปคิดต่อจึงเกิดเป็นนวัตกรรมการศึกษาอย่างมากมายเช่น การสอนเป็นรายบุคคล การสอนแบบศูนยการเรียนรู้อื่นๆ

Taba (1962) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ตามความต้องการของผู้เรียน ตามความเชื่อเกี่ยวกับผู้เรียนที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน โดยกำหนดกระบวนการวางแผนพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวินิจฉัยความต้องการของผู้เรียน ต้องเริ่มจากการค้นหาความต้องการของผู้เรียน โดยวิเคราะห์หาช่องว่าง จุดบกพร่องและภูมิหลังของผู้เรียน
2. กำหนดจุดมุ่งหมาย หลังจากวิเคราะห์หาความต้องการของผู้เรียนแล้ว ผู้วางแผนพัฒนาหลักสูตรต้องกำหนดจุดมุ่งหมายที่ต้องการ โดยใช้คำว่าเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมาย
3. การเลือกเนื้อหา เนื้อหาที่กำหนดในแต่ละหัวข้อจะต้องมาจากจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
4. การเรียงลำดับเนื้อหา การเลือกเนื้อหาในแต่ละหัวข้อจะต้องตัดสินใจว่าจะจัดเนื้อหาอย่างไร จึงจะเหมาะสมกับบุคลิกภาพ ความพร้อม และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน
5. การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้วางแผนหลักสูตรจะต้องเลือกหรือกำหนดวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้
6. การเรียงลำดับประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องหาวิธีการที่จะจัดและเรียงลำดับให้กิจกรรมการเรียนรู้มีความผสมผสานกลมกลืนกันอย่างมีประสิทธิภาพ
7. การกำหนดรูปแบบการประเมินผลและแนวทางในการปฏิบัติจุดมุ่งหมาย ซึ่งผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องคำนึงถึงการบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น รูปแบบการประเมินผลที่ดีคือ การที่ครูผู้สอนใช้เทคนิควิธีการหลายวิธีที่เหมาะสมกับผู้เรียน

Stenhouse (1975) ได้เสนอกระบวนการการพัฒนาหลักสูตรไว้ 4 ประการ

1. การเลือกเนื้อหา (Select of Content) เป็นการคัดเลือกเนื้อหาสาระที่จะใช้ในการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตร
2. การกำหนดยุทธวิธีการที่จะสอน (Teaching Strategy) เป็นการกำหนดว่าจะทำการสอนด้วยวิธีใด และมีกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยกระบวนการใดที่กำหนดในหลักสูตร มาเรียงลำดับก่อนหลังอย่างเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้
3. การพิจารณาจุดอ่อนจุดแข็งของผู้เรียนรายบุคคลและหลักการที่ได้กำหนดมาแล้ว (Diagnose the Strengths and Weakness of Individual Students and General Principles)

สัจด์ อุทรานันท์ (2532) ได้เสนอบทบาทของครูผู้สอนในฐานะที่เป็นผู้ใช้หลักสูตร โดยตรงมีส่วนที่จะช่วยสนับสนุนให้การใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนมีประสิทธิภาพได้ ดังนี้

1. ทำการศึกษาหลักสูตรเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่ตนเองใช้อยู่
อย่างชัดเจน

2. ทำการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับสภาพและความต้องการ
ของท้องถิ่น

3. ทำการสอนให้ถูกต้องกับเจตนารมณ์หลักสูตรที่ใช้อยู่

4. พยายามคิดค้นหาวิธีที่เหมาะสมหรือวิธีที่มีประสิทธิภาพสำหรับการใช้
หลักสูตรไปใช้ในห้องเรียนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

แรมสมร อยู่สถาพร (2536) เสนอองค์ประกอบการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรที่ตนจะใช้เป็นอย่างดี
โดยศึกษาหลักการ โครงสร้างและแนวการสอนที่หลักสูตรระบุไว้ให้เข้าใจ รวมทั้งการศึกษา

วัตถุประสงค์ การเรียนการสอนในกลุ่มวิชาที่ตนรับผิดชอบอย่างละเอียด

2. มีความสามารถในการสอน รู้จักเลือกใช้เทคนิคและวิธีการสอนให้
เหมาะสม

3. ศึกษาวิธีการจัดและประเมินตลอดจนศึกษาที่ตนรับผิดชอบในทุก ๆ ด้าน
ทั้งนี้เพื่อให้สามารถใช้หลักสูตรได้อย่างเหมาะสมกับตัวผู้เรียน

4. มีความคิดสร้างสรรค์ในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่มีความหมายให้แก่
ผู้เรียน

5. เอาใจใส่ติดตามผู้เรียนแต่ละคนอย่างใกล้ชิด ให้ความรักความเมตตาและ
ชี้แนะทางการเรียนให้แก่ผู้เรียน

6. พัฒนาตนเองโดยการศึกษาหาความรู้ให้มีความรู้ให้มีความรู้ความสามารถ
ในทุกด้าน

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาหลักสูตรข้างต้นผู้วิจัย
ได้สังเคราะห์หัวข้อวัตถุประสงค์ประกอบการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ปรากฏดังตาราง 3

พหุบัณฑิต ชีวะ

ตาราง 3 สังเคราะห์ตัวชี้วัดองค์ประกอบด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

นักวิชาการ/หน่วยงาน						
	Tyler (1949)	Taba (1962)	Stenhouse (1975)	สังัด อุทรานันท์ (2532)	แรมสมร อยู่สถาพร (2536)	ความถี่
ตัวชี้วัดด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร						
1. ความสามารถในการสร้างหลักสูตร		✓				1
2. สามารถวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนได้	✓	✓				2
3. สามารถเลือกลำดับเนื้อหาได้ เหมาะสม	✓	✓	✓		✓	4
4. สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	✓	✓		✓	✓	4
5. สามารถประเมินหลักสูตรได้ทั้งก่อนและหลังการใช้หลักสูตร	✓	✓	✓		✓	4
6. ความสามารถในการเลือกใช้เทคนิคและวิธีการสอน		✓	✓	✓	✓	4
7. สามารถปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตรได้อย่างหลากหลาย					✓	1
8. มีความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบ และโครงสร้างหลักสูตร				✓	✓	2

จากตาราง 3 ผู้วิจัยได้นำมาสรุปและสังเคราะห์ตัวชี้วัดด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 1 มีความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบ และโครงสร้างหลักสูตร

ตัวชี้วัดที่ 2 ความสามารถในการสร้างหลักสูตร

ตัวชี้วัดที่ 3 สามารถวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนได้

ตัวชี้วัดที่ 4 สามารถเลือกลำดับเนื้อหาได้เหมาะสม

ตัวชี้วัดที่ 5 ความสามารถในการเลือกใช้เทคนิคและวิธีการสอน

ตัวชี้วัดที่ 6 สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดที่ 7 สามารถประเมินหลักสูตรได้ทั้งก่อนและหลังการใช้หลักสูตร

ตัวชี้วัดที่ 8 สามารถปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรได้อย่างหลากหลาย

2. ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้

2.1 ความหมายความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้

อภิสิทธิ์พร สถิตย์ภาคีกุล (2561) ออกแบบการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ มีหลากหลาย สามารถแยกได้เป็น 2 นัยยะ คือ ความหมายเชิงศาสตร์ (Discipline/Science) และความหมาย เชิงกระบวนการ (Process)

1. ความหมายเชิงศาสตร์ การออกแบบการจัดการเรียนการสอน เป็นสาขาของความรู้แนวคิด ทฤษฎี และการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การจัดการเรียนการสอน การพัฒนายุทธศาสตร์และการนำยุทธศาสตร์ไปใช้หรืออาจกล่าวได้ว่า การออกแบบการจัดการเรียนการสอน เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวกับการกำหนดองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน การนำไปสู่ การปฏิบัติ การประเมินผลและการจัดการชั้นเรียนที่เอื้อ ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. ความหมายเชิงกระบวนการ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นกิจกรรม ขั้นตอนหนึ่งของการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นกระบวนการกำหนดลักษณะเฉพาะของการจัดการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบ โดยใช้แนวคิด ทฤษฎี ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการสอน

เอกรินทร์ สีมหาศาล (2551) ได้ให้ความหมาย การออกแบบการจัดการเรียนรู้ คือ

1. กิจกรรมนำสู่การเรียนรู้ (Introduction Activities) เป็นกิจกรรมที่ใช้ในการ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ มีความกระตือรือร้นอยากเรียนรู้

2. กิจกรรมพัฒนา (Enabling Activities) เป็นกิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนา ผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และ ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พร้อมทั้งมีทักษะที่เพียงพอต่อการทำกิจกรรมรวบยอด

3. กิจกรรมรวบยอด (Culmination Activities) เป็นกิจกรรมที่แสดงว่า ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาถึงมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีที่เป็เป้าหมายของหน่วย การเรียนรู้ การใช้รูปแบบทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning theory) ทฤษฎีการสอน (Instructional theory) วิธีสอนกระบวนการจัดการเรียนรู้ เทคนิคการสอน เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ฯลฯ ผู้สอนควรวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล กำหนดเป้าหมายที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนทั้งความรู้และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เลือกใช้สื่อให้เหมาะสมและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสม กับธรรมชาติของวิชา ระดับพัฒนาการของผู้เรียน

สรุปได้ว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การออกแบบการวางแผน กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความ สนใจ มีความกระตือรือร้นอยากเรียนรู้

2.2 ตัวชี้วัดองค์ประกอบด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้

Wiggins และ McThighe (1998) กล่าวว่าความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ คือ ความสามารถของครูในการจัดกระบวนการครบวงจร สำหรับการวิเคราะห์ความต้องการในการเรียน เป้าหมายในการเรียน และการพัฒนาระบบ ในการนำส่งความรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยกระบวนการในการพัฒนานี้ครอบคลุมการพัฒนาเอกสารการเรียน การสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การทดลอง การปรับปรุงการเรียน การสอน และกิจกรรมการออกแบบการจัดการเรียนรู้อิงมาตรฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) ในการจัดการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ถ้าจะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจแล้ว ครูต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับความรู้ โดยการให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้จากกิจกรรมที่ครูจัดให้ ไม่ใช่ครูบอกความรู้ หรือครูบอกความเข้าใจของครูให้กับผู้เรียน จากนั้นครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนสรุปความรู้ที่ได้รับเป็นองค์ความรู้ (อย่างเข้าใจ) เป็นภาษาของตนเอง เพื่อให้เป็นองค์ความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวของผู้เรียน และสุดท้ายต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้นำองค์ความรู้นี้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่เป็นสถานการณ์ที่เป็นสภาพจริง สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน หรือสอดคล้องกับการดำรงชีวิต เป็นการนำความรู้ ความเข้าใจ ที่ได้รับไปใช้ในการดำรงชีวิต จึงจะครบกระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับเรื่องหนึ่ง ๆ ที่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน และเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องที่เรียนอย่างเข้าใจ ใฝ่รู้ หรือเป็นความเข้าใจที่ฝังอยู่ในตัวของผู้เรียน ที่เรียกว่า “ความเข้าใจที่คงทน (Enduring Understanding)”

Dirksen (2016) พูดถึงการออกแบบการเรียนรู้ไว้ว่า เป้าหมายของการออกแบบการเรียนรู้ที่ดี คือ ทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถใหม่ หรือพัฒนาความสามารถเดิมให้ดีขึ้น ผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้รับ และนำความสามารถเหล่านี้ไปใช้ในโลกความเป็นจริง ช่วยให้ผู้เรียนได้ทำในสิ่งที่ต้องการได้จะเห็นได้ว่า การเรียนรู้ไม่ได้หมายความว่ามีความรู้เพียงอย่างเดียว แต่การเรียนรู้เกิดจากการได้รับ “ประสบการณ์” บางอย่าง ซึ่งการเข้าร่วมอบรมหรือเรียนหลักสูตรบริหารธุรกิจก็เป็นประสบการณ์รูปแบบหนึ่ง และการได้รับการถ่ายทอดความรู้จากผู้เชี่ยวชาญก็เป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์การเรียนรู้การออกแบบการเรียนรู้ คือ การออกแบบประสบการณ์ให้กับผู้เรียน โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา ความสามารถ และนำความสามารถนั้นไปช่วยทำบางสิ่งบางอย่างที่ผู้เรียนต้องการจะทำในชีวิตจริง หากต้องการให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการทำธุรกิจ ก็ต้องพิจารณาว่าผู้เรียนควร มีความสามารถในการเรื่องอะไรบ้างที่จะช่วยให้ทำธุรกิจได้สำเร็จ

ทิตินา แคมมณี (2555) ได้กล่าวไว้ว่า การออกแบบการเรียนรู้เป็นพฤติกรรมทางธรรมชาติของมนุษย์ในการที่จะช่วยเหลือกันและกันในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต ในยุคแรก ๆ การสอนมีลักษณะของการถ่ายทอดความรู้ความคิด ความเชื่อ ทักษะ

และเจตคติในยุคนั้นเชื่อว่าความสามารถที่สอนผู้อื่นได้เป็นความสามารถพิเศษเฉพาะที่บางคนมี เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ไม่สามารถฝึกฝนกันได้การสอนในช่วงนี้จึงมีลักษณะเป็นศิลปะมากกว่า ศาสตร์ซึ่งความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ มีดังนี้

1. กำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นการวิเคราะห์สังเคราะห์ประยุกต์ ริเริ่ม เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ความแตกต่างและธรรมชาติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
2. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายเหมาะสมสอดคล้องกับวัย และความต้องการของผู้เรียน และชุมชน
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้การจัดกิจกรรม และการประเมินผลการเรียนรู้
4. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบโดยบูรณาการอย่างสอดคล้อง เชื่อมโยงกัน
5. มีการนำผลการออกแบบการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และปรับใช้ ตามสถานการณ์อย่างเหมาะสมและเกิดผลกับผู้เรียนตามที่คาดหวัง

6. ประเมินผลการออกแบบการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงพัฒนา ฐาปณีย์ ธรรมเมธา (2557) ได้กล่าวไว้ว่า การออกแบบการเรียนรู้เป็น กระบวนการวางแผนการเรียนการสอนอย่างมีระบบ โดยมีการวิเคราะห์องค์ประกอบการเรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนการสอน สื่อกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ รวมถึงการประเมินผล เพื่อให้ผู้สอนสามารถ ถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียน ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การออกแบบ การเรียนการสอนจะช่วยให้ผู้สอนวางแผนการสอนอย่างมีระบบ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอน บรรลุจุดมุ่งหมาย และประสบความสำเร็จผู้สอนต้องพิจารณาหลักการในการออกแบบการเรียนรู้ คือ

1. การออกแบบและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อใคร ใครเป็นผู้เรียนหรือ กลุ่มเป้าหมาย ผู้ออกแบบควรมีความเข้าใจและรู้จักลักษณะของกลุ่มผู้เรียนที่เป็นเป้าหมาย ในการเรียน E-learning
2. ต้องการให้ผู้เรียนเรียนอะไร มีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถอะไร ผู้สอนจึงต้องกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนให้ชัดเจน
3. ผู้เรียนจะเรียนรู้เนื้อหาวิชานั้น ๆ ได้ดีที่สุต่ออย่างไร ควรใช้วิธีการและ กิจกรรมการเรียนรู้อะไรที่จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้และมีสิ่งใดที่ต้องคำนึงถึงบ้าง
4. เมื่อผู้เรียนเข้าสู่กระบวนการเรียน จะทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนมีการเรียนรู้ เกิดขึ้น และประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้จะใช้วิธีใดประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

สมจิต จันทรฉาย (2557) ได้กล่าวไว้ว่า คุณภาพของนักเรียนเป็นผลที่เกิดจาก คุณภาพของการจัดการเรียนการสอนของครู คุณภาพของการจัดการเรียนการสอนมาจาก

ความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอน และการนำแผนการเรียนการสอนที่ออกแบบไว้ดีแล้ว ไปใช้กับนักเรียน การจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งหวังผลการเรียนรู้จึงมีใช้สิ่งที่เกิดขึ้นตามยถากรรม หรือโดยความบังเอิญ แต่ต้องอาศัยการออกแบบการเรียนการสอนเป็นอย่างดี การออกแบบการเรียน การสอนจึงเป็นสมรรถภาพที่สำคัญของผู้ประกอบวิชาชีพครูในบั้นนี้จะได้กล่าวถึง ความเป็นมาและ ความหมายของการออกแบบการเรียนการสอน กระบวนการออกแบบการเรียน การสอน รูปแบบ การออกแบบการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ของหลักสูตรและการออกแบบ การเรียนการสอนและ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการออกแบบการเรียนการสอน ในการออกแบบ การเรียนรู้มีหลักการพื้นฐานที่ ผู้ออกแบบการเรียนการสอนควรคำนึงถึงเพื่อช่วยให้การออกแบบ การเรียนรู้มีคุณภาพ ดังนี้

1. คำนึงถึงผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ การออกแบบการเรียน การสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ มากกว่ากระบวนการสอน ผู้ออกแบบ การเรียนการสอนจะต้องพิจารณาผลการเรียนรู้อย่างชัดเจน เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับ การเลือกกระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ ที่ กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. คำนึงถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ ได้แก่ การอำนวยความสะดวกในการ เรียนรู้ ให้กับผู้เรียน เวลาที่ใช้คุณภาพการสอน เจตคติและความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน ปัจจัยเหล่านี้ควรนำมาพิจารณาในการออกแบบการเรียนการสอน
3. รู้จักประยุกต์ใช้หลักการเรียนการสอน วิธีสอน รูปแบบการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับระดับวัยของผู้เรียนและเนื้อหาสาระ เพื่อให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญาและจิตใจในกิจกรรมการเรียนการสอน
4. ใช้วิธีการและสื่อที่หลากหลาย ผู้ออกแบบการเรียนการสอนควรเลือกใช้สื่อ ที่ช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และความแตกต่างในการ เรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น
5. มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การเรียนการสอนที่มีคุณภาพควรได้รับการ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง เริ่มจากการวางแผน การนำไปทดลองใช้จริง และนำผลการทดลองและ ข้อเสนอแนะจากผู้เรียนมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากขึ้น การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่นนี้จะทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ
6. มีการประเมินผลครอบคลุมทั้งกระบวนการเรียนการสอนและ การประเมินผลผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และน่าสนใจมากขึ้น การประเมินผลผู้เรียนไม่ควรมีจุดมุ่งหมายเพียงเพื่อ ทราบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเท่านั้น แต่ควรให้ได้ข้อมูลที่น่าไปพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดประสงค์ การเรียนรู้

7. องค์ประกอบการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กัน องค์ประกอบการเรียนการสอน เช่นจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล ควรมีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน และเหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการ

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ตัวชี้วัดองค์ประกอบด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 สังเคราะห์ตัวชี้วัดองค์ประกอบด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้

นักวิชาการ/หน่วยงาน	Wiggins และ McThighe (1998)	Dirksen (2016)	จิตนา แจมณี (2555)	ฐาปณีย์ ธรรมเมธา (2557)	สมจิต จันทโรทัย (2557)	ความถี่
ตัวชี้วัดด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบ การเรียนรู้						
1. กำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้น การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่มเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ ความแตกต่างและธรรมชาติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล			✓	✓	✓	3
2. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายเหมาะสม สอดคล้องกับวัย และความต้องการของผู้เรียน และชุมชน	✓	✓	✓	✓	✓	5
3.เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ การ จัดกิจกรรมและการประเมินผลการ เรียนรู้			✓		✓	2
4. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบโดย บูรณาการอย่างสอดคล้องเชื่อมโยงกัน			✓	✓	✓	3
5. มีการนำผลการออกแบบการเรียนรู้ไปใช้ในการ จัดการเรียนรู้ และปรับใช้ตามสถานการณ์อย่าง เหมาะสมและเกิดผลกับผู้เรียน ตามที่คาดหวัง			✓		✓	2
6. ประเมินผลการออกแบบการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ ปรับปรุง/ พัฒนา			✓	✓	✓	3

จากตาราง 4 ผู้วิจัยได้นำมาสรุปและสังเคราะห์ตัวชี้วัดด้านความรู้ ความสามารถในการ
ออกแบบการเรียนรู้ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 1 กำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้น การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์
ริเริ่มเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ความแตกต่างและธรรมชาติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ตัวชี้วัดที่ 2 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายเหมาะสมสอดคล้องกับวัย
และความต้องการของผู้เรียน และชุมชน

ตัวชี้วัดที่ 3 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบ การเรียนรู้ การจัดกิจกรรม
และการประเมินผลการ เรียนรู้

ตัวชี้วัดที่ 4 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบโดยบูรณาการอย่างสอดคล้อง
เชื่อมโยงกัน

ตัวชี้วัดที่ 5 มีการนำผลการออกแบบการเรียนรู้ไปใช้ในการ จัดการเรียนรู้ และปรับใช้
ตามสถานการณ์อย่างเหมาะสมและเกิดผลกับผู้เรียนตามที่คาดหวัง

ตัวชี้วัดที่ 6 ประเมินผลการออกแบบการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ ปรับปรุง/พัฒนา

3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.1 ความหมายด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ (2550) การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ
แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ โดยการใช้
กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมี
ปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้
อำนวยความสะดวก จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความถนัดเน้นการบูรณาการความรู้ใน
ศาสตร์สาขาต่าง ๆ ใช้หลากหลายวิธีการสอนหลากหลายแหล่งความรู้สามารถพัฒนาปัญญาอย่าง
หลากหลายคือ พหุปัญญา รวมทั้งเน้นการวัดผลอย่างหลากหลายวิธี หลักการพื้นฐานของแนวคิดที่
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเกิดขึ้นจากพื้นฐานความเชื่อที่ว่า
การจัดการศึกษามีเป้าหมายสำคัญที่สุด คือ การจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคน
ได้พัฒนาตนเองสูงสุด ตามกำลังหรือศักยภาพของแต่ละคน แต่เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความ
แตกต่างกันทั้งด้านความต้องการ ความสนใจ ความ ถนัดและยังมีทักษะพื้นฐานอันเป็นเครื่องมือ
สำคัญที่จะใช้ในการเรียนรู้ อันได้แก่ ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน ความสามารถทางสมอง
ระดับสติปัญญา และการแสดงผลของการเรียนรู้ออกมาในลักษณะที่ต่างกัน จึงควรมีการจัดการที่
เหมาะสมในลักษณะที่แตกต่างกัน ตามเหตุปัจจัยของผู้เรียนแต่ละคน และผู้ที่มีบทบาทสำคัญในโลก
ของการจัดการนี้คือ ผู้สอน แต่จากข้อมูลอันเป็นปัญหาวิกฤตทางการศึกษาและวิกฤตของผู้เรียนที่

ผ่านมาแสดงให้เห็นว่า ผู้สอนยังแสดงบทบาทและทำหน้าที่ของตนเองไม่เหมาะสม จึงต้องทบทวน
 ทำความเข้าใจ ซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตทางการศึกษาและวิกฤตของผู้เรียนต่อไป
 การทบทวนบทบาทของผู้สอนควรเริ่มจากการทบทวนและปรับแต่งความคิด ความเข้าใจเกี่ยวกับ
 ความหมายของการเรียน โดยต้องถือว่าแก่นแท้ของการเรียนคือการเรียนรู้ของผู้เรียน ต้องเปลี่ยนจาก
 การยัดวิชาเป็นตัวตั้ง มาเป็นยึดมนุษย์หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้ง หรือที่เรียกว่า ผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้สอน
 ต้องคำนึงถึงหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ ถ้าจะเปรียบเทียบการทำงานของอาจารย์ (ผู้สอน)
 กับแพทย์คงไม่ต่างกันมากนัก แพทย์มีหน้าที่บำบัดรักษาอาการป่วยไข้ของผู้ป่วยด้วยการวิเคราะห์
 วินิจฉัยอาการของผู้ป่วยแต่ละคนที่มีความแตกต่างกัน แล้วจัดการบำบัดด้วยการใช้ยาหรือการปฏิบัติ
 อื่น ๆ ที่แตกต่างกัน วิธีการรักษาแบบหนึ่งแบบใดคงจะใช้บำบัดรักษาผู้ป่วยทุกคนเหมือน ๆ กันไม่ได้
 นอกจากจะมีอาการป่วยแบบเดียวกัน ในทำนองเดียวกันผู้สอนก็จำเป็นต้องทำความเข้าใจและศึกษา
 ให้รู้ข้อมูลอันเป็นความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน และหาวิธีสอนที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ
 เรียนรู้อย่างเต็มที่ เพื่อพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนนั้นให้บรรลุถึงศักยภาพสูงสุดที่มีอยู่ และจากข้อมูลที่เป็น
 วิกฤตทางการศึกษา และวิกฤตของผู้เรียนอีกประการหนึ่ง คือ การจัดการศึกษาที่ไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียน
 ได้นำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาปฏิบัติในชีวิตจริง ทำให้ไม่เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ผู้สอนจึงต้องหันมาทบทวน
 บทบาทและหน้าที่ที่จะต้องแก้ไข โดยต้องตระหนักว่าคุณค่าของการเรียนรู้คือการได้นำสิ่งที่เรียนรู้มา
 นั้นไปปฏิบัติให้เกิดผลด้วย ดังนั้นหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงมีสาระที่สำคัญ
 2 ประการ คือ การจัดการโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนและการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำเอาสิ่ง
 ที่เรียนรู้ไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต เพื่อพัฒนาตนเองไปสู่ศักยภาพสูงสุดที่แต่ละคนจะมีและเป็นได้
 การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือที่รู้จักในชื่อเดิมว่าการจัดการเรียนการสอน
 โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centered หรือ Child Centered) เป็นรูปแบบการจัดการ
 เรียนการสอนที่รู้จักกันมานานในวงการศึกษไทย แต่ไม่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติร่วมกับ
 ความเคยชินที่ได้รับการอบรมสั่งสอนมาด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง
 (Teacher Centered) มาตลอด เมื่อผู้สอนเคยชินกับการจัดการเรียนการสอนแบบเดิม ๆ ที่เคยรู้จัก
 จึงทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเท่าที่ควร แต่ในยุค
 ของการปฏิรูปการศึกษานี้ได้มีการกำหนดเป็นกฎหมายแล้วว่า ผู้สอนทุกคนจะต้องใช้รูปแบบ
 การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้จึงเป็นความจำเป็นที่ผู้สอนทุกคนจะต้องให้ความ
 สนใจกับรายละเอียดในส่วนนี้ โดยการศึกษาทำความเข้าใจ และหาแนวทางมาใช้ในการปฏิบัติงาน
 ของตนให้ประสบผลสำเร็จ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงเป็นการจัดการบรรยากาศ จัดกิจกรรม
 จัดสื่อ จัดสถานการณ์ ฯลฯ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพผู้สอนจึงมีความจำเป็นที่
 จะต้องรู้จักผู้เรียนให้ครอบคลุมอย่างรอบด้าน และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปเป็นพื้นฐาน
 การออกแบบหรือวางแผนการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับผู้เรียน สำหรับในการจัดกิจกรรมหรือออกแบบ

การเรียนรู้อาจทำได้หลายวิธีการและ หลายเทคนิค แต่มีข้อควรคำนึงว่า ในการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้ง แต่ละเรื่อง ได้เปิดโอกาสให้กับผู้เรียนในเรื่อง ต่อไปนี้หรือไม่

1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกหรือตัดสินใจในเนื้อหาสาระที่สนใจเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนหรือไม่

2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้โดยได้คิดได้รวบรวมความรู้และลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเองหรือไม่ ซึ่ง ทิศนา แคมมณี (2547) ได้นำเสนอแนวคิดในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและสามารถนำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติได้ดังนี้

2.1 กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีที่ควรช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย (Physical Participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกาย เพื่อช่วยให้ประสาทการเรียนรู้ของผู้เรียนตื่นตัว พร้อมทั้งจะรับข้อมูลและการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น การรับรู้เป็นปัจจัย สำคัญในการเรียนรู้ถ้าผู้เรียนอยู่ในสภาพที่ไม่พร้อม แม้จะมีการให้ความรู้ที่ดี ๆ ผู้เรียนก็ไม่สามารถรับได้ ดังจะเห็นได้ว่า ถ้าปล่อยให้ผู้เรียนนั่งนาน ๆ ในไม่ช้าผู้เรียนก็จะหลับหรือคิดเรื่องอื่น ๆ แต่ถ้าให้มีการเคลื่อนไหวทางกายบ้างก็จะทำให้ประสาทการเรียนรู้ของผู้เรียนตื่นตัว และพร้อมที่จะรับและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดี ดังนั้น กิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนจึงควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสมกับวัยและระดับความสนใจของผู้เรียน

2.2 กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีที่ควรช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางสติปัญญา (Intellectual Participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเคลื่อนไหวทางสติปัญญา ต้องเป็นกิจกรรมที่ท้าทายความคิดของผู้เรียน สามารถกระตุ้นสมองของผู้เรียนให้เกิดการเคลื่อนไหว ต้องเป็นเรื่องที่ไม่ยากหรือง่ายเกินไป ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกที่จะคิด

2.3 กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีที่ควรช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม (Social Participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว เนื่องจากมนุษย์จำเป็นต้องอยู่รวมกันเป็นหมู่คณะมนุษย์ต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวเข้ากับอื่น และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านสังคม

2.4 กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีที่ควรช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางอารมณ์ (Emotional Participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้เกิดความหมายต่อตนเอง โดยกิจกรรมดังกล่าวควรเกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง โดยปกติการมีส่วนร่วมทางอารมณ์นี้มักเกิดขึ้นพร้อมกับการกระทำอื่น ๆ อยู่แล้ว เช่น กิจกรรมทางกาย สติปัญญาและสังคม ทุกครั้งที่ผู้สอนให้ผู้เรียนเคลื่อนไหวที่เปลี่ยนอิริยาบถ เปลี่ยนกิจกรรม ผู้เรียนจะเกิดอารมณ์ความรู้สึกอาจเป็นความพอใจ ไม่พอใจ หรือเฉย ๆ การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่

เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสามารถใช้ได้กับการจัดการเรียนการสอนทุกวิชา เพียงแต่ธรรมชาติของเนื้อหาวิชาที่ต่างกันจะมีลักษณะที่เอื้ออำนวยให้ผู้สอนออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในจุดเด่นที่ต่างกัน คือ

1) รายวิชาที่มีเนื้อหามุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้กฎเกณฑ์และการนำเอากฎเกณฑ์ไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น วิชาคณิตศาสตร์ หรือการใช้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ผู้สอนสามารถใช้กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเอง โดยใช้วิธีสอนแบบอุปนัย และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำกฎเกณฑ์ที่ทำความเข้าใจได้ไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยใช้วิธีการสอนแบบนิรนัย การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นก็จะเป็นการเรียนรู้ที่ยั่งยืน เพราะผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตัวเอง

2) รายวิชาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้จากการค้นคว้าทดลอง และการอภิปรายโดยใช้หลักเหตุผล เช่น วิชาวิทยาศาสตร์ผู้เรียนมีโอกาสที่จะได้สร้างความรู้เองโดยตรง เพียงแต่ผู้สอนต้องรู้จักการใช้คำถามที่ยั่วและเชื่อมโยงความคิด ประกอบกับการได้มีโอกาสทำการทดลองเป็นการปฏิบัติร่วมกัน ผู้เรียนจะได้มีปฏิสัมพันธ์กัน มีการเคลื่อนไหวร่างกาย เพื่อสร้างความรู้ผ่านกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ที่ทำการมาอยู่แล้ว

3) รายวิชาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลที่หลากหลายเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลข้อมูลที่มีลักษณะยั่วให้ออกความคิดเห็นได้ เช่น วิชาสังคมศึกษา และวรรณคดี เป็นลักษณะพิเศษที่ผู้สอนจะนำมาใช้เป็นเครื่องมือให้เกิดกิจกรรมการใช้ความคิด อภิปราย นำไปสู่ข้อสรุป เป็นผลของการเรียนรู้และการสร้างนิสัยยอมรับฟังความคิดเห็นกัน เป็นวิถีทางที่ดีในการปลูกฝังประชาธิปไตยให้กับผู้เรียน

4) รายวิชาที่ต้องอาศัยการเคลื่อนไหวร่างกายเป็นหลัก เช่น วิชาพลศึกษา และการงานอาชีพ ผู้สอนควรใช้โอกาสดังกล่าว ให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ผ่านกระบวนการทำงาน

5) รายวิชาที่ส่งเสริมความคิดจินตนาการ และการสร้างสุนทรีย์ภาพ เช่น วิชาศิลปะและดนตรี นอกจากจะมีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกายแล้ว ผู้เรียนยังมีโอกาสได้สร้างความรู้ และความรู้สึกที่ดี ผ่านกระบวนการทำงานที่ผู้สอนออกแบบไว้ให้ผู้สอนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มักเป็นผู้สอนที่มีความตั้งใจและสนุกในการทำงานสอน เป็นคนช่างสังเกตและเอาใจใส่ผู้เรียน และมักจะได้ผลการตอบสนองที่ดีจากผู้เรียน แม้จะยังไม่มากในจุดเริ่มต้น แต่เมื่อปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอก็จะสังเกตได้ถึงการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนในทางที่ดีขึ้น

ชาตรี เกิดธรรม (2542) เสนอว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการสอนที่จัดเนื้อหา และกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับความสามารถ

และความสนใจของผู้เรียน เป็นการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง ตั้งแต่คิดค้นคว้าความรู้ และลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน จนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำหรือให้คำปรึกษา เป็นการเรียนรู้วิธีหาความรู้ (Learn how to learn) ซึ่งมีคุณค่ามากกว่าการเรียนรู้ตัวความรู้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542) อธิบายว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน

ชนาธิป พรกุล (2543) เสนอว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการคิด การค้นคว้า การทดลอง การสรุปเป็นความรู้โดยผู้เรียนเอง ผู้สอนจะเปลี่ยนบทบาทหน้าที่จากการถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้วางแผน จัดการชี้แนะและอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง วิธีการที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง หลักการพื้นฐานของแนวคิดที่ว่า การจัดการศึกษามีเป้าหมายสำคัญที่สุด คือ การจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตนเองสูงสุดตามกำลังหรือศักยภาพของแต่ละคน

3.2 ตัวชี้วัดองค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ทิตินา แคมมณี (2542) กล่าวถึงแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ว่า

1. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์

2. การสรรค์สร้างความรู้ (Constructivism) หมายถึง การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสรรค์สร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นแนวคิดที่สามารถนำมาใช้เสริมในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ขึ้น โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญาคือ ได้คิดได้สร้างความรู้ด้วยตัวเอง

3. การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ (Learning process) เนื่องจากเนื้อหาความรู้ในนี้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และจะมีมากขึ้นเรื่อย ๆ ผู้เรียนคงไม่สามารถจะเรียนรู้ได้หมด ผู้เรียนจะต้องเลือกสรรสิ่งที่ตนเองสนใจและเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ผู้เรียนสามารถแสวงหาและศึกษาได้ด้วยตนเอง

4. ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งเปรียบเสมือนแหล่งความรู้ที่มีคุณค่า ถ้าผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวจะช่วยให้

ผู้เรียนได้รับข้อมูลเข้ามามาก การเรียนรู้ของผู้เรียนจะขยายขอบเขตออกไปอย่างกว้างขวางมากกว่า การได้ปฏิสัมพันธ์ กับครูเพียงแหล่งเดียว

5. ให้ผู้เรียนฝึกฝนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เป็นการทำให้ผู้เรียนสามารถ ถ่ายโอนการเรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้และสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ในชีวิตจริงได้

วิเศษ ชินวงศ์ (2544) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรคำนึงถึงแนวคิดและหลักการต่อไปนี้

1. สมรรถนะของมนุษย์มีศักยภาพในการเรียนสูงสุด มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ สามารถ เรียนรู้ได้โดยอาศัยระบบประสาทสัมผัส คือ ตา หู จมูก ลิ้น และกายใจ

2. ความหลากหลายของสติปัญญาหรือพหุปัญญา ความสามารถทาง สติปัญญาของมนุษย์จำแนกได้ 10 ประเภท คือ ด้านภาษา ดนตรีตรรกะและคณิตศาสตร์ การเคลื่อนไหว ศิลปะมิติสัมพันธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การสื่อสารด้านความรู้สึก ความลึกซึ้ง ภายในจิตใจ ด้านความรู้ เข้าใจธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านจิตวิญญาณและด้านจิตนิยม ดังนั้น การจัดการกระบวนการเรียนการสอนควรจัดกิจกรรมให้หลากหลาย เพื่อส่งเสริมศักยภาพความเก่ง ความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้แต่ละคนได้พัฒนาความถนัด ความเก่งตามศักยภาพ ของตน

3. การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ควรจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ลดการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาลง โดยให้ผู้เรียนได้เรียนจาก สถานการณ์จริงและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง

กรมวิชาการ (2545) ได้กำหนดหลักในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

1. ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง (Construct)
2. ให้ผู้เรียนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ให้มากที่สุด (Participation)
3. ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกันและได้เรียนรู้จากกันและกัน ได้แลกเปลี่ยน ข้อมูล ความรู้ ความคิดและประสบการณ์แก่กันและกัน (Interaction)
4. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการ ควบคู่ไปกับผลงาน/ข้อความรู้ที่สรุปได้ (Process/Product)
5. ให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ตัวชี้วัดองค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปรากฏดัง ตาราง 5

ตาราง 5 สังเคราะห์ตัวชี้วัดองค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวชี้วัดด้านการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	น.ก.วิชาการศึกษา (2542)	ว.พิเศษ จิตดวงศ์ (2544)	กรมวิชาการ (2545)	ความถี่
1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และ อารมณ์	✓	✓		3
2. ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างสรรค์องค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง	✓		✓	2
3. ผู้เรียนสามารถแสวงหาและศึกษาได้ ด้วยตนเอง	✓			1
4. ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว	✓		✓	2
5. สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	✓		✓	2
6. จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน		✓		1
7. จัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล		✓		1
8. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีบทบาทและมีส่วนร่วมมากที่สุด			✓	1

จากตาราง 5 ผู้วิจัยได้นำมาสรุปและสังเคราะห์ตัวชี้วัดด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 1 ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์

ตัวชี้วัดที่ 2 ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างสรรค์และแสวงหาองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

ตัวชี้วัดที่ 3 ผู้เรียนสามารถแสวงหาและศึกษาได้ ด้วยตนเอง

ตัวชี้วัดที่ 4 ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว

ตัวชี้วัดที่ 5 สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ตัวชี้วัดที่ 6 จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน

ตัวชี้วัดที่ 7 จัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

ตัวชี้วัดที่ 8 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีบทบาทและมีส่วนร่วมมากที่สุด

4 การใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมการเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้

4.1 ความหมายการใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมการเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้

Dale (1969) ได้แบ่งประเภทของสื่อการสอนไว้ 3 ประเภท คือ

1. สื่อประเภทวัสดุ (Software) หมายถึง สื่อที่เก็บความรู้ไว้ในตัวเอง แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ
  - 1.1 วัสดุประเภทที่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยอุปกรณ์อื่นช่วย เช่น แผ่นเสียง ลูกโลก รูปภาพ หุ่นจำลอง ฯลฯ
  - 1.2 วัสดุที่ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ด้วยตนเอง จำเป็นต้องอาศัยอุปกรณ์อื่นช่วย เช่น แผ่นฟิล์ม ภาพยนตร์ สไลด์

2. สื่อประเภทอุปกรณ์ (Hardware) หมายถึง สิ่งที่เป็นตัวกลางหรือตัวผ่าน ทำให้ข้อมูลหรือความรู้ที่บันทึกในวัสดุที่สามารถถ่ายทอดออกมาให้เห็นหรือได้ยิน เช่น เครื่องฉาย แผ่นโปร่งใสเครื่องฉาย

3. สื่อประเภทเทคนิคและวิธีการ (Techniques and Methods) หมายถึง สื่อที่มีลักษณะเป็นแนวความคิดหรือรูปแบบขั้นตอนในการเรียนการสอน โดยสามารถนำสื่อวัสดุและอุปกรณ์มาช่วยในการสอนได้ เช่น เกม สถานการณ์จำลอง บทบาทสมมติ และการสาธิต เป็นต้น

Ely (1972) ได้แบ่งประเภทของสื่อการสอน ได้ 5 รูปแบบ คือ 1. คน (People) 2. วัสดุ (Materials) 3. อาคารสถานที่ (Settings) 4. เครื่องมือและอุปกรณ์ (Tools and Equipment) 5. อุปกรณ์ 6. กิจกรรม (Activities)

กมล เวียสุวรรณ และนิตยา เวียสุวรรณ (2539) ได้แบ่งประเภทของสื่อการสอน คือ 1. สื่อกับผู้เรียน 2. สื่อกับผู้สอน

สื่อการสอนมีความสำคัญต่อหลักสูตรมากจนมีการพัฒนาเป็นวิชาใหม่ที่เรียกว่า เทคโนโลยีทางการศึกษาเกี่ยวข้องกับวัตถุที่ใช้สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนและช่วยการสอนของครูสะดวกขึ้น ประเภทของสื่อการสอน จำแนกได้ 3 ประเภท คือ

1. สื่อประเภทวัสดุ (Software) บางครั้งเรียกว่า (Small Media) เป็นสื่อที่ทำหน้าที่เก็บความรู้ในลักษณะของภาพ เสียงและตัวอักษรในรูปแบบต่าง ๆ ที่ผู้เรียนสามารถใช้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ วัสดุที่ใช้ประกอบการเรียนสอนนี้จำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 วัสดุที่เสนอเรื่องราวหรือความรู้ได้ด้วยตัวมันเอง โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องมือ หรืออุปกรณ์ใด ๆ ในการนำเสนอเรื่องราวได้ กระดาน ชอล์กกระดาน ผ้าสาหลี่ โปสเตอร์ ภาพเขียน ภาพถ่าย แผนภาพ แผนภูมิ กราฟ การ์ตูน ของจริง ของจำลอง บัตรคำ หนังสือเรียน เป็นต้น

1.2 วัสดุที่ต้องอาศัยเครื่องมือกลไก (Software) เป็นตัวนำเสนอเรื่องราวหรือความรู้ ได้แก่ แผ่นเสียง เทปบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพ สิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับสื่อประเภทวัสดุก็คือ เป็นตัวที่เก็บความรู้ในลักษณะของภาพ เสียง หรืออักษรไว้ในรูปแบบต่าง ๆ เป็นสื่อที่ให้ความรู้แก่นักเรียนอย่างสำคัญยิ่ง เป็นแหล่งความรู้ที่นักเรียนจะหาประสบการณ์หรือศึกษาได้อย่างกว้างขวาง

2. สื่อประเภทเครื่องมือ หรือโสตทัศนอุปกรณ์ (Hardware) บางครั้งเรียกว่า (Big Media) ซึ่งเป็นตัวกลาง หรือทางผ่านของความรู้ที่จะถ่ายทอดไปยังครูและนักเรียนต้องอาศัย วัสดุมาใส่ในตัวของมัน สื่อประเภทนี้ ได้แก่ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องฉายข้ามศีรษะ เครื่องรับวิทยุ เครื่องรับโทรทัศน์ โทรทัศน์ วงจรปิด เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายฟิล์มสตริป เครื่องรับวิทยุ และเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น สื่อประเภทนี้ส่วนใหญ่เป็นตัวกลาง ซึ่งเป็นที่อาศัยหรือทางผ่านของความรู้ ที่ถ่ายทอดไปยังผู้เรียนโดยตัวของมันเองแล้วแทบไม่มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้เลย ถ้าไม่มีความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ มาป้อนผ่านสื่อเหล่านี้ไปยังผู้เรียน เช่น เครื่องฉายภาพยนตร์ ต้องมีฟิล์ม ภาพยนตร์ เครื่องรับวิทยุและโทรทัศน์ ต้องการรายการ เครื่องช่วยสอน ต้องการบทเรียนสำเร็จรูป เป็นต้น

3. สื่อประเภทเทคนิค หรือวิธีการ (Technique or Method) หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ครูหรือนักเรียนจัดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน ในบางครั้งการเรียนการสอนต้องอาศัยเทคนิคบางอย่างเข้าช่วยจึงทำให้การเรียนได้ผลดี จะใช้เพียงวัสดุหรือเครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้ง 2 อย่างก็ยังไม่เพียงพอต่ออาศัยสื่อการสอนต่อไปนี้ คือ

3.1 การเล่นเกมและหุ่น

3.2 การแสดงบทบาทสมมติ

3.3 การสาธิต

3.4 การศึกษานอกสถานที่

3.5 การแสดงนิทรรศการ

3.6 การทดลอง

3.7 นิทรรศการ

3.8 รายการโทรทัศน์

3.9 รายการวิทยุ

วิไลวรรณ แสนพาน (2553) ได้ให้ความหมายสื่อการเรียนการสอนว่า สื่อการสอนเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจความรู้ลึก เพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ สร้างสถานการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาศักยภาพทางการคิด ได้แก่ การคิดไตร่ตรอง การคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ตลอดจนสร้างเสริม

คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมให้แก่ผู้เรียน สื่อการสอนปัจจุบัน มีอิทธิพลสูงต่อการกระตุ้นให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สื่อมีมากมายและหลากหลายรูปแบบมีบทบาทและให้ประโยชน์ต่าง ๆ เช่น

1. ช่วยให้ผู้เรียน เข้าใจความคิดรวบยอดได้ง่าย รวดเร็วขึ้น
2. ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นสิ่งที่กำลังเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรมเป็น

กระบวนการ

3. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์
4. สร้างสภาพแวดล้อมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่แปลกใหม่ น่าสนใจ

และทำให้อยากรู้อยากเห็น

5. ส่งเสริมการมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้เรียน
6. เกื้อหนุนผู้เรียนที่มีความสนใจและความสามารถในการเรียนรู้ที่ต่างกันให้

เรียนรู้ได้เท่าเทียมกัน

7. ช่วยให้ผู้เรียนมีการบูรณาการสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงกัน
8. ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการใช้สื่อและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อการค้นคว้า

เพิ่มเติม

9. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้หลายมิติ จากสื่อที่หลากหลาย
10. เชื่อมโยงโลกที่อยู่ไกลตัวผู้เรียนให้เข้าสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน

ประเภทของสื่อการสอน

นวัตกรรมทางการศึกษา

Hughes (1987) ได้ให้ความหมาย นวัตกรรม หมายถึง การนำวิธีการใหม่ ๆ มาปฏิบัติหลังจากได้ผ่านการทดลองหรือได้รับการพัฒนาเป็นขั้นตอน โดยเริ่มมาตั้งแต่การคิดค้น (Invention) การพัฒนา (Development) ซึ่งอาจจะเป็นรูปของโครงการทดลองปฏิบัติก่อน (Pilot Project) แล้วจึงนำมาปฏิบัติจริง ซึ่งมีความแตกต่างไปจากการปฏิบัติเดิมที่เคยปฏิบัติมา

Morton-Cooper และ Palmer (2000) ได้ให้ความหมาย นวัตกรรม หมายถึง การทำใหม่ขึ้นอีกครั้ง (Renewal) ซึ่งหมายถึง การปรับปรุงของเก่าและพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ตลอดจนหน่วยงานหรือองค์กรนั้น ๆ นวัตกรรมไม่ใช่การขจัดหรือล้มล้างสิ่งเก่าให้หมดไป แต่เป็นการปรับปรุงแต่งและพัฒนาเพื่อความอยู่รอดของระบบ

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533) ได้ให้ความหมาย นวัตกรรม หมายถึง วิธีการปฏิบัติใหม่ ๆ ที่แปลกไปจากเดิม โดยได้มาจากการคิดค้นพบวิธีการขึ้นมาหรือมีการปรับปรุงของเก่าใหม่เหมาะสมและสิ่งทั้งหลายปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพขึ้น

เทคโนโลยีสารสนเทศ

สานิตย์ กายาผาด (2542) ได้ให้ความสำคัญ เทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนี้

1. ช่วยในการจัดระบบข่าวสารจำนวนมหาศาลของแต่ละวัน
2. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสารสนเทศ เช่น การคำนวณตัวเลขที่ยุ่งยาก ซับซ้อน การจัดเรียงลำดับสารสนเทศ
3. ช่วยให้สามารถเก็บสารสนเทศในลักษณะที่เรียนรู้ได้ทุกครั้งอย่างสะดวก
4. ช่วยให้สามารถจัดระบบอัตโนมัติในการจัดเก็บประมวลผล และเรียกใช้สารสนเทศ
5. ช่วยในการเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพมากขึ้น
6. ช่วยในการสื่อสารระหว่างกันได้สะดวกรวดเร็ว ลดอุปสรรคเกี่ยวกับเวลา และระยะทาง โดยการใช้ระบบโทรศัพท์

สุขุม เฉลยทรัพย์ และคณะ (2547) ได้ให้ความสำคัญ เทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนี้

1. การสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ สิ่งสำคัญที่มีส่วนในการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ ประกอบด้วย การสื่อสารโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การสร้างภูมิคุ้มกันโรคให้พลเมืองจะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หากมีการบันทึกข้อมูลประวัติผู้ป่วยหรือข้อมูลอื่นๆไว้ในฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์
2. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ หลากหลายที่มากไปกว่าโทรศัพท์และคอมพิวเตอร์ เช่น แฟกซ์ อินเทอร์เน็ต อีเมล ทำให้สารสนเทศเผยแพร่หรือกระจายออกไปในที่ต่าง ๆ ได้สะดวก สิ่งเหล่านี้เป็นบริการสำคัญของการสื่อสารโทรคมนาคมที่ทำให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมากยิ่งขึ้น
3. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีผลให้การใช้งานด้านต่าง ๆ มีราคาถูกลง เช่น การใช้แฟกซ์และอีเมลจะถูกกว่าน่าเชื่อถือกว่าและรวดเร็วกว่าการใช้บริการไปรษณีย์แบบเดิม ทั้งนี้หน่วยงานธุรกิจ รัฐบาล และบุคคลทั่วไปต่างนิยมใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมากขึ้นเพราะช่วยประหยัด เวลาและเงินรวมทั้งทำให้มีผลิตภาพ (Productivity) เพิ่มขึ้น
4. เครือข่ายสื่อสาร (Communication Networks) ได้รับประโยชน์จากเครือข่ายภายนอกเนื่อง จากจำนวนการใช้เครือข่าย จำนวนผู้เชื่อมต่อ และจำนวนผู้ที่มีศักยภาพในการเข้าเชื่อมต่อกับเครือข่ายนับวันจะเพิ่มสูงขึ้น
5. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทำให้ฮาร์ดแวร์คอมพิวเตอร์และต้นทุนการใช้ ICT มีราคาถูกลงมากแม้ว่าการเป็นเจ้าของคู่สายโทรศัพท์ หรือคอมพิวเตอร์ ยังเป็นสิ่งฟุ่มเฟือยสำหรับคนในสังคม แต่คนจำนวนมากก็เริ่มมีกำลังหามาใช้ได้เองแล้ว เช่น เจ้าของธุรกิจขนาดเล็ก

การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะต่างไปจากที่ผ่านมา สถานศึกษาจะต้องมีการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษาเอง มีบทบาทในการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรของสถานศึกษา จึงเป็นภารกิจที่ครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้จะต้องดำเนินการ เพราะสื่อการเรียนรู้ที่มีอยู่เดิม หรือที่มีจำหน่ายอยู่ในท้องตลาดก็อาจจะไม่ตอบสนองได้อย่างครบถ้วน การผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้รายปี/รายภาค อาจมีการดำเนินการได้ใน 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

1. การผลิต/จัดทำสื่อการเรียนรู้ชิ้นใหม่
2. การจัดแปลง/ปรับปรุงสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำ/สร้างไว้แล้ว

ทิตินา เขมมณี (2551) ได้ให้ความหมาย การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ดังนี้

1. การระบุปัญหา (Problem) ความคิดในการพัฒนานวัตกรรมนั้น ส่วนใหญ่จะเริ่มจากการมองเห็นปัญหา และต้องการแก้ไขปัญหานั้นให้ประสบความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย (Objective) เมื่อกำหนดปัญหาแล้วก็กำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อจัดทำหรือพัฒนานวัตกรรมใหม่มีคุณสมบัติ หรือลักษณะตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
3. การศึกษาข้อจำกัดต่าง ๆ (Constraints) ผู้พัฒนานวัตกรรมทางด้านการเรียนการสอนต้องศึกษาข้อมูลของปัญหาและข้อจำกัดที่จะใช้นวัตกรรมนั้น เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้
4. การประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรม (Innovation) ผู้จัดทำหรือพัฒนานวัตกรรมจะต้องมีความรู้ ประสบการณ์ ความริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งอาจนำของเก่ามาปรับปรุง ดัดแปลง เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและทำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น หรืออาจคิดค้นขึ้นมาใหม่ทั้งหมด นวัตกรรมทางการศึกษามีรูปแบบแตกต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาหรือวัตถุประสงค์ของนวัตกรรมนั้น เช่น อาจมีลักษณะเป็นแนวคิด หลักการ แนวทาง ระบบ รูปแบบ วิธีการ กระบวนการ เทคนิค หรือ สิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยี เป็นต้น

5. การทดลองใช้ (Experimentation) เมื่อคิดค้นหรือประดิษฐ์นวัตกรรมทางการศึกษาแล้วต้องทดลองนวัตกรรม ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเป็นการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขผลการทดลองจะทำให้ได้ข้อมูลนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาวัตกรรมต่อไป ถ้าหากมีการทดลองใช้นวัตกรรมหลายครั้งก็ย่อมมีความมั่นใจในประสิทธิภาพของนวัตกรรมนั้น

6. การเผยแพร่ (Dissemination) เมื่อมั่นใจนวัตกรรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพแล้วก็สามารถนำไปเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จัก

สรุปได้ว่า การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย มีความ

เหมาะสมกับเนื้อหา มีการปรับให้เข้ากับกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงการสืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อวัตกรรมการใช้ในการจัดการเรียนรู้

4.2 ตัวชี้วัดองค์ประกอบด้านการใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมการเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้

Kemp และ Smelle (1989) เสนอว่า นอกจากงานการเรียนรู้หรือสถานการณ์การเรียนรู้ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่กำหนดถึงสื่อที่จะเลือกใช้แล้ว สิ่งสำคัญประการต่อมาในการพิจารณาเลือกใช้สื่อการสอนคือคุณลักษณะของสื่อ ซึ่งผู้สอนควรศึกษาคุณลักษณะของสื่อแต่ละชนิดประกอบในการเลือกสื่อการสอนด้วยคุณลักษณะของสื่อ (Media Attributes) หมายถึง ศักยภาพของสื่อในการแสดงออกซึ่งลักษณะต่าง ๆ เช่น การเคลื่อนไหว สี และเสียง เป็นต้น

คุณลักษณะของสื่อที่สำคัญ ได้แก่

1. การแสดงแทนด้วยภาพ เช่น ภาพถ่าย ภาพกราฟิก
2. ปัจจัยทางด้านขนาด เช่น การใช้/ไม่ใช้เครื่องฉายเพื่อขยายขนาด
3. ปัจจัยทางด้านสี เช่น สีเส้นต่าง ๆ ขาว-ดำ
4. ปัจจัยทางการเคลื่อนไหว เช่น ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว
5. ปัจจัยทางด้านภาษา เช่น ข้อความ/ตัวอักษร เสียงพูด
6. ความสัมพันธ์ของภาพและเสียง เช่น ภาพที่มี/ไม่มีเสียงประกอบ
7. ปัจจัยทางการจัดระเบียบข้อมูล กำหนดให้ดูทีละภาพตามลำดับ

หรือตามลำดับที่ผู้ชมเลือก

หลักการเลือกสื่อ

1. เลือกสื่อการสอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ผู้สอนควรศึกษาถึงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่หลักสูตรกำหนดไว้ วัตถุประสงค์ในที่นี่หมายถึงวัตถุประสงค์เฉพาะในแต่ละส่วนของเนื้อหาย่อย ไม่ใช่วัตถุประสงค์ในภาพรวมของหลักสูตร
2. เลือกสื่อการสอนที่ตรงกับลักษณะของเนื้อหาของบทเรียน เนื้อหาของบทเรียนอาจมีลักษณะแตกต่างกันไป เช่น เป็นข้อความ เป็นแนวคิด เป็นภาพนิ่งภาพเคลื่อนไหว เป็นเสียง เป็นสี ซึ่งการเลือกสื่อการสอนควรเลือกให้เหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหา
3. เลือกสื่อการสอนให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียน ลักษณะเฉพาะตัวต่าง ๆ ของผู้เรียนเป็นสิ่งที่มิอาจหลีกเลี่ยงได้ในการเลือกสื่อการสอน ในการเลือกสื่อการสอนต้องพิจารณา ลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียน เช่น อายุ เพศ ความถนัด ความสนใจ ระดับสติปัญญา วัฒนธรรม และประสบการณ์เดิม ตัวอย่างเช่น การสอนผู้เรียนที่เป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาควรใช้เป็นภาพการ์ตูนมีสีสันสดใส

4. เลือกสื่อการสอนให้เหมาะสมกับจำนวนของผู้เรียน และกิจกรรม การเรียนการสอน ในการสอนแต่ละครั้งจำนวนของผู้เรียนและกิจกรรมที่ใช้ในการเรียนสอน ในห้องก็ เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาควบคู่กันในการใช้สื่อการสอน เช่น การสอนผู้เรียนจำนวนมาก จำเป็นต้องใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย ซึ่งสื่อการสอนที่นำมาใช้อาจเป็นเครื่องฉายต่าง ๆ และ เครื่องเสียง เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นและได้ยินอย่างทั่วถึง ส่วนการสอนผู้เรียนเป็นรายบุคคล อาจเลือกใช้วิธีการสอนแบบค้นคว้า สื่อการสอนอาจเป็นหนังสือบทเรียนแบบโปรแกรม หรือบทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น

5. เลือกสื่อการสอนที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม สภาพแวดล้อมในที่นี้ อาจได้แก่ อาคาร สถานที่ ขนาดพื้นที่ แสง ไฟฟ้า เสียงรบกวน อุปกรณ์อำนวยความสะดวก หรือ บรรยากาศ สิ่งเหล่านี้ควรนำมาประกอบการพิจารณาเลือกใช้สื่อการสอน ตัวอย่างเช่น การสอน ผู้เรียนจำนวนมากซึ่งควรจะใช้เครื่องฉายและเครื่องเสียง

6. เลือกสื่อการสอนที่มีลักษณะน่าสนใจและดึงดูดความสนใจ ควรเลือกใช้ สื่อการสอนที่มีลักษณะน่าสนใจและดึงดูดความสนใจผู้เรียนได้ ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องของ เสียง สี สัน รูปทรง ขนาด ตลอดจนการออกแบบและการผลิตด้วยความประณีต สิ่งเหล่านี้จะช่วยทำให้สื่อ การสอนมีความน่าสนใจและดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้

7. เลือกสื่อการสอนที่มีวิธีการใช้งาน ง่าย ปลอดภัย และบำรุงรักษาได้สะดวก ในประเด็นสุดท้ายของการพิจารณา ควรเลือกสื่อการสอนที่มีวิธีการใช้งานได้สะดวก ไม่ยุ่งยาก และ หลังใช้งานควรเก็บรักษาได้ง่าย ๆ ตลอดจนไม่ต้องใช้วิธีการบำรุงรักษาที่สลับซับซ้อนหรือมีค่าใช้จ่าย ในการบำรุงรักษาสูง

Romiszowski (1999) ได้เสนอแนวทางอย่างง่ายในการพิจารณาเลือกใช้สื่อ การสอนไว้ว่า ในการเลือกสื่อการสอนนั้นมีปัจจัยหลายอย่างที่มีผลต่อการเลือกสื่อที่จำเป็นต้องนำมา พิจารณาปัจจัยเหล่านั้น ได้แก่

1. วิธีการสอน (Instructional Method) การเลือกวิธีการสอนเป็นปัจจัย แรกที่ควบคุมการเลือกสื่อ หรืออย่างน้อยที่สุดก็เป็นสิ่งที่จำกัดทางเลือกของการใช้สื่อการสอนในการ นำเสนอ เช่น ถ้าเลือกใช้วิธีการสอนแบบอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) เพื่อแบ่งปัน ประสบการณ์ซึ่งกันและกันระหว่าง

2. งานการเรียนรู้ (Learning Task) สิ่งที่มีอิทธิพลต่อทางเลือกในการ เลือกสื่อการสอนอีกประการหนึ่งคือ งานการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพราะสิ่งนี้เป็นสิ่งที่จำกัดหรือ ควบคุมการเลือกวิธีการสอน ตัวอย่างเช่น การฝึกอบรมผู้ตรวจการ หรือทักษะการบริหารงาน

3. ลักษณะของผู้เรียน (Learner Characteristics) ลักษณะพิเศษเฉพาะ ของผู้เรียนก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการเลือกสื่อการสอน ตัวอย่างเช่น การสอนผู้เรียนที่

เรียนรู้ได้ช้า โดยการใช้นหนังสือหรือเอกสารเป็นสื่อการสอน จะเป็นสิ่งที่ยิ่งทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาในกระบวนการเรียนการสอน ผู้เรียนกลุ่มนี้ควรเรียนรู้จากสื่ออื่น ๆ ที่ทำการรับรู้และเรียนรู้ได้ง่ายกว่านั้น

4. ข้อจำกัดในทางปฏิบัติ (Practical Constrain) ข้อจำกัดในทางปฏิบัติ ในที่นี้หมายถึง ข้อจำกัดทั้งทางด้านการจัดการและทางด้านเศรษฐศาสตร์ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทางเลือกในการเลือกใช้วิธีการสอนและสื่อการสอน เช่น สถานที่ใช้สื่อการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก ขนาดพื้นที่ งบประมาณ เป็นต้น

5. ผู้สอนหรือครู (Teacher) สื่อการสอนแต่ละชนิดไม่ว่าจะมีข้อดีอย่างไร แต่อาจไม่ถูกนำไปใช้เพียงเพราะผู้สอนไม่มีทักษะในการใช้สื่ออื่น ๆ นอกจากประเด็นในเรื่องทักษะของผู้สอนแล้ว ประเด็นในเรื่องทัศนคติของผู้สอนก็เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเลือกสื่อการสอนเช่นกัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาครูด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1. ใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้
2. สืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้
3. ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ/นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ข้างต้น ผู้วิจัยจึงสังเคราะห์หัวข้อวิจัยองค์ประกอบด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ได้ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2562) ได้ประกาศรายละเอียดของมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครูตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 และหลักเกณฑ์และวิธีการทดสอบและประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู พ.ศ. 2563 มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งมีรายละเอียดด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

1. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารได้
2. แสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้แก่ผู้เรียนได้
3. ประยุกต์ใช้ หรือพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์หัวข้อวิจัยองค์ประกอบด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 สังเคราะห์ตัวชี้วัดองค์ประกอบด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้

นักวิชาการ/หน่วยงาน	Kemp และ Smelle (1989)	Romiszowski (1999)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2553)	สำนักงานเลขาธิการสภา (2562)	ความถี่
ตัวชี้วัดด้านการใช้และพัฒนา สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้					
1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการใช้และพัฒนาสื่อ	✓	✓			2
2. เลือก สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ได้ อย่างเหมาะสมและหลากหลาย	✓	✓	✓		3
3. ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ/นวัตกรรมที่ใช้ใน การจัดการเรียนรู้			✓		1
4. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารได้				✓	1
5. ค้นคว้าแหล่งข้อมูลเพื่อพัฒนาสื่อ			✓		1
6. แสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้แก่ผู้เรียนได้				✓	1
7. ประยุกต์ใช้ หรือพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ ของผู้เรียนได้				✓	1

จากตาราง 6 ผู้วิจัยได้นำมาสรุปและสังเคราะห์ตัวชี้วัดองค์ประกอบด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัดดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการใช้และพัฒนาสื่อ

ตัวชี้วัดที่ 2 เลือก สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและ

หลากหลาย

ตัวชี้วัดที่ 3 ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ/นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

ตัวชี้วัดที่ 4 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารได้

ตัวชี้วัดที่ 5 ค้นคว้าแหล่งข้อมูลเพื่อพัฒนาสื่อ

ตัวชี้วัดที่ 6 แสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้แก่ผู้เรียนได้

ตัวชี้วัดที่ 7 ประยุกต์ใช้ หรือพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

5.1 ความหมายการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในด้านการวัดผล และ ประเมินผล ดังนี้

1. กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา
2. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติและผลงาน
4. จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียน จากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
5. พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน จากแนวทางในการปฏิบัติในด้านการวัดผลประเมินผล ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารจะต้องดำเนินการวางแผนและกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลร่วมกับครูและฝ่ายวิชาการ ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลให้เป็นไปตามแนวทางของหลักสูตร วัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงจัดประชุมอบรม เพื่อให้ครูมีความรู้ความสามารถในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล และควบคุมติดตามการประเมินผลและนำผลการประเมิน มาพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

สมนึก กัททิยธนี (2549) ได้ให้ความหมายของการวัดผลและประเมินผล ดังนี้ การวัดผล หมายถึง กระบวนการหาปริมาณหรือจำนวนสิ่งต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่ง มาวัดผลการวัดมักจะออกมาเป็นตัวเลขหรือสัญลักษณ์

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550) ได้ให้ความหมายของการวัดการประเมินผลและการเทียบโอนประสบการณ์ ดังนี้

1. การวัด เป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของหรือบุคคลตามความมุ่งหมาย และเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งทีวัดนั้น เช่น การวัดความสามารถทางสมองด้านต่าง ๆ การวัดคุณสมบัติทางกายภาพ เช่น น้ำหนัก ขนาดของวัตถุ ผลที่ได้รับจากการวัดเป็นจำนวนตัวเลข จุดมุ่งหมายของการวัดนั้นเป็นการตรวจสอบการสอนของครู อาจารย์ และการเรียนของผู้เรียน ในด้านการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive

domain) ด้านทักษะปฏิบัติ (Psychomotor domain) ด้านเจตคติ (Affective domain)

และ

2. การประเมินผล เป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่า ความจริง และการกระทำ บางทีขึ้นอยู่กับการวัดเพียงอย่างเดียว เช่น คะแนนสอบ แต่โดยทั่วไปจะเป็นการรวม การวัดหลาย ๆ ทาง โดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดจากการสังเกต การตรวจผลงาน การสัมภาษณ์ หรือการทดสอบประกอบการพิจารณา การประเมินผลแต่ละครั้งจะประกอบด้วยวิธีการวัดที่ได้จาก กระบวนการต่าง ๆ เกณฑ์การพิจารณาและการตัดสินใจเป็นการชี้ขาด หรือสรุปผลการเปรียบเทียบ ผลของการวัดกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551) ได้เสนอแนวปฏิบัติการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สรุปได้ดังนี้ เป็นกระบวนการเก็บรวบรวม ตรวจสอบ ตีความผลการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดของหลักสูตร นำผลไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้และใช้เป็น ข้อมูลสำหรับการตัดสินผลการเรียน สถานศึกษาต้องมีกระบวนการจัดการที่เป็นระบบ เพื่อให้การ ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ และให้ผลการ ประเมินที่ตรงตามความรู้ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ถูกต้องตามหลักการวัดและประเมินผล การเรียนรู้รวมทั้งสามารถรองรับการประเมินภายในและการประเมินภายนอกตามระบบประกัน คุณภาพการศึกษาได้สถานศึกษาจึงควรกำหนดหลักการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

1. สถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของ ผู้เรียนโดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม
2. การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนและ ตัดสินผลการเรียน
3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษา และจัดให้มีการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตลอดจนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการ เรียนการสอน ต้องดำเนินการด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถวัดและประเมินผล ผู้เรียนได้อย่างรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ความคิด กระบวนการ พฤติกรรมและเจตคติเหมาะสมกับ สิ่งที่ต้องการวัด ธรรมชาติวิชา และระดับขั้นของผู้เรียน โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเที่ยงตรง ยุติธรรม และเชื่อถือได้

5. การประเมินผู้เรียนพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติกการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตรวจสอบผลการประเมินผลการเรียนรู้

7. ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษาและระหว่างรูปแบบการศึกษาต่าง ๆ

8. ให้สถานศึกษาจัดทำและออกเอกสารหลักฐานการศึกษาเพื่อเป็นหลักฐานการประเมินผลการเรียนรู้รายงานผลการเรียน แสดงวุฒิการศึกษา และรับรองผลการเรียนของผู้เรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เป็นกระบวนการที่จะทราบว่าการเรียนการสอนนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ ควรจะมีการปรับปรุงในเรื่องใด การวัดแตกต่างจากการประเมินในแง่ที่ว่า การวัดเป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขที่ได้จากการวัดนั้น ส่วนการประเมินเป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่าในสิ่งที่วัดได้ รวมทั้งข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์ การตรวจผลงานและการทดสอบ การวัดผลการเรียนของนักเรียนใน 3 องค์ประกอบ คือ ความรู้ความเข้าใจ ทักษะปฏิบัติ และเจตคติ เทคนิคการวัดแตกต่างกันไปตามจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาสาระที่เรียน เทคนิคที่นิยมใช้ได้แก่ การสังเกต การตรวจผลงาน การสัมภาษณ์และการทดสอบ

ศศิธร เวียงวลัย (2556) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวมทั้งความสามารถด้านต่าง ๆ ที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้ง

สุรางค์ ไคว้ตระกูล (2556) กล่าวว่า การวัดประเมินผลเป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับว่าการสอนของครูได้ผลอย่างไร และเพื่อช่วยการตัดสินใจของครูว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์หรือไม่

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557) การวัดและประเมินผลการศึกษา เป็นกระบวนการที่ใช้ในการติดตาม ตรวจสอบผลการจัดการเรียนรู้ว่าบรรลุผลตามเป้าหมายเพียงใด กล่าวคือ ต้องการตรวจสอบว่าผู้เรียนที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ไปแล้วมีคุณลักษณะ คุณสมบัติ มีพฤติกรรม หรือมีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนดหรือไม่

สรุปการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้และผู้เรียนสามารถสร้างและนำเครื่องมือวัดและประเมินผลไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม วัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง และนำผลการประเมินการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

5.2 ตัวชี้วัดองค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในด้านการวัดผลและประเมินผล ดังนี้

1. กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา
2. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติและผลงาน
4. จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
5. พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน จากแนวทางในการปฏิบัติในด้านการวัดผลประเมินผลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้บริหาร จะต้องดำเนินการวางแผนและกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลร่วมกับครูและฝ่าย วิชาการ ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลให้เป็นไปตามแนวทางของหลักสูตร วัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงจัดประชุมอบรมเพื่อให้ครูมีความรู้ความสามารถใน การสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล และควบคุมติดตามการประเมินผลและนำผลการประเมิน มาพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551) ได้เสนอแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สรุปได้ดังนี้ เป็นกระบวนการเก็บรวบรวม ตรวจสอบ ตีความผลการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดของหลักสูตร นำผลไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้และใช้เป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจผลการเรียน สถานศึกษาต้องมีกระบวนการจัดการที่เป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ และให้ผลการประเมินที่ตรงตามความรู้ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ถูกต้องตามหลักการวัดและประเมินผล การเรียนรู้รวมทั้งสามารถรองรับการประเมินภายในและการประเมินภายนอกตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาได้สถานศึกษาจึงควรกำหนดหลักการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

1. สถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม
  2. การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนและตัดสินผลการเรียน
  3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษา และจัดให้มีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตลอดจนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
  4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ต้องดำเนินการด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถวัดและประเมินผลผู้เรียนได้อย่างรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ความคิด กระบวนการ พฤติกรรมและเจตคติเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด ธรรมชาติวิชา และระดับชั้นของผู้เรียน โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเที่ยงตรง ยุติธรรม และเชื่อถือได้
  5. การประเมินผู้เรียนพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติกการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา
  6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตรวจสอบผลการประเมินผลการเรียนรู้
  7. ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษาและระหว่างรูปแบบการศึกษาต่าง ๆ
  8. ให้สถานศึกษาจัดทำและออกเอกสารหลักฐานการศึกษาเพื่อเป็นหลักฐานการประเมินผลการเรียนรู้อย่างงานผลการเรียน แสดงวุฒิการศึกษา และรับรองผลการเรียนของผู้เรียน
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการที่จะทราบว่า การเรียนการสอนนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ ควรจะมีการปรับปรุงในเรื่องใด การวัดแตกต่างจากการประเมินในแง่ที่ว่า การวัดเป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขที่ได้จากการวัดนั้น ส่วนการประเมินเป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่าในสิ่งที่วัดได้ รวมทั้งข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์ การตรวจผลงาน และการทดสอบ การวัดผลการเรียนของนักเรียนใน 3 องค์ประกอบ คือ ความรู้ความเข้าใจ ทักษะปฏิบัติ และเจตคติ เทคนิคการวัดแตกต่างกันไปตามจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาสาระที่เรียน เทคนิคที่นิยมใช้ได้แก่ การสังเกต การตรวจผลงาน การสัมภาษณ์และการทดสอบ
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557) การวัดและประเมินผลการศึกษา เป็นกระบวนการที่ใช้ในการติดตาม ตรวจสอบผลการจัดการเรียนรู้ ว่าบรรลุผลตาม

เป้าหมายเพียงใด กล่าวคือ ต้องการตรวจสอบว่าผู้เรียนที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ไปแล้วมีคุณลักษณะ
คุณสมบัติ มีพฤติกรรม หรือมีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนดหรือไม่

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ตัวชี้วัดองค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 สังเคราะห์ตัวชี้วัดองค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

นักวิชาการ/หน่วยงาน	กระทรวงศึกษาธิการ (2546)	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551)	ปริยพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557)	ความถี่
ตัวชี้วัดด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้					
1. มีความรู้เกี่ยวกับกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา	✓				1
2. การวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สารการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	4
3. การวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนสามารถวัดได้ตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติและผลงาน	✓	✓	✓	✓	4
4. มีความรู้เรื่องการเทียบโอนความรู้ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียน จากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด	✓	✓			2
5. สามารถวัดผลการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมิน		✓	✓		2
6. พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน	✓	✓			2

จากตาราง 7 ผู้วิจัยได้นำมาสรุปและสังเคราะห์ตัวชี้วัดองค์ประกอบองค์ประกอบด้าน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัดดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 1 มีความรู้เกี่ยวกับกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและ ประเมินผลของสถานศึกษา

ตัวชี้วัดที่ 2 การวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน มีความสอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษา สาระการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ตัวชี้วัดที่ 3 การวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนสามารถวัดได้ตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติและผลงาน ตัวชี้วัดที่ 4 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารได้

ตัวชี้วัดที่ 4 มีความรู้เรื่องการเทียบโอนความรู้ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียน จากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ตัวชี้วัดที่ 5 สามารถวัดผลการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วน ร่วมในการประเมิน

ตัวชี้วัดที่ 6 พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

กระบวนการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

ในการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึง กระบวนการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ไว้หลายท่าน ดังนี้

สังัด อุทรานันท์ (2530) กล่าวว่า กระบวนการบริการหลักสูตร ประกอบด้วย

1. งานเตรียมบุคลากร
2. การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร
3. การบริหารและการบริการวัสดุหลักสูตร
4. การบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535) กล่าวว่า กระบวนการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย

1. การเตรียมวางแผนการเพื่อใช้หลักสูตรใหม่
2. การเตรียมการอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรใหม่
3. การจัดครูเข้าสอน
4. การจัดตารางสอน
5. การจัดบริการวัสดุประกอบและสื่อการเรียน
6. การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรกับผู้ปกครองและคณะกรรมการศึกษาของ

โรงเรียน ชุมชน เกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง การจัดประสบการณ์เรียน

7. การจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ และการเลือกสรรโครงสร้างกิจกรรม เสริมหลักสูตร

8. การจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร
ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า กระบวนการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย
หลักสูตรต่าง ๆ

1. การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบ
2. เตรียมบุคลากรในโรงเรียน
3. การจัดครูเข้าสอน
4. การจัดตารางสอน
5. การจัดแผนการเรียน
6. การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
7. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร
8. การนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร
9. การประชาสัมพันธ์หลักสูตรแก่ผู้ปกครองและชุมชน

สรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เป็นการจัดเตรียมบุคลากร โดยมีการวางแผน เตรียมบุคลากรให้มีความรู้ด้านหลักสูตร มีสื่อนวัตกรรม ในการจัดการเรียนรู้ และมีการนิเทศติดตามหลักสูตรเพื่อประเมินและปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ตั้งอยู่เลขที่ 505 หมู่ที่ 9 ตำบลกุมภวาปี อำเภอกุมภวาปีจังหวัดอุดรธานีมีพื้นที่รับผิดชอบ 6 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอกุมภวาปี อำเภอศรีธาตุ อำเภอวังสามหมอ อำเภอโนนสะอาด อำเภอหนองแสง และอำเภอประจักษ์ศิลปาคม

เขตพื้นที่บริการ

เขตบริการ ประกอบด้วยพื้นที่ 6 อำเภอ คือ อำเภอกุมภวาปี อำเภอโนนสะอาด อำเภอศรีธาตุ อำเภอวังสามหมอ อำเภอหนองแสง และอำเภอประจักษ์ศิลปาคม

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอเมืองอุดรธานี อำเภอหนองหาน อำเภอไชยวาน
อำเภอภูแก้ว

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเขาสวนกวาง อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น
และอำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอคำม่วง อำเภอ สามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์
และอำเภวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี
จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา

1. ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 174 คน
  2. จำนวนครู จำนวน 2,342 คน
- รวม 2,516 คน

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยงานทางการศึกษา ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่ ตามมาตรา 37 ของพระราชบัญญัติระเบียบ
บริหารราชการกระทรวงศึกษา พ.ศ. 2546 ดังนี้

- ก. ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา
(มาตรา 36)
- ข. มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้ (พรบ.ระเบียบบริหาร
ราชการ กระทรวงศึกษาธิการ) และกฎหมายอื่น และ
- ค. มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้
  1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้
สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและ
ความต้องการของท้องถิ่น
  2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และ
หน่วยงานในเขตพื้นที่ การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบและ
กำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้ จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
  3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขต
พื้นที่การศึกษา
  4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และในเขตพื้นที่
การศึกษา
  5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่
การศึกษา

6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุน การจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่ จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

10. ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา

11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา

12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใด โดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่มอบหมาย

โครงสร้างการบริหาร

โครงสร้าง การบริหารงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 กำหนดโครงสร้างสำนักงาน ประกอบด้วย

1. กลุ่มอำนวยการ
2. กลุ่มนโยบายและแผน
3. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
4. กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์
5. กลุ่มบริหารงานบุคคล
6. กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
7. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
8. กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
9. กลุ่มกฎหมายและคดี
10. หน่วยตรวจสอบภายใน

ทิศทางการพัฒนาการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 2

วิสัยทัศน์

บริหารจัดการเป็นเลิศ สถานศึกษาได้มาตรฐาน นักเรียนมีคุณภาพ สู้สังคมอนาคตที่ยั่งยืน

พันธกิจ

1. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. พัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
3. ส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนให้มีความสามารถความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน
4. ส่งเสริม สนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
5. ส่งเสริม สนับสนุนผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้ได้รับการพัฒนาเป็นมืออาชีพ และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
6. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
7. ส่งเสริม พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับ และจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนาสู่ศตวรรษที่ 21

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้องและเป็นพลเมือง ดีของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น ซื่อสัตย์ สุจริต มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรมอย่างมีคุณภาพ
2. ผู้เรียน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่มและสร้างสรรค์สื่อ นวัตกรรม มีความรู้ มีทักษะ มีสมรรถนะตามหลักสูตร และคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีสุขภาพที่เหมาะสมตามวัย มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเป็นพลเมือง พลโลกที่ดี (Global Citizen) พร้อมก้าวสู่มาตรฐานสากล

3. ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ศิลปะ ดนตรี กีฬา ภาษาและอื่น ๆ ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ และนำไปสู่การสร้างความสามารถในการแข่งขัน

4. ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (ผู้พิการ) กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ใน พื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียมและมีคุณภาพ

5. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ มีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ เรียนรู้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ มุ่งมั่นตั้งใจทำงานให้สำเร็จ ทำงานเป็นทีม เดียวกัน และมีจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพอย่าง เป็นมืออาชีพ

6. สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และเป็นไปตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา บริหารจัดการเชิงบูรณาการโดยยึด หลักธรรมาภิบาล กำกับ ติดตาม ประเมินผล มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพตามมาตรฐาน และการรายงานผล อย่างเป็นระบบ ใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการขับเคลื่อนการพัฒนา คุณภาพการศึกษา

กลยุทธ์

1. จัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของมนุษย์และของชาติ
2. จัดการศึกษาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
3. พัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตร
4. สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานและลดความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษา

5. พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา
6. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
7. ปรับสมรรถนะและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา

นโยบายเขตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

9 จุดเน้น 9 นวัตกรรม ก้าวสู่ความเป็นเลิศ

1. จุดเน้นที่ 1 การพัฒนาครูสู่ความเป็นครูมืออาชีพ
2. จุดเน้นที่ 2 เขตสุจริต โรงเรียนสุจริต
3. จุดเน้นที่ 3 6 มิติคุณภาพสู่การปฏิบัติ

มิติที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร

มิติที่ 2 การจัดการเรียนรู้

มิติที่ 3 การใช้สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้

มิติที่ 4 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

มิติที่ 5 การนิเทศภายใน

มิติที่ 6 การวิจัยในชั้นเรียน

4. จุดเน้นที่ 4 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5. จุดเน้นที่ 5 โรงเรียนคุณภาพของชุมชน
6. จุดเน้นที่ 6 ระบบประกันคุณภาพการศึกษา
7. จุดเน้นที่ 7 การอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น เพิ่มผลสัมฤทธิ์
8. จุดเน้นที่ 8 การจัดการศึกษาปฐมวัย
9. จุดเน้นที่ 9 การน้อมนำ พระบรมราโชบายฯ และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

น้ำฝน ชื่นชม (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 และเพื่อพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้บริหาร สถานศึกษาและครูจากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิแบ่งตามขนาดโรงเรียนและเทคนิคการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 159 คน และครู 331 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการ การเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modify) แบบสัมภาษณ์ใช้ สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การดำเนินการมี 3 ระยะประกอบด้วย ระยะที่ 1 การศึกษา

องค์ประกอบและตัวชี้วัด การเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ องค์ประกอบของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน ได้แก่ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้ 5) การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ สภาพปัจจุบันการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ภาพรวมระดับการปฏิบัติในสถานศึกษา มีสภาพการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ คือ ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมา คือ การวัดและประเมินผล การ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร) และข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการ จัดการเรียนรู้ สภาพที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ทั้ง 5 ด้าน โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ตามลำดับ ดังนี้คือ ข้อที่มีระดับความต้องการสูงสุด คือ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้ รองลงมาคือ ความสามารถในการออกแบบ การเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และข้อที่มีระดับความต้องการน้อยที่สุด คือ การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ได้แก่ 1) การใช้และพัฒนา สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ 2) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 3) ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ 5) การจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผลการวิจัยสรุปว่าผลการสร้างแนวทางพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการ ของครูผู้สอนในสถานศึกษามีความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความสอดคล้องและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

ฐิติกาญจน์ ลีวงศ์ศักดิ์ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 เกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 วิธีการเสริมสร้าง สมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 และพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการ บริหารหลักสูตรและ การจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานการบริหารหลักสูตรและ การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำนวน 218 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู สำหรับ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 พบว่า มี 5 องค์ประกอบ 27 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 3 ตัวชี้วัด 2) การออกแบบ การจัดการเรียนรู้ 7 ตัวชี้วัด 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 6 ตัวชี้วัด 4) การใช้และ พัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ 7 ตัวชี้วัด และ 5) การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ 4 ตัวชี้วัด สภาพปัจจุบันของสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู สำหรับ สถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการบริหารหลักสูตร และการ จัดการเรียนรู้ของครู สำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดวิธีการเสริมสร้าง สมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู คือ การฝึกอบรม การทำงานเป็นทีม การศึกษาดูโปรแกรมฯ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ระดับมาก และมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก

ชฎาพร สีหาวงค์ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และ สภาพที่พึงประสงค์ของตัวชี้วัด สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะ ครูด้านการบริหารหลักสูตรและจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 โดย ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครู
 ด้านการ บริหารหลักสูตรและจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา โดยยึดองค์ประกอบหลักจาก
 สมรรถนะประจำ สายงานครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 ศึกษา
 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนา แนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหาร
 หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 หนองคาย เขต 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร สถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำนวน 320 คน โดยใช้วิธีการสุ่มระดับชั้น (Stratified Random
 Sampling) และโดยการสุ่มเชิงช่วงชั้นอย่างมี สัดส่วน (Proportional Stratified Random
 Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษาจากสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมาย ใช้ขนาดของสถานศึกษา
 เป็นหน่วยในการสุ่ม โรงเรียนขนาดเล็ก 92 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา 16 คน ครู 73 คน
 โรงเรียนขนาดกลาง 54 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา 10 คน ครู 146 คน โรงเรียนขนาดใหญ่
 12 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน ครู 72 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร 29 คน ครู 291 คน
 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์และ
 แบบประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความมีประโยชน์ สถิติที่ใช้ในการ
 วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบและ
 ตัวชี้วัดของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 มีองค์ประกอบ
 5 ด้าน และตัวชี้วัด 44 ตัวชี้วัด สภาพปัจจุบันของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครู
 ด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น
 รายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมา
 คือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านความรู้
 ความสามารถ ในการออกแบบการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การใช้และพัฒนาสื่อ
 นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาแนวทาง
 เสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
 ที่สุด ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านความรู้ ความสามารถ ในการออกแบบการเรียนรู้
 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ
 การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ผลการประเมินแนวทางการพัฒนา
 เสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม

ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด มาก และมากที่สุดตามลำดับ

เสาวนีย์ แสงใส (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูการศึกษาอนุบาลและการศึกษาตามอัธยาศัย กศน.ตำบล จังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 19 คน และครู กศน. ตำบล จังหวัดอุดรธานี จำนวน 200 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนด ขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan และใช้เทคนิคการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู กศน.ตำบล โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู กศน.ตำบล โดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน ได้แก่ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ด้านการวัดและประเมินผลและด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ การประเมินหลังการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการ เรียนรู้ของครู กศน.ตำบล มีความเหมาะสมโดยรวมระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้โดยรวมระดับมาก และเป็นประโยชน์โดยรวมระดับมาก สามารถนำไปใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ของครูการศึกษาอนุบาลและการศึกษาตามอัธยาศัย กศน. ตำบลจังหวัด อุดรธานี

เบญจมาศ วรรณปะเช (2562) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาตนเองของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการพัฒนาตนเองของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 280 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์และแบบประเมินความสอดคล้องความเหมาะสม และความเป็นไปได้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า องค์กรประกอบและตัวชี้วัดของการพัฒนาตนเองของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีองค์ประกอบ จำนวน 3 ด้าน และตัวชี้วัด 28 สภาพปัจจุบันโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการศึกษาค้นคว้าหาองค์ความรู้ใหม่ รองลงมาคือ ด้านการแลกเปลี่ยน เรียนรู้และสร้างเครือข่าย อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการสร้าง

นวัตกรรม พัฒนาองค์กรและวิชาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการพัฒนาตนเองของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า ความต้องการจำเป็นแนวทางการพัฒนาตนเองของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 มากที่สุด คือ ด้านการสร้างนวัตกรรมพัฒนาองค์กรและวิชาชีพ (PNIModified = 0.42) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างเครือข่าย (PNIModified = 0.37) และด้าน การศึกษาค้นคว้าหาองค์ความรู้ใหม่ (PNIModified = 0.35) การศึกษาแนวทางการพัฒนาตนเองของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ได้แนวทางจาก องค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน พบว่า โดยรวมมีความ เหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด มีความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

Kennedy และ Dresser (2005) ได้ศึกษาการสร้างสมรรถนะพื้นฐานในการปฏิบัติงาน พบว่า ความฉลาดและความสามารถของมนุษย์จะทำให้องค์กรไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ความสามารถที่ ลูกจ้างนำมาใช้ในการจัดงานทำให้งานเกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ การขับเคลื่อนการทำงานขององค์กร ต้องอาศัยความสามารถของคณะทำงาน การจัดการโดยใช้ ความสามารถและยุทธศาสตร์ทางธุรกิจ การจำกัดจุดอ่อนและกำจัดคู่แข่งเพื่อให้บรรลุสำเร็จต้อง อาศัยกระบวนการและความสามารถ กุญแจสำคัญสำหรับองค์กรที่จะประสบผลสำเร็จจะต้องมีการ วางแผน จัดบุคลากรให้ ตรงกับความสามารถซึ่งต้องคำนึงถึง มีวิธีการจัดการกับความสามารถอย่างไร จะจัดรูปแบบ ความสามารถเฉพาะได้อย่างไรให้เหมาะสมกับงาน และจะจัดการกับผลกระทบต่อความสามารถด้วย โปรแกรมอะไร

Sorensen (2005) ได้ศึกษาความต้องการและสมรรถนะของครูเกษียณที่สอน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากครูที่สอนวิชาเกษตรกรรมในรัฐยูทาห์ ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 78 คน พบว่า ครูที่สอนเกษตรกรรมส่วนมากคิดว่าครูมีความต้องการพัฒนาความชำนาญในการทำ เกษตรกรรมของนักเรียน ต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และสรรหา หลักสูตรใหม่ๆ มาสอนเพื่อให้การเรียนรู้มีคุณภาพสูงขึ้น เช่น วิชาเทคโนโลยีชีวภาพ พันธุวิศวกรรม การสำรวจพื้นที่ การจัดการของเสียจากสัตว์ การควบคุมวัชพืช เป็นต้น ซึ่งครูเกษตรกรรมทุกคน จำเป็นต้องมีความสามารถในการสอนและการพัฒนาหลักสูตร

Benitez (2006) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมแก่เด็กพิเศษจากการรับรู้และความสามารถ ของครูผู้สอน โดยทำการทดสอบกับครูระดับมัธยมในภาคตะวันตกของสหรัฐที่สอนเด็กพิเศษทั้งหมด 557 คน จาก 31 รัฐ ความสามารถด้านการสอนและการจัดกิจกรรม กำหนดจากผู้มีประสบการณ์ ด้านการสอนเด็กพิเศษ มีหัวข้อในการวิจัย 3 ประเด็น คือ ความพร้อมในการวางแผน และดำเนิน

กิจกรรมการเรียนการสอน ความพึงพอใจจากการเข้าฝึกอบรมการจัดกิจกรรมและความถี่ในการใช้ทักษะการสอนและการจัดกิจกรรมที่ได้จากการอบรม โปรแกรมการอบรมนี้สามารถบอกระดับความสามารถของครูก่อนเข้ารับการอบรม บอกประเภทเนื้อหาของการสอนการจัดกิจกรรมแก่เด็กพิเศษที่ควรนำไปใช้ และบอกความสำคัญของการพัฒนาทักษะการสอนและการจัดกิจกรรมแก่เด็กพิเศษ

Raji (2009) ได้วิจัยเรื่อง แผนผังสมรรถนะครูในการศึกษาบุคคลที่สาม โดยงานวิจัยได้แสดงให้เห็นว่า สมรรถนะครูมีความสำคัญมากในสังคมแห่งการเรียนรู้ที่คาดหวังให้ผู้เรียนมีความสามารถในระดับสูง อย่างไรก็ตามในประเทศอินเดียการพัฒนาสมรรถนะและแผนผังยังคงเป็นกระบวนการที่ไม่ได้รับความสนใจ วิทยาลัยหญิงแห่งรัฐบาลบาราห์ดีตีสถานที่เป็นสถานที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ถูกพัฒนาขึ้นมา เพื่อใช้ประเมินสมรรถนะส่วนบุคคล (EQ) และสมรรถนะทางการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 110 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่าระดับของ EQ อยู่ในระดับดี ระดับสมรรถนะอยู่ในระดับ 3 ซึ่งสูงกว่าระดับที่ต้องการปัญหาที่พบแบ่งออกเป็น 3 ปัญหา โดยปัญหาที่มีความสำคัญสูงสุด คือ ปัญหาการสอนของครู รองลงมา คือ การใช้คอมพิวเตอร์และทันต่อความรู้ในรายวิชา ส่วนข้อที่มีความสำคัญท้ายที่สุด คือ ที่การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษา

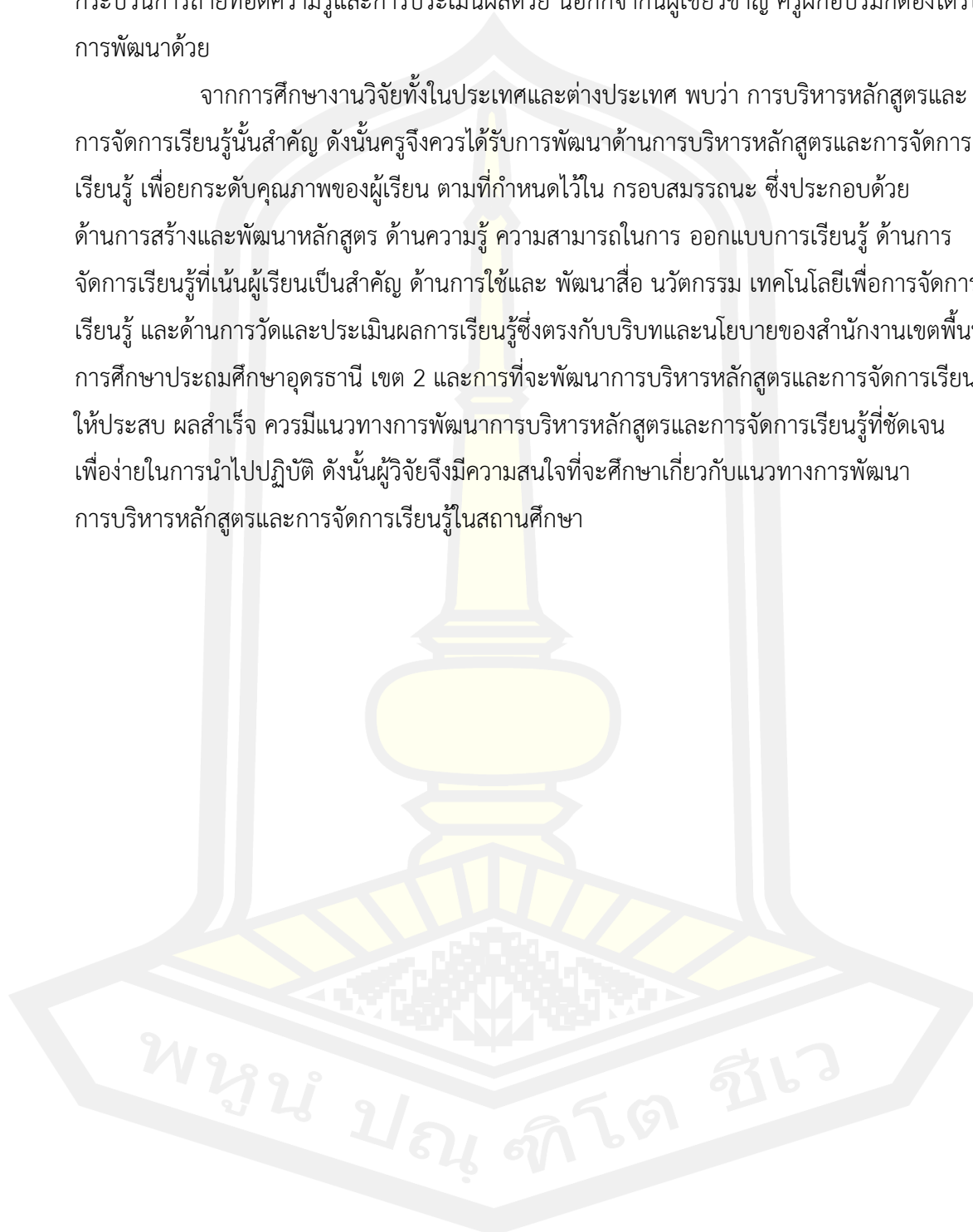
Kyriakides, Creemersrt และ Antoniou (2009) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมของครูและผลงานของนักเรียน : ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในการฝึกอบรมครูและการพัฒนาวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการเรียนการสอนจะมีรูปแบบเป็นพลวัตร โดยประสิทธิภาพของการศึกษาสามารถแบ่งออกเป็น ประเภทของพฤติกรรมของครูและการวัดผลนักเรียนที่แตกต่างกัน โดยมีต้นกำเนิดจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาซึ่งได้รับการดำเนินการเพื่อที่จะทดสอบความถูกต้องของรูปแบบพลวัตร ซึ่งผลการศึกษาพบว่าทักษะการเรียนการสอน สามารถแบ่งออกเป็น 5 ประเภทจากพฤติกรรมของ ครูที่เห็นได้อย่างโดดเด่นจากทักษะที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยตรงกับทักษะขั้นสูงที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิธีการใหม่และความแตกต่างของการเรียนการสอน ครูผู้สอนที่มีความกระฉับกระเฉงจะทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่มีผลการเรียนดีขึ้น

Guthrie (2009) ได้ศึกษาเรื่อง ความสามารถและการประเมินสมรรถนะของบุคคล โดยการเชื่อมโยงแนวคิดผ่านการฝึกอบรมสมรรถนะ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสภาคุณภาพแห่งชาติ ประเทศออสเตรเลีย (National Quality Council) เพื่อศึกษาหาแนวทางการพัฒนาการฝึกอบรมในประเทศไทยเพื่อนำมาปรับใช้วิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน เพื่อสร้างกรอบแนวคิดใหม่ของสมรรถนะ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะสามารถจำแนกได้เป็น 2 แบบ คือ สมรรถนะที่ถูกสร้างอยู่ในตัวบุคคล และ สมรรถนะที่ต้องมีในงานและการทำงานในหน้าที่ซึ่งทั้ง 2 แบบ ต้องมีความสมดุลกัน และ

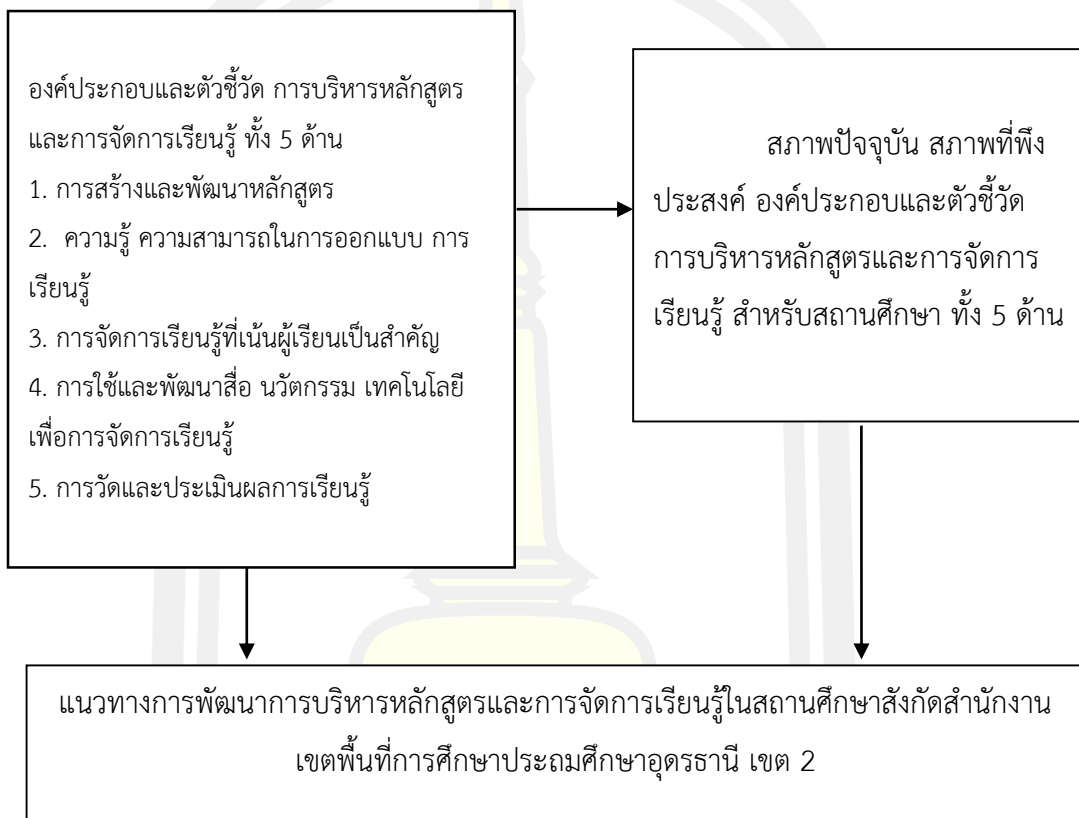
นอกจากการให้ความสำคัญกับการพัฒนาฐานสมรรถนะแข็งแกร่งแล้ว ยังต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการถ่ายทอดความรู้และการประเมินผลด้วย นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญ ครูฝึกอบรมก็ต้องได้รับการพัฒนาด้วย

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้นั้นสำคัญ ดังนั้นครูจึงควรได้รับการพัฒนาด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียน ตามที่กำหนดไว้ใน กรอบสมรรถนะ ซึ่งประกอบด้วย ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านความรู้ ความสามารถในการ ออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้และ พัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งตรงกับบริบทและนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 และการที่จะพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้ประสบ ผลสำเร็จ ควรมีแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน เพื่อง่ายในการนำไปปฏิบัติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 มีกรอบแนวคิดดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

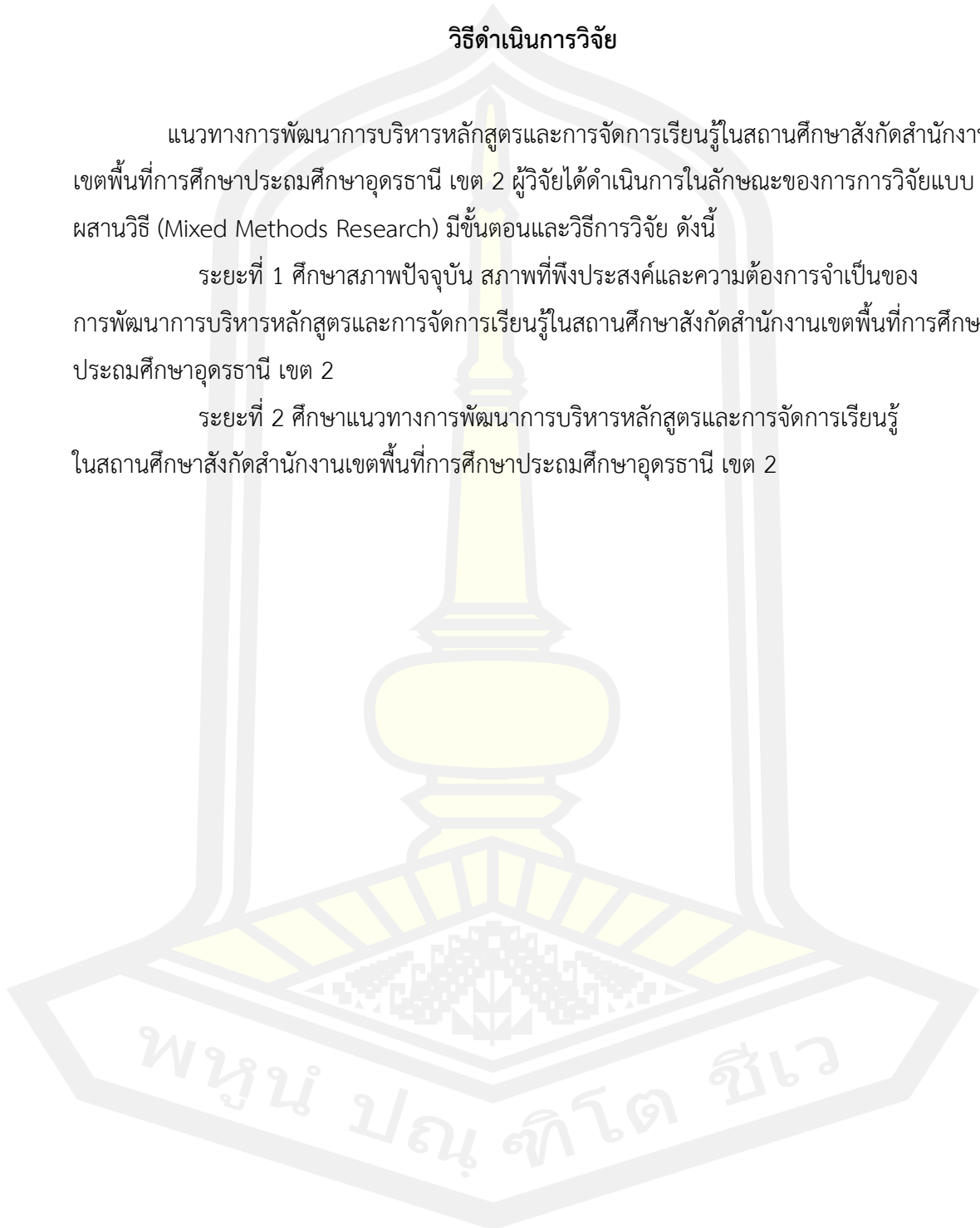
บทที่ 3

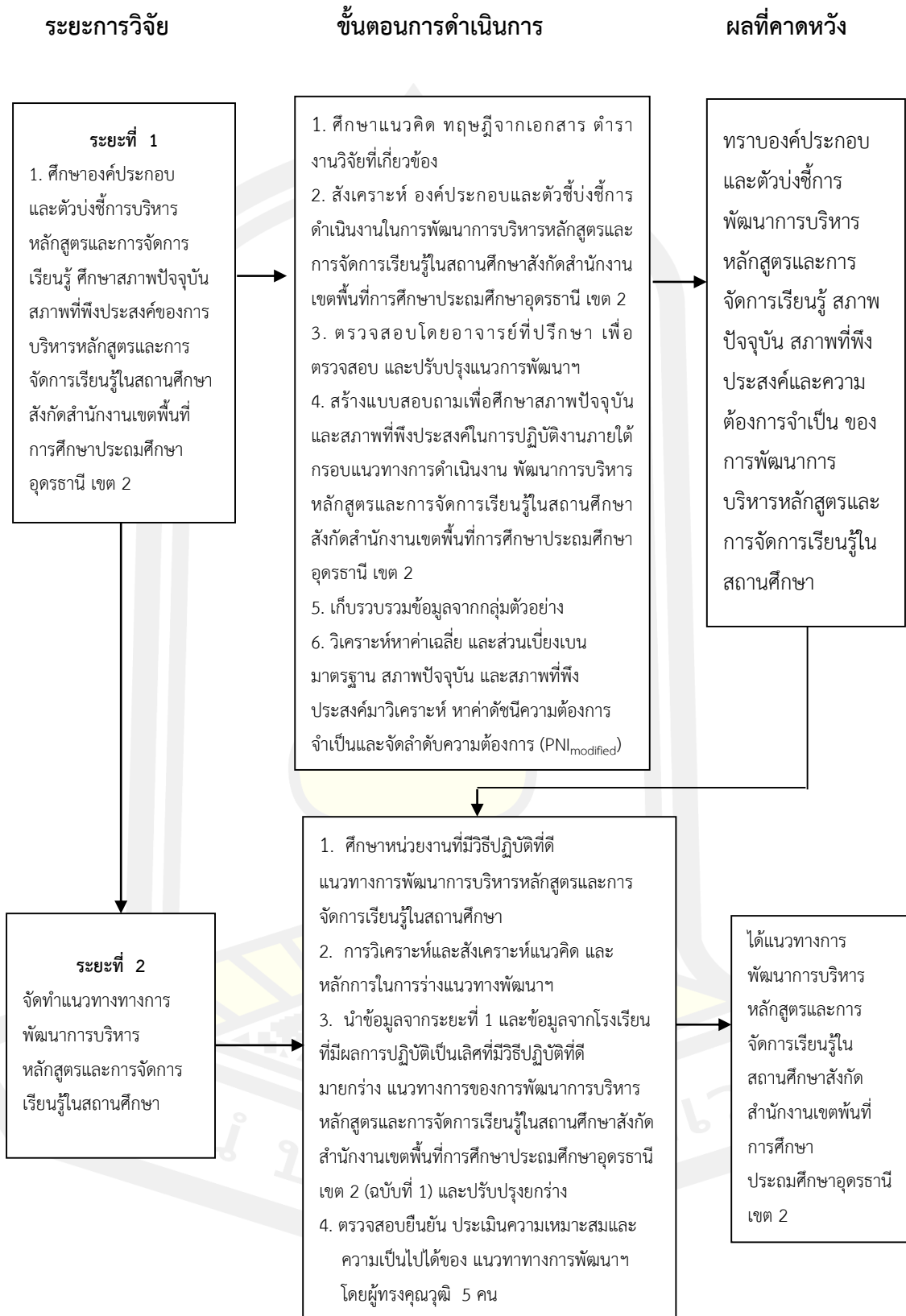
วิธีดำเนินการวิจัย

แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการในลักษณะของการการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) มีขั้นตอนและวิธีการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

ภาพประกอบ 2 ระยะของการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่คาดหวัง

แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

1. ขั้นตอนดำเนินการ

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ในการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

1.2 สังเคราะห์ องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การดำเนินงานในการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

1.3 นำไปปรึกษา และตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบ และปรับปรุงแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

1.4 สร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติงานภายใต้กรอบแนวทางการดำเนินงาน แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

1.5 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

1.6 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการจัดทำแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 เพื่อจัดลำดับความสำคัญ (Modified Priority Needs Index : PNImodified) นำผลที่ได้ไปใช้ในการแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

2.1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูจำนวน 2,516 คน จากสถานศึกษา จำนวน 194 แห่ง

2.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 97 คน ครู จำนวน 237 รวมทั้งสิ้น 334 คน โดยใช้ตารางของเคซี มอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1) แบ่งแบบชั้นภูมิจำแนกตามขนาดสถานศึกษาแบ่งโรงเรียนออกเป็น 4 ขนาด ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษจากโรงเรียนทั้งหมด 194 โรงเรียน โดยกำหนดสัดส่วนร้อยละ 50

2) คำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชั้นภูมิ แล้วสุ่มอย่างง่าย ปรากฏดังตาราง 8

ตาราง 8 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ขนาดของ สถานศึกษา	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	สถานศึกษา	ผู้บริหาร	ครู	สถานศึกษา	ผู้บริหาร	ครู
เล็ก	107	194	2,322	53	53	53
กลาง	85			43	43	43
ใหญ่/ใหญ่พิเศษ	2			1	1	2
รวม	194	2,516	97	97	237	

3. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถาม

เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ซึ่งแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert โดยแต่ละข้อคำถามมีเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์มาก
- 3 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์น้อย
- 1 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อคำถามวิธีการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ลักษณะเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

3.2 นำแบบสอบถามที่สร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องของข้อคำถามและข้อเสนอในส่วนที่เกี่ยวข้อง

3.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ทุกด้าน

3.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วนำไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Congruence, IOC) โดยพิจารณาข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

- 1 เมื่อมั่นใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
- 0 เมื่อไม่มั่นใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
- 1 เมื่อมั่นใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและพัฒนาให้เห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของข้อคำถาม โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Congruence) ที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย 1 คน ด้านการบริหารและพัฒนาการศึกษา จำนวน 1 คน ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 คน และซึ่งมีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์ของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยทางการศึกษา เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ครูผู้สอนหรือบุคลากรทางการศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก ทางด้านการวิจัย หรือการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน
  2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารและพัฒนาการศึกษา ที่เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก ทางด้านการบริหารการศึกษา และมีตำแหน่งทางวิชาการ ไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวน 1 คน
  3. ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษาและการนิเทศการศึกษา เป็นผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา หรือศึกษานิเทศก์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกและมีวิทยฐานะ ไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ จำนวน 2 คน
  4. ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เป็นครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือเทียบเท่าที่มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ และมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ จำนวน 1 คน
- ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย
1. รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต วิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร
  2. ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ ตำแหน่งอาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
  3. จ.ส.อ.ประภาส ขามรัตน์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองโก วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
  4. นางสาวสุภาวดี ปกครอง ตำแหน่ง นักศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
  5. นางกรรณบุญ ศรีคุณชัย ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของ

ข้อคำถาม โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Congruence) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00

3.8 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นกับผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

3.9 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้นำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์อย่างง่าย ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item–Total Correlation) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า 0.20 ขึ้นไปใช้ โดยใช้สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์อย่างง่ายของ Pearson โดยดูจากค่าความสัมพันธ์จากคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) ข้อคำถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น ผู้วิจัยได้นำข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ไปหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของคอนบราค (Cronbach's Alpha Coefficient)

3.10 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 บันทึกเสนอคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

4.2 นำหนังสือเสนอผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วนำหนังสือที่ผ่านการพิจารณาแล้วเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ที่ได้กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

4.3 การส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 334 ฉบับ และนัดหมายเพื่อขอรับคืนภายใน 2 สัปดาห์ ที่ฝ่ายงานสารบรรณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาแต่ละฉบับ ใช้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

5.2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพและขนาดของโรงเรียน วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

5.3 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมดมาให้คะแนนตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของของ Likert แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มาก ที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด ดังนี้

- 5 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.4 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 2 เพื่อจัดลำดับความสำคัญ (Modified Priority Needs Index : PNImodified) นำผลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

5.5 การแปลความหมายของคะแนนผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ ความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวชี้วัดโดยอาศัยแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2553) แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.6 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ได้จากการคำนวณดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index = PNI) โดยใช้สูตรการคำนวณ PNI แบบปรับปรุงจากสูตรเดิมของ นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (2550) ดังนี้

$$PNI_{\text{modified}} = \frac{(I-D)}{D}$$

PNI_{modified}	แทน	วิธีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index)
I	แทน	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ ควรจะเป็นหรือความคาดหวัง (Importance)
D	แทน	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ เป็นจริง (Degree of Success)

การแปลผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามมีความหมาย ดังนี้

1. การแปลผลความสำคัญของความต้องการจำเป็นของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ในส่วนสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาเป็นการแปลผลเชิงเปรียบเทียบระหว่างคุณลักษณะนั้น ๆ ต่อคุณลักษณะทั้งหมด ดังนี้

1.1 ค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะที่น้อยกว่า ค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะโดยรวมทั้งหมดหมายถึง การมีคุณลักษณะน้อย

1.2 ค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะที่มากกว่า ค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะโดยรวมทั้งหมดหมายถึง การมีคุณลักษณะมาก

2. การแปลผลการวิเคราะห์ค่า PNI เพื่อการจัดลำดับความสำคัญของดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น ดังนี้

2.1 ค่า PNI มากที่สุด หมายถึง มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด

2.2 ค่า PNI ของผู้บริหารและครูเพื่อพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา โรงเรียนที่มากกว่าค่าเฉลี่ยของค่า PNI ของคุณลักษณะโดยรวมทั้งหมด แสดงถึงความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะที่ต้องได้รับการพัฒนา

3. นำผลการวิเคราะห์ความสำคัญของความต้องการจำเป็นการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ไปออกแบบร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

4. ข้อมูลจากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์หาความถี่ ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

โดยเลือกวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายและสมมติฐานการวิจัยและใช้สถิติพื้นฐานหาค่าสถิติพื้นฐานดังนี้

5.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

5.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

1. ขั้นตอนการ

1.1 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 จากผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีที่เป็นที่ยอมรับและเป็นแบบวิธีปฏิบัติที่ดี จำนวน 3 แห่ง มาสังเคราะห์เพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกสถานศึกษาดังแบบ คือ

1.1.1 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่มีผลงานเชิงประจักษ์ในด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษานั้นได้รับการรับรองจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานภายนอกต่าง ๆ ให้เป็นโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

1.1.2 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่มีประสบการณ์ในด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้หรือประสบการณ์สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี ในการถอดองค์ความรู้ครั้งนี้ เมื่อได้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแกนนำ ในสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี ที่เป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบวิธีปฏิบัติที่ดี จากนั้นทำการศึกษาข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง

1) การสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติที่ดีที่เป็นที่ยอมรับและเป็นแบบวิธีปฏิบัติที่ดี

1.1) ผู้วิจัยศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์จากหนังสือการวิจัยการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2) สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างให้ครอบคลุมขอบข่ายกระบวนการ จัดการความรู้ที่สร้างขึ้น นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อให้คำแนะนำแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.3) นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์อีกครั้ง แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง

1.4) จัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับจริง เพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูที่มีวิธี
ปฏิบัติที่ดีเพื่อได้ข้อมูล

1.2 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการ
พัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ผลการศึกษาศาษาปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์
การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้และข้อมูล
จากการถอดองค์ความรู้ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี มาสังเคราะห์เพื่อนำไปสู่
การยกแบบร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

1.3 ยกแบบร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 จากด้านที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา
การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ให้คำแนะนำใน
การยกแบบร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

1.3.1 ผู้วิจัยทำการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้บริหารและครูในการ
พัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของผู้บริหารและครู
ในการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และการออกแบบแนวทางการพัฒนา
การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

1.3.2 นำแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ที่มีความจำเป็นในการพัฒนา 3 อันดับแรกและ
ข้อมูลจากการถอดองค์ความรู้ผู้บริหารและครูแกนนำสถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี เพื่อนำมาเป็น
วัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

1.3.3 จัดทำรูปแบบแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ซึ่งประกอบได้ด้วยรายละเอียดต่าง ๆ คือ

1.3.3.1 หลักการแนวทางการพัฒนา

1.3.3.2 วัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา

1.3.3.3 เนื้อหาของแนวทางการพัฒนา

1.3.3.4 วิธีการพัฒนา

1.3.3.5 การวัดและประเมินผล

1.3.4 จัดทำรายละเอียดกิจกรรมของแนวทางการพัฒนา จัดลำดับแต่ละกิจกรรม เพื่อบรรจุในแนวทางการแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 นำข้อมูลที่ได้ศึกษาเบื้องต้นพร้อมรูปแบบแนวทางไปปรึกษาคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อรับคำแนะนำในการสร้างแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

1.3.5 นำร่างแนวทางการพัฒนา เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

2. กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้บริหารได้มาโดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน ที่มีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

2.1 เป็นผู้บริหารการศึกษา มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอกด้านการบริหาร การศึกษาหรือเทียบเท่าหรือเป็นผู้บริหารในหน่วยงานการศึกษาตั้งแต่ระดับเขตพื้นที่ขึ้นไป และมีตำแหน่งทางการบริหารตั้งแต่ระดับรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป

2.2 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ทำงานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่สังกัด ในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอก ทางด้านการบริหารการศึกษา

2.3 เป็นอาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน หรือการบริหาร การศึกษา หรือการบริหารสถานศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการศึกษา มีตำแหน่ง ทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์

ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบยืนยัน ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ประกอบไปด้วย

1. นายบุรพา พรหมสิงห์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 วิทยาลัยนะเขี้ยวชาญ

2. ดร.ศุภชัย โภบารุง ตำแหน่ง รอง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 วิทยาลัยนะข่านาญการพิเศษ

3. ดร.กฤษณา ศรีสุชาติ ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนสามัคคีวิทยาคาร วิทยาลัยนะข่านาญการพิเศษ

4. ดร.ลี้วัช ดาวรงค์ ตำแหน่ง ครู วิทยาลัยนะเขี้ยวชาญ โรงเรียนชุมชนบ้านบุงแก้ว

5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชัย จิตรนันท์ ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาค วิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วุฒิศึกษา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต อุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 2 ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับการจำแนกองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

แบบประเมินประกอบด้วยช่องสำหรับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนา มีลักษณะ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีคะแนนความคิดเห็นในแต่ละระดับเป็น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ มีสเกลที่คำนวณจากคำตอบของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ แปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้

ช่องความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา อันได้คะแนนมีความหมาย ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนา อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนา อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนา อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนา อยู่ในระดับน้อย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยประสานงานกับกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและดำเนินการส่งแบบประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้วยตนเอง

5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบประเมินแนวทางการพัฒนา และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมินเพื่อดำเนินการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

4.51-5.00 ความหมายว่า มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาฯ
อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 ความหมายว่า มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาฯ
อยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 ความหมายว่า มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาฯ
อยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 ความหมายว่า มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาฯ
อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 ความหมายว่า มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาฯ
อยู่ในระดับน้อย

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม
สำเร็จรูป และใช้สถิติพื้นฐานหาค่าสถิติพื้นฐาน ดังนี้

6.1 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ของคะแนน

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

6.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation)

$$S. D. = \sqrt{\frac{\sum (x_i - \bar{x})^2}{n - 1}}$$

เมื่อ S. D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนนแต่ละตัว
 $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
 n แทน จำนวนคนทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ผู้วิจัยลำดับการนำเสนอ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์แทนความหมายต่าง ๆ ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
D	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน
I	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
PNI_{modified}	แทน	ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเป็น 2 ระยะ ตามลำดับดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ซึ่งมีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ผู้บริหาร จำนวน 97 คน ครู จำนวน 237 รวมทั้งสิ้น 334 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 9

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

ข้อมูลเบื้องต้น	N=334	
	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	120	35.93
หญิง	214	64.07
รวม	334	100
ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	97	29.04
ครูผู้สอน	237	70.96
รวม	334	100
ขนาดสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	53	54.64
ขนาดกลาง	43	44.33
ขนาดใหญ่	1	1.03
รวม	97	100

จากตาราง 9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือ เป็นเพศหญิง จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 64.07 และเพศชาย จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 35.93 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 29.04 และครูผู้สอน จำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 70.96 แยกตามขนาดสถานศึกษา ขนาดเล็ก จำนวน 53 โรง คิดเป็นร้อยละ 54.64 ขนาดกลาง จำนวน 43 โรง คิดเป็นร้อยละ 44.33 และขนาดใหญ่ จำนวน 1 โรง คิดเป็นร้อยละ 1.03

1.2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 จากกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 จำนวน 334 คน โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึง ประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ซึ่งผลการวิเคราะห์ ข้อมูลปรากฏดังตาราง 10-14

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

องค์ประกอบการพัฒนาการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร	2.62	0.60	ปานกลาง	4.64	0.51	มากที่สุด
2. ความรู้ ความสามารถในการออกแบบ การเรียนรู้	2.63	0.63	ปานกลาง	4.68	0.41	มากที่สุด
3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.58	0.68	ปานกลาง	4.69	0.46	มากที่สุด
4. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้	2.52	0.63	ปานกลาง	4.50	0.52	มาก
5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	2.57	0.63	ปานกลาง	4.43	0.51	มาก
รวม	2.56	0.62	ปานกลาง	4.61	0.48	มากที่สุด

จากตาราง 10 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การสร้างและพัฒนาหลักสูตร ความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมากที่สุด และการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

ตาราง 11 ผลการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

การสร้างและพัฒนาหลักสูตร	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบและโครงสร้างหลักสูตร	2.75	0.54	ปานกลาง	4.51	0.50	มากที่สุด
2. ครูมีความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร	2.69	0.69	ปานกลาง	4.63	0.47	มากที่สุด
3. ครูสามารถวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนได้	2.55	0.73	ปานกลาง	4.85	0.41	มากที่สุด
4. ครูสามารถเลือกลำดับเนื้อหาได้เหมาะสม	2.44	0.54	น้อย	4.53	0.51	มากที่สุด
5. ครูสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	2.54	0.51	ปานกลาง	4.57	0.50	มากที่สุด
6. ครูสามารถประเมินหลักสูตรได้ทั้งก่อนและหลังการใช้หลักสูตร	2.61	0.67	ปานกลาง	4.73	0.50	มากที่สุด
7. ครูสามารถปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรได้อย่างต่อเนื่อง	2.72	0.58	ปานกลาง	4.65	0.51	มากที่สุด
รวม	2.62	0.61	ปานกลาง	4.64	0.51	มากที่สุด

จากตาราง 11 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 1. ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบ และโครงสร้างหลักสูตร ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 4. ครูสามารถเลือกลำดับเนื้อหาได้ เหมาะสม ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3. มีครูสามารถวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนได้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 1. ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบ และโครงสร้างหลักสูตร

ตาราง 12 ผลการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้

ความรู้ ความสามารถ ในการออกแบบการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ครูสามารถกำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้น การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่มเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ ความแตกต่างและธรรมชาติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	2.51	0.59	ปานกลาง	4.50	0.50	มาก
2. ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายเหมาะสม สอดคล้องกับวัย และความต้องการของผู้เรียน และชุมชน	2.68	0.73	ปานกลาง	4.68	0.45	มากที่สุด
3. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบ การเรียนรู้ การจัดกิจกรรม และการประเมินผลการ เรียนรู้	2.44	0.49	น้อย	4.88	0.33	มากที่สุด

ตาราง 12 (ต่อ)

ความรู้ ความสามารถ ในการออกแบบการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4. ครูสามารถเลือกใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลายส่งเสริมกระบวนการคิดและทักษะต่างๆของผู้เรียน	2.77	0.66	ปานกลาง	4.56	0.49	มากที่สุด
5. ครูมีการนำผลการออกแบบการเรียนรู้ไปใช้ในการ จัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสมและเกิดผลกับผู้เรียนตามที่คาดหวัง	2.61	0.73	ปานกลาง	4.63	0.47	มากที่สุด
6. ครูสามารถประเมินผลการออกแบบการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ ปรับปรุง/พัฒนา	2.81	0.63	ปานกลาง	4.84	0.36	มากที่สุด
รวม	2.64	0.64	ปานกลาง	4.68	0.41	มากที่สุด

จากตาราง 12 พบว่า สภาพปัจจุบันการของพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 6. ครูสามารถประเมินผลการออกแบบการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ ปรับปรุง/พัฒนา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือข้อ 3. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบ การเรียนรู้ออกแบบ การเรียนรู้ออกแบบ การประเมินผลการเรียนรู้ออกแบบ การพัฒนาการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 3. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบ การเรียนรู้ออกแบบ การเรียนรู้ออกแบบ การประเมินผลการเรียนรู้ออกแบบ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 1. ครูสามารถกำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่มเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ความแตกต่างและธรรมชาติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ตาราง 13 ผลการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ครูสามารถจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์	2.69	0.69	ปานกลาง	4.46	0.50	มาก
2. ครูสามารถจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างสรรค์และแสวงหาองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง	2.57	0.65	ปานกลาง	4.64	0.47	มากที่สุด
3. ครูสามารถจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาและศึกษาได้ ด้วยตนเอง	2.37	0.59	น้อย	4.89	0.32	มากที่สุด
4. ครูสามารถจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว	2.74	0.74	ปานกลาง	4.51	0.52	มากที่สุด
5. ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	2.59	0.63	ปานกลาง	4.56	0.52	มากที่สุด
6. ครูสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน	2.58	0.58	ปานกลาง	4.85	0.36	มากที่สุด
7. ครูสามารถจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	2.55	0.83	ปานกลาง	4.64	0.49	มากที่สุด
8. ครูสามารถจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีบทบาทและมีส่วนร่วมมากที่สุด	2.56	0.70	ปานกลาง	4.67	0.47	มากที่สุด
รวม	2.58	0.68	ปานกลาง	4.69	0.46	มากที่สุด

จากตาราง 13 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ย

สูงสุด คือ ข้อ 4. ครูสามารถจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 3. ครูสามารถจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาและศึกษาได้ด้วยตนเอง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบ การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมและการประเมินผลการ เรียนรู้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 1. ครูสามารถกำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้น การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่มเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ความแตกต่างและธรรมชาติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ตาราง 14 ผลการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้

ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักการใช้และพัฒนาสื่อ	2.56	0.63	ปานกลาง	4.51	0.55	มากที่สุด
2. ครูสามารถเลือก สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ได้อย่าง เหมาะสมและหลากหลาย	2.36	0.68	น้อย	4.44	0.51	มาก
3. ครูสามารถใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ในการผลิตสื่อ/นวัตกรรมที่ใช้ในการ จัดการเรียนรู้	2.55	0.63	ปานกลาง	4.59	0.52	มากที่สุด
4. ครูสามารถนำสื่อสารสนเทศมาใช้ในการ จัดการเรียนรู้ได้	2.34	0.62	น้อย	4.55	0.50	มากที่สุด

ตาราง 14 (ต่อ)

ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
5. ครูสามารถค้นคว้าแหล่งข้อมูลเพื่อพัฒนาสื่อและนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ได้	2.76	0.70	ปานกลาง	4.38	0.52	มาก
6. ครูสามารถแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้แก่ผู้เรียนได้	2.43	0.53	น้อย	4.57	0.54	มากที่สุด
7. ครูสามารถประยุกต์ใช้ หรือพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้	2.61	0.63	ปานกลาง	4.49	0.53	มาก
รวม	2.52	0.63	ปานกลาง	4.50	0.52	มาก

จากตาราง 14 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 5. ครูสามารถค้นคว้าแหล่งข้อมูลเพื่อพัฒนาสื่อและนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ได้ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 4. ครูสามารถนำสื่อสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3. ครูสามารถใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ/นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือข้อ 5. ครูสามารถค้นคว้าแหล่งข้อมูลเพื่อพัฒนาสื่อและนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ได้

ตาราง 15 ผลการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ครูมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของ สถานศึกษา	2.68	0.76	ปานกลาง	4.33	0.50	มาก
2. การวัดผล และประเมินผลการเรียน การสอนของครู มีความสอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	2.55	0.61	ปานกลาง	4.42	0.50	มาก
3. การวัดผล และประเมินผลการเรียน การสอนของครูสามารถวัด ได้ตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติและผลงาน	2.32	0.51	น้อย	4.60	0.48	มากที่สุด
4. ครูมีความรู้เรื่องการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียน จากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตามแนวทางที่ กระทรวงศึกษาธิการกำหนด	2.69	0.65	ปานกลาง	4.34	0.49	มาก
5. ครูสามารถวัดผลการเรียนรู้ได้อย่าง หลากหลายเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม ในการประเมิน	2.54	0.70	ปานกลาง	4.36	0.53	มาก
6. ครูมีความสามารถในการพัฒนา เครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้ มาตรฐาน	2.62	0.57	ปานกลาง	4.57	0.56	มากที่สุด
รวม	2.57	0.63	ปานกลาง	4.44	0.51	มาก

จากตาราง 15 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4. ครูมีความรู้เรื่องการเทียบโอนความรู้ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 3. การวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนของครูสามารถวัด ได้ตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติและผลงาน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3. การวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนของครูสามารถวัด ได้ตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติและผลงาน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 1. ครูมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ การพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 เพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเพื่อจัดลำดับความสำคัญ (Modified Priority Needs Index: $PNI_{modified}$) เพื่อนำไปใช้ในการออกแบบแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ปรากฏผลดังตาราง 12

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม

องค์ประกอบการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและ การจัดการเรียนรู้	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร	2.62	4.64	0.77	5
2. ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการ เรียนรู้	2.64	4.68	0.78	4
3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.58	4.65	0.80	2
4. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อจัดการเรียนรู้	2.52	4.50	0.79	3
5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	2.57	4.68	0.83	1

จากตาราง 16 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้ ด้านความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

การสร้างและพัฒนาหลักสูตร	D	I	PNI_{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบ และ โครงสร้างหลักสูตร	2.75	4.51	0.64	7
2. ครูมีความสามารถในการสร้างและพัฒนา หลักสูตร	2.69	4.63	0.72	5
3. ครูสามารถวิเคราะห์ความต้องการของ ผู้เรียนได้	2.55	4.85	0.90	1
4.ครูสามารถเลือกลำดับเนื้อหาได้ เหมาะสม	2.44	4.53	0.85	2
5. ครูสามารถนำหลักสูตรไปใช้อย่างมี ประสิทธิภาพ	2.54	4.57	0.80	4
6.ครูสามารถประเมินหลักสูตรได้ทั้งก่อนและ หลังการใช้หลักสูตร	2.61	4.73	0.81	3
7. ครูสามารถปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตรได้ อย่างต่อเนื่อง	2.72	4.65	0.71	6

จากตาราง 17 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและ การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ข้อ 3. ครูสามารถวิเคราะห์ ความต้องการของผู้เรียนได้ 4.ครูสามารถเลือกลำดับเนื้อหาได้ เหมาะสม และข้อ 6. ครูสามารถ ประเมินหลักสูตรได้ทั้งก่อนและหลังการใช้หลักสูตร

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้

ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้	D	I	PNI_{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. ครูสามารถกำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้น การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่ม เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ความแตกต่างและธรรมชาติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	2.51	4.50	0.79	2
2. ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมสอดคล้องกับวัย และความต้องการของผู้เรียน และชุมชน	2.68	4.68	0.75	4
3. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบ การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมและการประเมินผลการ เรียนรู้	2.44	4.88	1.00	1
4. ครูสามารถเลือกใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลายส่งเสริมกระบวนการคิดและทักษะต่างๆของผู้เรียน	2.77	4.56	0.65	6
5. ครูมีการนำผลการออกแบบการเรียนรู้ไปใช้ในการ จัดการเรียนรู้ และปรับใช้ตามสถานการณ์อย่างเหมาะสมและเกิดผลกับผู้เรียนตามที่คาดหวัง	2.61	4.65	0.78	3
6. ครูสามารถประเมินผลการออกแบบการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ ปรับปรุง/พัฒนา	2.81	4.84	0.72	5

จากตาราง 18 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ข้อ 3. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบ การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมและ

การประเมินผลการเรียนรู้ ข้อ 1. ครูสามารถกำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้น การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่มเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ความแตกต่างและธรรมชาติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และข้อ 5. ครูมีการนำผลการออกแบบการเรียนรู้ไปใช้ในการ จัดการเรียนรู้ และปรับใช้ตามสถานการณ์อย่างเหมาะสมและเกิดผลกับผู้เรียนตามที่คาดหวัง

ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	D	I	PNI_{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. ครูสามารถจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์	2.69	4.46	0.66	7
2. ครูสามารถจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างสรรค์และแสวงหาองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง	2.57	4.64	0.81	5
3. ครูสามารถจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาและศึกษาได้ ด้วยตนเอง	2.37	4.89	1.07	1
4. ครูสามารถจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว	2.74	4.51	0.64	8
5. ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	2.59	4.56	0.76	6
6. ครูสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน	2.58	4.85	0.88	2
7. ครูสามารถจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	2.55	4.64	0.82	4
8. ครูสามารถจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีบทบาทและมีส่วนร่วมมากที่สุด	2.56	4.67	0.83	3

จากตาราง 19 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ข้อ 3. ครูสามารถจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาและศึกษาได้ ด้วยตนเอง ข้อ 6. ครูสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน และข้อ 8. ครูสามารถจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีบทบาทและมีส่วนร่วมมากที่สุด

ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้

การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้	D	I	PNI_{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการใช้และพัฒนาสื่อ	2.56	4.51	0.76	5
2. ครูสามารถเลือก สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและหลากหลาย	2.36	4.44	0.89	2
3. ครูสามารถใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ/นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้	2.55	4.59	0.80	4
4. ครูสามารถนำสื่อสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้	2.34	4.55	0.95	1
5. ครูสามารถค้นคว้าแหล่งข้อมูลเพื่อพัฒนาสื่อและนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ได้	2.76	4.38	0.58	7
6. ครูสามารถแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้แก่ผู้เรียนได้	2.43	4.57	0.88	3
7. ครูสามารถประยุกต์ใช้ หรือพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้	2.61	4.49	0.72	6

จากตาราง 20 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ข้อ 4. ครูสามารถนำสื่อสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ ข้อ 2. ครูสามารถเลือก สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและหลากหลาย และ 6. ครูสามารถแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้แก่ผู้เรียนได้

ตาราง 21 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	D	I	PNI_{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. ครูมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา	2.68	4.33	0.62	5
2. การวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนของครู มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	2.55	4.42	0.73	3
3. การวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนของครูสามารถวัด ได้ตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติและผลงาน	2.32	4.60	0.98	1
4. ครูมีความรู้เรื่องการเทียบโอนความรู้ทักษะประสบการณ์ และผลการเรียน จากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด	2.69	4.34	0.61	6

ตาราง 21 (ต่อ)

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	D	I	PNImodified	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
5. ครูสามารถวัดผลการเรียนรู้ได้อย่าง หลากหลายเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมใน การประเมิน	2.54	4.36	0.72	4
6. ครูมีความสามารถในการพัฒนาเครื่องมือวัด และประเมินผลให้ได้มาตรฐาน	2.62	4.57	0.74	2

จากตาราง 21 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ข้อ 3. การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนของครูสามารถวัด ได้ตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติ และผลงาน ข้อ 6. ครูมีความสามารถในการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานและข้อ 2. การวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนของครู มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

โดยสรุปความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ผู้วิจัยสรุปแต่ละด้านได้ดังนี้

1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร พบว่า ให้ครูสามารถวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนเลือกลำดับเนื้อหาได้ เหมาะสม และสามารถประเมินหลักสูตรได้ทั้งก่อนและหลังการใช้หลักสูตรได้
2. ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ พบว่า ต้องการให้ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบ การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมและการประเมินผลการเรียนรู้ กำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้น การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่มเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ความแตกต่างและธรรมชาติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และนำผลการออกแบบการเรียนรู้ไปใช้ในการ จัดการเรียนรู้ และปรับใช้ตามสถานการณ์อย่างเหมาะสมและเกิดผลกับผู้เรียนตามที่คาดหวัง
3. ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ต้องการให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาและศึกษาด้วยตนเองได้ สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนและจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีบทบาทและมีส่วนร่วมมากที่สุด

4. ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ พบว่า ต้องการให้ครูสามารถนำสื่อสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เลือก สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและหลากหลายรวมถึงการแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้แก่ผู้เรียนได้

5. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ต้องการให้การวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนของครูสามารถวัดได้ตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติและผลงาน ครูมีความสามารถในการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานและการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนของครู มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

ผู้วิจัยนำผลการศึกษาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น(PNI_{modified}) ไปสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ โดยเรียงลำดับความต้องการและความจำเป็นจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้ง 5 ด้านไปสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์โดยเรียงตามลำดับความต้องการจำเป็นตามลำดับ เพื่อใช้พัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้สถานศึกษาละ 2 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และครูผู้สอน 1 คน จำนวน 3 โรงเรียน รวมเป็นผู้ให้ข้อมูล 6 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งสถานศึกษาดังกล่าวเป็นสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ด้านการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครูผู้สอนจำนวน 1 คน โรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) จังหวัดอุดรธานี
2. ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครูผู้สอนจำนวน 1 คน โรงเรียนบ้านหนองแดง จังหวัดอุดรธานี
3. ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครูผู้สอนจำนวน 1 คน โรงเรียนบ้านนาดีสร้างบง จังหวัดอุดรธานี

ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยสรุปแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ได้ดังนี้

1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

ผลจากการสัมภาษณ์ถึงแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรได้ข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารโดยให้ครูศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) เพื่อศึกษาตัวชี้วัด องค์กรประกอบและโครงสร้างหลักสูตร วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ประชุมและวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยครูทุกคนและทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อเห็นชอบและอนุมัติการใช้หลักสูตรสถานศึกษา จากนั้นจึงทำการสร้างและพัฒนาหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ เมื่อสิ้นปีการศึกษาประชุมและประเมินหลักสูตรเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practices) มีดังนี้

“...ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) เพื่อศึกษาตัวชี้วัด องค์กรประกอบและโครงสร้างหลักสูตร แต่งตั้งกรรมการในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและชุมชนแล้วนำไปสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่ 1, วันที่ 23 กันยายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...มีการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) เพื่อศึกษาตัวชี้วัด องค์กรประกอบและโครงสร้างหลักสูตรวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและชุมชนโดยการประชุมกรรมการสถานศึกษาแล้วนำไปสร้างหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน...”

(ครูผู้สอน โรงเรียนที่ 1, วันที่ 23 กันยายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) นำมาสร้างหลักสูตรสถานศึกษา จัดโครงสร้างเวลาเรียนให้เหมาะกับผู้เรียนและบริบทของโรงเรียน มีการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาในทุกปี...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่ 2, วันที่ 27 กันยายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน นำมาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยการร่วมกันจัดทำทั้งโรงเรียน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ...”

(ครูผู้สอน โรงเรียนที่ 2 , วันที่ 27 กันยายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...มีการประชุมวางแผนสร้างและพัฒนาหลักสูตรโดยยึดหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) เป็นหลัก วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน จัดทำหลักสูตร โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ ปรับปรุงหลักสูตรให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา กำกับติดตามประเมิน ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่ 3, วันที่ 14 ตุลาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) ศึกษาองค์ประกอบและโครงสร้างหลักสูตรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา นำไปใช้และปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ...”

(ครูผู้สอน โรงเรียนที่ 3, วันที่ 14 ตุลาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

2. ด้านความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้

ผลจากการสัมภาษณ์ถึงแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการ เรียนรู้ในสถานศึกษาด้านความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ได้ข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหาร สถานศึกษาจะต้องมีการบริหารงานออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดมีความทันสมัยและ สร้างสรรค์เน้นการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เลือกเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้ลงสู่แผนการ จัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียนจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีความ ยืดหยุ่นสามารถปรับใช้ตามสถานการณ์อย่างเหมาะสมและเกิดผลกับผู้เรียนตามตัวชี้วัด เลือกใช้ เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลายส่งเสริมกระบวนการคิดและทักษะต่างๆของผู้เรียนสอดคล้องกับ วย ความต้องการของผู้เรียน และชุมชน มีการประเมินผลแผนการจัดการเรียนรู้และนำไป ปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมประเมินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูออกแบบ

ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practices) มีดังนี้

“...ออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดมีความทันสมัยและสร้างสรรค์ เน้นการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning เลือกเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้ลงสู่แผนการจัดการ เรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียนจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่ 1, วันที่ 23 กันยายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ออกแบบการเรียนรู้โดยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับใช้ตามสถานการณ์อย่างเหมาะสมและเกิดผลกับผู้เรียนตามตัวชี้วัด เลือกใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลายส่งเสริมกระบวนการคิดและทักษะต่างๆของผู้เรียน...”

(ครูผู้สอน โรงเรียนที่ 1 วันที่ 23 กันยายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ครูออกแบบการเรียนรู้โดยยึดหลักสูตรและตัวชี้วัดนำไปจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยกรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายเหมาะสมสอดคล้องกับวัย และความต้องการของผู้เรียน และชุมชน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่ 2, วันที่ 27 กันยายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ครูมีการออกแบบการเรียนรู้โดยการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรและสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้มีการประเมินผลแผนการจัดการเรียนรู้และนำไปปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไป...”

(ครูผู้สอน โรงเรียนที่ 2 , วันที่ 27 กันยายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ครูมีการออกแบบการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับหลักสูตรมีการกำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมประเมินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูออกแบบ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่ 3, วันที่ 14 ตุลาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...มีการประชุมวางแผนมอบนโยบายและให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร ตัวชี้วัดและความต้องการของผู้เรียน...”

(ครูผู้สอน โรงเรียนที่ 3, วันที่ 14 ตุลาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

3. ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผลจากการสัมภาษณ์ถึงแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้ข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ครูมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ใช่เฉพาะในห้องเรียนแต่ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา มีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย

เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ผู้เรียนสามารถแสวงหาและศึกษาได้ ด้วยตนเอง จัดกิจกรรมให้
ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนตามความสนใจ
สามารถพัฒนาทักษะชีวิต โดยเน้นการลงมือปฏิบัติให้ผู้เรียนมีบทบาทและมีส่วนร่วมมากที่สุดเพื่อ
ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในด้านต่างๆทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์

ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด
(Best Practices) มีดังนี้

“...ส่งเสริมให้ครูมีการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกิจกรรมการเรียนรู้
ไม่ใช่เฉพาะในห้องเรียนแต่ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่ 1, วันที่ 23 กันยายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...การจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง จัดการเรียนรู้ที่
หลากหลาย ผู้เรียนสามารถแสวงหาและศึกษาได้ ด้วยตนเอง จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับ
สิ่งแวดล้อมรอบตัว ...”

(ครูผู้สอน โรงเรียนที่ 1 วันที่ 23 กันยายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
ครูเป็นเพียงผู้คอยแนะนำแหล่งศึกษาหาความรู้ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนตามความ
สนใจ จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต โดยการนำนักเรียนเข้าเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนา
ทักษะต่างๆตามความสนใจของผู้เรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่ 2, วันที่ 27 กันยายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...จัดกิจกรรมที่เน้นการลงมือปฏิบัติให้ผู้เรียนมีบทบาทและมีส่วนร่วมมาก
ที่สุดเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ...”

(ครูผู้สอน โรงเรียนที่ 2 , วันที่ 27 กันยายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ส่งเสริมการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ใน
ชีวิตประจำวันได้ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายให้ผู้เรียนมีส่วน
ร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และ อารมณ์ ผู้เรียนสามารถแสวงหาและศึกษาได้ด้วย
ตนเอง ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่ 3, วันที่ 14 ตุลาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...มีรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนสำคัญ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนสามารถแสวงหาและศึกษาได้ ด้วยตนเอง...”

(ครูผู้สอน โรงเรียนที่ 3, วันที่ 14 ตุลาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

4. ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้

ผลจากการสัมภาษณ์ถึงแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ได้ข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีนโยบายให้ครูจัดทำสื่อและนวัตกรรมเพื่อจัดการเรียนรู้โดยมีความสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ มีการฝึกอบรมพัฒนา ศึกษาดูงานเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาสื่อการเรียนรู้ของตนเอง มีการประยุกต์ใช้ หรือพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ผลิตสื่อที่มีความเหมาะสมและหลากหลาย มีความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้และพัฒนาสื่อ มีคืบหน้าแหล่งข้อมูล การประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและรูปแบบการเรียนรู้

ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practices) มีดังนี้

“...มีนโยบายให้ครูจัดทำสื่อและนวัตกรรมเพื่อจัดการเรียนรู้อย่างน้อย เทอมละ 2 เรื่อง โดยสื่อต้องมีความสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ มีการฝึกอบรมพัฒนา ศึกษาดูงานเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาสื่อการเรียนรู้ของตนเอง...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่ 1, วันที่ 23 กันยายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ให้ครูจัดทำสื่อโดยยึดแผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักมีการประยุกต์ใช้ หรือพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ผลิตสื่อที่มีความเหมาะสมและหลากหลาย...”

(ครูผู้สอน โรงเรียนที่ 1 วันที่ 23 กันยายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายให้ครูมีการศึกษาเกี่ยวกับหลักการใช้และพัฒนาสื่อแล้วนำมาจัดทำสื่อการเรียนรู้ร่วมกันภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยมีการประชุมวางแผน เพื่อร่วมกันจัดหาอุปกรณ์ในการจัดทำสื่อ ร่วมกันสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ พัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้แก่ผู้เรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่ 2, วันที่ 27 กันยายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ครูมีการจัดทำสื่อการเรียนรู้ร่วมกันภาคเรียนละ 1 การจัดทำสื่อการเรียนรู้ตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครูได้ออกแบบเอาไว้เมื่อมีการใช้สื่อก็มีการประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนาสื่อนวัตกรรมต่อไป...”

(ครูผู้สอน โรงเรียนที่ 2 , วันที่ 27 กันยายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ให้ครูพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้มีความหลากหลายทั้งเป็นสื่อที่ผลิตเอง สื่อที่ซื้อ ก็เปิดโอกาสให้ครูได้เลือกเองให้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ หรือพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่ 3, วันที่ 14 ตุลาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้แล้วเลือก สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ ค้นคว้าแหล่งข้อมูลเพื่อพัฒนาสื่อและนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและรูปแบบการเรียนรู้...”

(ครูผู้สอน โรงเรียนที่ 3, วันที่ 14 ตุลาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

5. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ผลจากการสัมภาษณ์ถึงแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ได้ข้อเสนอแนะว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล เพื่อดำเนินการวางแผน กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลให้เป็นไปตามแนวทางของหลักสูตร ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา มีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง ตรงตามมาตรฐานและตัวชี้วัด เน้นให้ครูมีการประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนและผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้ทราบข้อมูลในหลายมิติ

ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practices) มีดังนี้

“...ดำเนินการวางแผนและกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลร่วมกับครูและฝ่าย วิชาการ ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลให้เป็นไปตามแนวทางของหลักสูตร มีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา เน้นให้ครูมีการประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลประเมินผลตามสภาพจริงให้เด็กได้ปฏิบัติจริง...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่ 1, วันที่ 23 กันยายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...เน้นการประเมินผลที่หลากหลายมีความสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน จากกระบวนการ การปฏิบัติและผลงานเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมิน...”

(ครูผู้สอน โรงเรียนที่ 1 วันที่ 23 กันยายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา มีความสามารถในการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน ประเมินผลการเรียนการสอน โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่ 2, วันที่ 27 กันยายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ครูมีการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงเน้นการวัดการประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล...”

(ครูผู้สอน โรงเรียนที่ 3, วันที่ 14 ตุลาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...มีนโยบายให้ครูมีการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในหลายมิติตามสภาพและบริบทของแต่ละบุคคลเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาไม่ใช่เพื่อตัดสินเด็ก วัดผลตามสภาพจริงอิงบริบทของแต่ละบุคคล เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ด้วย...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่ 3, วันที่ 14 ตุลาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...มีการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา สามารถวัด ได้ตามสภาพจริงสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้ ติดตามการประเมินผลและนำผลการประเมิน มาพัฒนากระบวนการเรียนการสอน...”

(ครูผู้สอน โรงเรียนที่ 3, วันที่ 14 ตุลาคม 2564 : การสัมภาษณ์)

ผู้วิจัยนำผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จากสถานศึกษา ที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ใน สถานศึกษา มาทำการสังเคราะห์เพื่อนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการ เรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ปรากฏดัง ตาราง 18-22

ตาราง 22 การสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการสร้างและพัฒนา หลักสูตร

ตัวชี้วัด	การศึกษา Best Practices	ผลการสังเคราะห์
1. ความรู้เข้าใจเกี่ยวกับ องค์ประกอบ และโครงสร้าง หลักสูตร	3. ประชุมและวางแผนจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาโดยครูทุกคน และทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา	1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 (ฉบับ ปรับปรุง 2560) เพื่อศึกษาตัวชี้วัด องค์ประกอบและโครงสร้างหลักสูตร
2. ความสามารถในการสร้าง และพัฒนาหลักสูตร	4. ประชุมคณะกรรมการ สถานศึกษาเพื่อเห็นชอบและอนุมัติ การใช้หลักสูตรสถานศึกษา	2. วิเคราะห์ความต้องการของ ผู้เรียนและชุมชน
3. สามารถวิเคราะห์ ความต้องการของผู้เรียนได้	5. สร้างและพัฒนาหลักสูตร	3. ประชุมและวางแผนจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาโดยครูทุกคน และทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
4. สามารถเลือกลำดับเนื้อหาได้ เหมาะสม	6. นำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้	เพื่อให้ทราบถึงการเลือกลำดับเนื้อหา แต่ละกลุ่มสาระให้มีความทันสมัย น่าสนใจและเหมาะสม
5. สามารถนำหลักสูตรไปใช้ อย่างมี ประสิทธิภาพ	7. ประเมินหลักสูตรเพื่อนำไป ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาต่อไป	4. ประชุมคณะกรรมการ สถานศึกษาเพื่อเห็นชอบและอนุมัติ การใช้หลักสูตรสถานศึกษา
6. สามารถประเมินหลักสูตรได้ ทั้งก่อนและหลังการใช้หลักสูตร		5. สร้างและพัฒนาหลักสูตร
7. สามารถปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตรได้อย่างหลากหลาย		6. นำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้
		7. ประเมินหลักสูตรเพื่อนำไป ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาต่อไป

จากตาราง 22 ผลการสังเคราะห์เพื่อนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร พบว่า

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) เพื่อศึกษาตัวชี้วัด องค์กรประกอบและโครงสร้างหลักสูตร
2. วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน
3. ประชุมและวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยครูทุกคนและทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ทราบถึงการเลือกลำดับเนื้อหา แต่ละกลุ่มสาระให้มีความทันสมัย น่าสนใจและเหมาะสม
4. ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อเห็นชอบและอนุมัติการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
5. สร้างและพัฒนาหลักสูตร
6. นำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้
7. ประเมินหลักสูตรเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

ตาราง 23 การสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้

ตัวชี้วัด	การศึกษา Best Practices	ผลการสังเคราะห์
1. กำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้น การวิเคราะห์สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่ม เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ ความแตกต่างและธรรมชาติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	1. ออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดมีความทันสมัยและสร้างสรรค์	1. ออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด เน้นส่งเสริมกระบวนการคิดและทักษะต่างๆของผู้เรียนมีความเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้
2. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างหลากหลายเหมาะสม สอดคล้องกับวัย และความ ต้องการของผู้เรียน และชุมชน	2. มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย	2. ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัย และ สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล
	3. เลือกใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลายส่งเสริม กระบวนการคิดและทักษะต่างๆของผู้เรียน	
	4. จัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	

ตาราง 23 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	การศึกษา Best Practices	ผลการสังเคราะห์
<p>3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบ การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมและการประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>4. เลือกใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลายส่งเสริมกระบวนการคิดและทักษะต่างๆของผู้เรียน</p> <p>5. มีการนำผลการออกแบบการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และปรับใช้ตามสถานการณ์อย่างเหมาะสมและเกิดผลกับผู้เรียนตามที่คาดหวัง</p> <p>6. ประเมินผลการออกแบบการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ ปรับปรุง/พัฒนา</p>	<p>5. มีความยืดหยุ่นสามารถปรับใช้ตามสถานการณ์อย่างเหมาะสม</p> <p>6. สอดคล้องกับวัย ความต้องการของผู้เรียน และชุมชน</p> <p>7. มีการประเมินผลแผนการจัดการเรียนรู้ นำไปปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมประเมินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูออกแบบ</p>	<p>3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความยืดหยุ่นสามารถปรับใช้ตามสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม</p> <p>4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบ การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมและการประเมินผลการ เรียนรู้</p> <p>5. มีการประเมินผลการออกแบบการจัดการเรียนรู้</p> <p>6. นำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น</p>

จากตาราง 23 การสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ พบว่า

1. ออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด เน้นส่งเสริมกระบวนการคิดและทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนมีความเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้
2. ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยและสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความยืดหยุ่นสามารถปรับใช้ตามสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม

4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบ การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมและ การประเมินผลการ เรียนรู้

5. มีการประเมินผลการออกแบบการจัดการเรียนรู้

6. นำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

ตาราง 24 การสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้	การศึกษา Best Practices	ผลการสังเคราะห์
1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งทางด้าน ร่างกาย สติปัญญา สังคม และ อารมณ์	1. กิจกรรมการเรียนรู้ไม่ใช่ เฉพาะในห้องเรียนแต่ให้ผู้เรียน สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา	1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งทางด้าน ร่างกาย สติปัญญา สังคม และ อารมณ์
2. ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างสรรค์ และแสวงหาคำความรู้ได้ด้วย ตนเอง	2. มีการจัดการเรียนรู้ที่ หลากหลาย เน้นให้ผู้เรียนได้ลง มือปฏิบัติจริง	2. ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างสรรค์ และแสวงหาคำความรู้ได้ด้วย ตนเอง เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือ ปฏิบัติจริง
3. ผู้เรียนสามารถแสวงหาและ ศึกษาได้ ด้วยตนเอง	3. ผู้เรียนสามารถแสวงหาและ ศึกษาได้ ด้วยตนเอง	3. ผู้เรียนสามารถแสวงหาและ ศึกษาได้ ด้วยตนเอง มีบทบาท และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการ เรียนรู้
4. ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับ สิ่งแวดล้อมรอบตัว	4. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มี ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม รอบตัว	4. ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับ สิ่งแวดล้อมรอบตัว
5. สามารถนำความรู้ไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	5. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริม ศักยภาพของผู้เรียนตามความ สนใจ สามารถพัฒนาทักษะชีวิต โดยเน้นการลงมือปฏิบัติ	5. สามารถนำความรู้ไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
6. จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ศักยภาพของผู้เรียน	6. ให้ผู้เรียนมีบทบาทและมี ส่วนร่วมมากที่สุด	6. จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ศักยภาพของผู้เรียนตามความ สนใจ
7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดย คำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคล	7. ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน ในด้านต่างๆทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และ อารมณ์	7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดย คำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคล
8. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมี บทบาทและมีส่วนร่วมมากที่สุด		

ตาราง 24 การสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญพบว่า

1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์
2. ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างสรรค์และแสวงหาคำตอบได้ด้วยตนเอง เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง
3. ผู้เรียนสามารถแสวงหาและศึกษาได้ด้วยตนเอง มีบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้
4. ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว
5. สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
6. จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนตามความสนใจ
7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

ตาราง 25 การสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้

ตัวชี้วัด	การศึกษา Best Practices	ผลการสังเคราะห์
1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการใช้และพัฒนาสื่อ 2. เลือก สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมแลหลากหลาย 3. ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ/นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ 4. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารได้	1. จัดทำสื่อและนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้โดยมีความสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ 2. มีการฝึกอบรมพัฒนา ศึกษาดูงานเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาสื่อการเรียนรู้ของตนเอง 3. มีการประยุกต์ใช้ หรือพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน 4. ผลิตสื่อที่มีความเหมาะสมและหลากหลาย	1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการใช้และพัฒนาสื่อทั้งจากการอบรมหรือศึกษาดูงาน 2. จัดทำสื่อและนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้โดยมีความสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ 3. ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ/นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

ตาราง 25 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	การศึกษา Best Practices	ผลการสังเคราะห์
5. ค้นหาแหล่งข้อมูลเพื่อพัฒนาสื่อและนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ได้ 6. แสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้แก่ผู้เรียนได้ 7. ประยุกต์ใช้ หรือพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้	5. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้และพัฒนาสื่อ 6. มีการค้นหาแหล่งข้อมูล 7. การประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและรูปแบบการเรียนรู้	4. มีความรู้เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นการสืบค้นข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลและการนำไปใช้งาน 5. มีการประยุกต์ใช้ หรือพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน 6. ผลิตสื่อที่มีความเหมาะสมและหลากหลาย 7. การประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและรูปแบบการเรียนรู้

จากตาราง 25 การสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ พบว่า

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการใช้และพัฒนาสื่อทั้งจากการอบรมหรือศึกษาดูงาน
2. จัดทำสื่อและนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้โดยมีความสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้
3. ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ/นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้
4. มีความรู้เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นการสืบค้นข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลและการนำไปใช้งาน
5. มีการประยุกต์ใช้ หรือพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
6. ผลิตสื่อที่มีความเหมาะสมและหลากหลาย

7. การประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนาสื่อวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับ
ผู้เรียนและรูปแบบการเรียนรู้

ตาราง 26 การสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผล
การเรียนรู้

ตัวชี้วัด	การศึกษา Best Practices	ผลการสังเคราะห์
<p>1. มีความรู้เกี่ยวกับกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและ ประเมินผลของสถานศึกษา</p> <p>2. การวัดผล และประเมินผลการ เรียนการสอน มีความสอดคล้อง กับมาตรฐานการศึกษา สาระการ เรียนรู้หน่วยการเรียนรู้แผนการ จัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรม การเรียนรู้</p> <p>3. การวัดผล และประเมินผลการ เรียนการสอนสามารถวัดได้ตาม สภาพจริง จากกระบวนการ การ ปฏิบัติและผลงาน</p> <p>4. มีความรู้เรื่องการเทียบโอน ความรู้ทักษะ ประสบการณ์และ ผลการเรียน จากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนด</p> <p>5. สามารถวัดผลการเรียนรู้ได้ อย่างหลากหลายเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมิน</p> <p>6. สามารถพัฒนาเครื่องมือวัดและ ประเมินผลให้ได้มาตรฐาน</p>	<p>1. ผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับการวัด และประเมินผล</p> <p>2. วางแผน กำหนดนโยบาย เกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลให้ คำปรึกษาแนะนำแก่ครูเกี่ยวกับการ วัดผลและประเมินผลให้เป็นไปตาม แนวทางของหลักสูตร</p> <p>3. ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับ การวัดผลและประเมินผลของ สถานศึกษา</p> <p>4. มีการวัดผลและประเมินผลตาม สภาพจริง ตรงตามมาตรฐานและ ตัวชี้วัด</p> <p>5. มีการประเมินผลที่หลากหลาย สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่าง บุคคล</p> <p>6. เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนและ ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการ ประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้ทราบ ข้อมูลในหลายมิติ</p>	<p>1. ผู้บริหารและครูมีความรู้ เกี่ยวกับระเบียบแนวปฏิบัติการ วัดและประเมินผล</p> <p>2. วางแผน กำหนดนโยบาย เกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล</p> <p>3. การวัดผล และประเมินผล การศึกษา มีความสอดคล้องกับ มาตรฐานและตัวชี้วัด</p> <p>4. มีการประเมินผลที่ หลากหลายสอดคล้องกับ ความแตกต่างระหว่างบุคคล</p> <p>5. เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนและ ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการ ประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้ ทราบข้อมูลในหลายมิติ</p> <p>6. มีความรู้เรื่องการเทียบโอน ความรู้ทักษะ ประสบการณ์และ ผลการเรียน จากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตามแนวทางที่ กระทรวงศึกษาธิการกำหนด</p>

จากตาราง 26 ผลการสังเคราะห์เพื่อนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้พบว่า

1. ผู้บริหารและครูมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผล
2. วางแผน กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล
3. การวัดผล และประเมินผลการศึกษา มีความสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด
4. มีการประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล
5. เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนและผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้

เพื่อให้ทราบข้อมูลในหลายมิติ

6. มีความรู้เรื่องการเทียบโอนความรู้ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียน

จากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ผู้วิจัยนำผลการสังเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และผลจากการศึกษาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดีเลิศ Best Practices จัดทำร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ดังนี้

ตาราง 27 แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 (ร่าง)

พัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา	แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร	1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) เพื่อศึกษาตัวชี้วัด องค์กรประกอบและโครงสร้างหลักสูตร 2. วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน 3. ประชุมและวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยครูทุกคนและทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ทราบถึงการเลือกลำดับเนื้อหาแต่ละกลุ่มสาระให้มีความทันสมัย น่าสนใจและเหมาะสม 4. ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อเห็นชอบและอนุมัติการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

ตาราง 27 (ต่อ)

<p>พัฒนาการบริหาร หลักสูตรและการจัดการ เรียนรู้ในสถานศึกษา</p>	<p>แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา</p>
	<p>5. สร้างและพัฒนาหลักสูตร 6. นำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ 7. ประเมินหลักสูตรเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป</p>
<p>2. ด้านความรู้ ความสามารถในการ ออกแบบการเรียนรู้</p>	<p>1. ออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับตัวชีวิต เน้นส่งเสริมกระบวนการคิด และทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนมีความเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ 2. ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยและสอดคล้อง กับความแตกต่างระหว่างบุคคล 3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความยืดหยุ่นสามารถปรับใช้ตามสถานการณ์ ได้อย่างเหมาะสม 4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบ การเรียนรู้ การจัด กิจกรรมและการประเมินผลการ เรียนรู้ 5. มีการประเมินผลการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 6. นำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น</p>
<p>3. ด้านการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ</p>	<p>1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ 2. ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างสรรค์และแสวงหาองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง 3. ผู้เรียนสามารถแสวงหาและศึกษาได้ ด้วยตนเอง มีบทบาทและมีส่วน ร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ 4. ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว 5. สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ 6. จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนตามความสนใจ 7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล</p>

ตาราง 27 (ต่อ)

<p>พัฒนาการบริหาร หลักสูตรและการจัดการ เรียนรู้ในสถานศึกษา</p>	<p>แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา</p>
<p>4. ด้านการใช้และ พัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการ จัดการเรียนรู้</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการใช้และพัฒนาสื่อทั้งจากการอบรมหรือศึกษาดูงาน 2. จัดทำสื่อและนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้โดยมีความสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ 3. ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ/นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ 4. มีความรู้เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นการสืบค้นข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลและการนำไปใช้งาน 5. มีการประยุกต์ใช้ หรือพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน 6. ผลิตสื่อที่มีความเหมาะสมและหลากหลาย 7. การประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและรูปแบบการเรียนรู้
<p>5. ด้านการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารและครูมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผล 2. วางแผน กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล 3. การวัดผล และประเมินผลการศึกษา มีความสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด 4. มีการประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล 5. เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนและผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้ทราบข้อมูลในหลายมิติ 6. มีความรู้เรื่องการเทียบโอนความรู้ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

การตรวจสอบยืนยันร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยการสัมภาษณ์
 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ยืนยันรูปแบบแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและ
 การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2
 ที่เหมาะสมในการที่จะนำไปพัฒนาผู้บริหารต่อไป ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบยืนยันประเมินความ
 เหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางมีจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหาร
 การศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถในการ
 จัดการเรียนรู้ด้านการบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการ
 เรียนรู้ในสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. นายบุรพา พรหมสิงห์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 วิทยฐานะเชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา
2. ดร.ศุภชัย โถบารุง ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา
3. ดร. กฤษณา ศรีสุชาติ ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนสามัคคีวิทยาคาร วิทยฐานะ
 ชำนาญการพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านผู้บริหารสถานศึกษา
4. ดร.ลิ้วช ดาวรงค์ ตำแหน่ง อดีตรัฐมนตรี วิทยฐานะเชี่ยวชาญ โรงเรียนชุมชนบ้านบึงแก้ว
 ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนนท์ ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชา
 การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการ
 เรียนรู้ด้านการบริหารการศึกษา

ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการพัฒนา แนวทางการพัฒนา
 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ปรากฏดังตาราง 28

พหุบัน ปณุ ทิโต ชิว

ตาราง 28 บันทึกประเด็นสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

ประเด็นการสัมภาษณ์	ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ	การปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร	มีความชัดเจน (คงไว้)	คงไว้
2. ความรู้ ความสามารถในการออกแบบ การเรียนรู้	มีความชัดเจน (คงไว้)	คงไว้
3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	มีความชัดเจน (คงไว้)	คงไว้
4. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้	มีความชัดเจน (คงไว้)	คงไว้
5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	มีความชัดเจน (คงไว้)	คงไว้

นำ (ร่าง) แนวทางมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จนได้แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ซึ่งมีรายละเอียดปรากฏดังตาราง 29

ตาราง 29 แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

พัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา	แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) เพื่อศึกษาตัวชี้วัด องค์กรประกอบและโครงสร้างหลักสูตร 2. วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน 3. ประชุมและวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยครูทุกคนและทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ทราบถึงการเลือกลำดับเนื้อหาแต่ละกลุ่มสาระให้มีความทันสมัย น่าสนใจ และเหมาะสม

ตาราง 29 ต่อ

พัฒนาการบริหาร หลักสูตรและการจัดการ เรียนรู้ในสถานศึกษา	แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและ การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
	4. ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อเห็นชอบและอนุมัติการใช้ หลักสูตรสถานศึกษา 5. สร้างและพัฒนาหลักสูตร 6. นำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ 7. ประเมินหลักสูตรเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป
2. ด้านความรู้ ความสามารถในการ ออกแบบการเรียนรู้	1. ออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับตัวชีวิต เน้นส่งเสริมกระบวนการคิด และทักษะต่างๆของผู้เรียนมีความเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ 2. ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยและ สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล 3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความยืดหยุ่นสามารถปรับใช้ตาม สถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม 4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบ การเรียนรู้ การจัด กิจกรรมและการประเมินผลการ เรียนรู้ 5. มีการประเมินผลการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 6. นำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น
3. ด้านการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และ อารมณ์ 2. ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างสรรค์และแสวงหาองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง เน้น ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง 3. ผู้เรียนสามารถแสวงหาและศึกษาได้ ด้วยตนเอง มีบทบาทและมีส่วน ร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ 4. ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว 5. สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ 6. จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนตามความสนใจ 7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

ตาราง 29 (ต่อ)

พัฒนาการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียน ในสถานศึกษา	แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและ การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
4. ด้านการใช้และพัฒนา สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการใช้และพัฒนาสื่อทั้งจากการอบรมหรือศึกษาดูงาน 2. จัดทำสื่อและนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้โดยมีความสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ 3. ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ/นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้
5. ด้านการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารและครูมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผล 2. วางแผน กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล 3. การวัดผล และประเมินผลการศึกษา มีความสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด 4. มีการประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล 5. เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนและผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้ทราบข้อมูลในหลายมิติ 6. มีความรู้เรื่องการเทียบโอนความรู้ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางมาปรับปรุงตาม
ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จนได้แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
จำนวน 5 คน ปรากฏดังตาราง 30

ตาราง 30 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ
 แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร						
1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) เพื่อศึกษาตัวชี้วัด องค์กรประกอบและ โครงสร้างหลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2. วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและ ชุมชน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3. ประชุมและวางแผนจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาโดยครูทุกคนและทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ทราบถึงการ เลือกลำดับเนื้อหาแต่ละกลุ่มสาระให้มี ความทันสมัย น่าสนใจและเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4. ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อ เห็นชอบและอนุมัติการใช้หลักสูตร สถานศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
5. สร้างและพัฒนาหลักสูตร	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
6. นำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
7. ประเมินหลักสูตรเพื่อนำไปปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด

ตาราง 30 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
2. ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้						
1. ออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด เน้นส่งเสริมกระบวนการคิดและทักษะต่างๆของผู้เรียน มีความเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยและสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความยืดหยุ่นสามารถปรับใช้ตามสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบ การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมและการประเมินผลการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4. ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อเห็นชอบและอนุมัติการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
5. มีการประเมินผลการออกแบบการจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
6. นำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด

ตาราง 30 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
1. จัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
2. จัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างสรรค์และแสวงหาองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3. จัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาและศึกษาได้ด้วยตนเอง มีบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4. จัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
5. จัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
6. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนตามความสนใจ	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด

ตาราง 30 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้						
1. ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการใช้และพัฒนาสื่อทั้งจากการอบรมหรือศึกษาดูงาน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
2. ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดทำสื่อและนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้โดยมีความสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3. ครูมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ/นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4. ครูมีความรู้ความสามารถในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร ไม่ที่จะเป็นการสืบค้นข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลและการนำไปใช้งาน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
5. ครูมีความรู้ความสามารถในการประยุกต์ใช้ หรือพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
6. ครูมีความรู้ความสามารถในการผลิตสื่อที่มีความเหมาะสมและหลากหลาย	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
7. ครูมีความรู้ความสามารถในการการประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนาสื่อนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและรูปแบบการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด

ตาราง 30 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้						
1. ผู้บริหารและครูมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบแนวปฏิบัติกรวัดและประเมินผล	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
2. วางแผน กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3. การวัดผล และประเมินผลการศึกษาของครู มีความสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4. มีการประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
5. เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนและผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบข้อมูลในหลายมิติ	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
6. ครูมีความรู้เรื่องการเทียบโอนความรู้ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.98	0.05	มากที่สุด	4.88	0.26	มากที่สุด

จากตาราง 30 ชี้ให้เห็นว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 มีทั้งหมด 33 แนวทาง มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.98 และ 4.88 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูล มาสรุปผล อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

สรุปผล

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ผู้วิจัยวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน

เป็นสำคัญส่วนความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่

1. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
2. ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้
4. ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้
5. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 มีจำนวน 33 แนวทางโดยรวม
มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.98 และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด
มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.88 โดยเรียงลำดับตามความต้องการจำเป็นซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มี 6 แนวทาง ได้แก่ ผู้บริหารและครูควรศึกษา
เกี่ยวกับระเบียบแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผล เพื่อวางแผน กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดผล
ประเมินผล ให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด มีการประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับ
ความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนและผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการประเมินผล
การเรียนรู้เพื่อให้ทราบข้อมูลในหลายมิติ ครูมีความรู้เรื่องการเทียบโอนความรู้ทักษะ ประสบการณ์
และผลการเรียน จากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตามแนวทางที่
กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มี 7 แนวทาง ได้แก่ การจัดการเรียนรู้
ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ มีโอกาสสร้างสรรค์และแสวงหา
องค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงสามารถแสวงหาและศึกษาได้ด้วยตนเอง
มีบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว สามารถนำความรู้
ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนตามความสนใจ
โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

3. ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ มี 7 แนวทาง
ได้แก่ จัดกิจกรรมให้ความรู้กับครูเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการใช้และพัฒนาสื่อ ให้ครู
สามารถจัดทำสื่อและนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้โดยมีความสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้
สามารถใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ/นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ มีความรู้เรื่อง
เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นการสืบค้นข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลและการนำไป
ใช้งาน สามารถประยุกต์ใช้ หรือพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ผลิตสื่อที่มีความ

เหมาะสมและหลากหลาย มีการประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนาสื่อวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและรูปแบบการเรียนรู้

4. ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ มี 6 แนวทาง ได้แก่ ครูบริหาร ควบคุมนโยบายให้ครูออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับตัวชีวิต เน้นส่งเสริมกระบวนการคิดและทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียน มีความเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับวัยและสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นสามารถปรับใช้ตามสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสมโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบ การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมและการประเมินผลการเรียนรู้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อเห็นชอบและอนุมัติการใช้หลักสูตรสถานศึกษาประเมินผลการออกแบบการจัดการเรียนรู้และนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

5. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร มี 7 แนวทาง ได้แก่ ศึกษาหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) เพื่อศึกษาตัวชีวิต องค์กรประกอบและโครงสร้างหลักสูตร วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน มีการประชุมและวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยครูทุกคนและทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ทราบถึงการเลือกลำดับเนื้อหาแต่ละกลุ่มสาระให้มีความทันสมัย น่าสนใจและเหมาะสม ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อเห็นชอบและอนุมัติการใช้หลักสูตรสถานศึกษา สร้างและพัฒนาหลักสูตร นำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ ประเมินหลักสูตรเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

อภิปรายผล

จากการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเรียงลำดับความสำคัญของการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา เรียงตามลำดับขององค์ประกอบดังต่อไปนี้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ วัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสังคม

ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ซึ่งจากงานวิจัยของ ชฎาพร สีหาวงศ์ (2560) ได้ศึกษา การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 สภาพปัจจุบันของ การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมา คือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านความรู้ ความสามารถ ในการออกแบบการเรียนรู้ และด้านที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ สำหรับสภาพที่ พึงประสงค์ของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการ บริหารหลักสูตรและการจัดการ เรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และงานวิจัยของ เสาวนีย์ แสงใส (2561) ได้ศึกษาการพัฒนา โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูการศึกษาจากระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย กศน.ตำบล จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่าผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู กศน.ตำบล โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะสมรรถนะด้านการ บริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของ ครู กศน.ตำบล โดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ที่สุด 2 ด้าน ได้แก่ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบ การเรียนรู้ด้านการวัดและประเมินผลและด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการ จัดการเรียนรู้

2. แนวทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 มีจำนวน 33 แนวทาง มีความเหมาะสมและมีความ เป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.98 และ 4.88 ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ประกอบ ไปด้วยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อาจารย์สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน และผู้บริหารที่มี ความรู้ความสามารถ และเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา และเมื่อผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาแนวทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมานั้น

พบว่าผู้วิจัยมีการนำเอาข้อมูลจากระยะที่ 1 ผนวกกับข้อเสนอแนะมาเป็นข้อมูล ในการสร้าง แนวทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 อีกทั้งองค์และกอบการ ดำเนินงาน วิธีดำเนินการ และผลการประเมิน ทำให้สามารถตัดสินใจในการประเมินแนวทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ใน สถานศึกษาที่ผู้วิจัยสร้าง ขึ้นมานั้นมีความเหมาะสม เป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด และระดับมาก ที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ น้ำฝน ชื่นชม (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางเสริมสร้าง สมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ผลการวิจัยสรุปว่าผลของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการ จัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา มีความเหมาะสม ความสอดคล้อง และความเป็นไป ได้อยู่ในระดับ มากที่สุด

โดยสรุป แนวทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถ นำไปวางแผนให้สอดคล้องกับความต้องการของครู เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการบริหารหลักสูตรและ การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด และมีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษา สรุปได้ว่า มีความต้องการด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากที่สุด ดังนั้น ดังนั้นผู้วิจัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องต่อไป เพราะจะทำให้ การจัดการเรียนรู้ของครูมีความโดดเด่นและมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนได้

1.2 แนวทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา จะมีลักษณะ แตกต่างกันไปตามองค์ประกอบ ซึ่งส่งผลให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ ในการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ได้ และแนวทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมอุดรธานี เขต 2 มีองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน และมีตัวชี้วัด 33 ตัวชี้วัด สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้จริงนั้นต้องอาศัย ความร่วมมือร่วมใจจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา ดังนั้นจำเป็นต้องมีการสร้าง ความรู้ความเข้าใจกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้ตระหนักถึงเป้าหมายของโรงเรียนและพร้อม มีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่ห้องเรียน

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้ครูนำกระบวนการ PLC เข้ามาเพื่อใช้พัฒนาหลักสูตรสู่เป้าหมายที่กำหนด

2.3 ควรมีการวิจัยติดตามผลการนำ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามผลการนำความรู้ความเข้าใจ และทักษะปฏิบัติการไปใช้อย่างคงทนและพัฒนาต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล เวียสุวรรณ และนิตยา เวียสุวรรณ. (2539). แนวคิดการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและแนวทางในการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ : กราฟฟิค โกร.
- กรมวิชาการ. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อัตโนมัติตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : อีสันเพรส.
- เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ. (2563). หลักสูตรฐานสมรรถนะ. วารสารวิชาการ, 22(1), 22.
- ชญาพร สีหาวงศ์. (2560). การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชนาธิป พรกุล. (2543). แคนทอร์รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนาธิป พรกุล. (2551). การออกแบบการสอน การบูรณาการ การอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2551). การพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชาตรี เกิดธรรม. (2542). การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : เซ็นเตอร์ดีสคัฟเวอร์.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2533). เทคโนโลยีการศึกษา : ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ฐาปณีย์ ธรรมเมธา. (2557). จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. นนทบุรี : สหมิตรพรินติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.

- ฐิติกาญจน์ ลีวงศ์ศักดิ์. (2560). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิตยา สุวรรณชฎ. (2522). พัฒนาสังคม : ขอบเขตและแนวความคิด. วารสารพัฒนาบริหารศาสตร์, 19(3), 341, กรกฎาคม.
- ดวงกมล สิ้นเพ็ง. (2553). การพัฒนาผู้เรียนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดิเรก ฤกษ์ห่วย. (2543). ทฤษฎีและแนวทางการพัฒนาสังคม. ในเอกสารการสอนชุดวิชา คหกรรมศาสตร์กับการพัฒนาชุมชน. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จิตยา สุวรรณชฎ. (2527). สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ทิตนา แคมมณี. (2542). การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดลชิปปา. วารสารครุศาสตร์, 27, 1-17.
- ทิตนา แคมมณี. (2547). ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2551). รูปแบบการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.
- ทิตนา แคมมณี. (2555). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- น้ำฝน ชื่นชม. (2560). การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). หลักการวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- เบญจมาศ วรรณปะเช. (2562). แนวทางการพัฒนาตนเองของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2553). หลักสูตรการศึกษา. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.

- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข. (2550). *ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2526). *หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ : ไทยอนุเคราะห์ไทย.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2534). *การพัฒนาชุมชน : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด บางกอกบล็อก.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- แรมสมร อยู่สถาพร. (2536). *ประมวลชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและวิทยาวิธีการสอนหน่วยที่ 8-11*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรากรณ์ สามโกเศศ และคณะ. (2553). *ข้อเสนอแนะทางเลือกระบบการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาวะคนไทย*. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- วัฒนาพร ระวังบุคข์. (2542). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ : ลิฟ แอนด์เลิฟเพรส.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : ตาตาพับลิเคชั่น.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2535). *การพัฒนาหลักสูตรและการสอน-มิติใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองธรรม.
- วิไลวรรณ แสนพาน. (2553). *สาระการเรียนรู้และการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิเศษ ชินวงศ์. (2544). *การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. วารสารวิชาการ, 4, 10*.
- ศศิธร เวียงวลย์. (2556). *การจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พรีนติ้งเฮาส์.
- สงัด อุทรานันท์. (2530). *การนิเทศการศึกษา หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มิตรสยาม.
- สงัด อุทรานันท์. (2532). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสหาย.
- สนธยา พลศรี. (2547). *ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สมจิต จันทรฉาย. (2557). *การออกแบบพัฒนาการเรียนการสอน*. นครปฐม : เพชรเกษมพรีนติ้ง.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2549). *การวัดผลการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- สวัสดี จงกล. (2539). *แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพในเอกสารกลุ่มแรงงานและพื้นฐานอาชีพ หน่วยที่ 1*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2547). *ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์, 2547
- สานิตย์ กายาผาด. (2542). *เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิต*. กรุงเทพฯ : เอิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2. (2564 ก). *รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2563*. อุดรธานี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2. (2564 ข). *นโยบายมาตรการและแนวทางการดำเนินการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาปีการศึกษา 2564 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี_เขต 2*. อุดรธานี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการประเมินสมรรถนะครู*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). *แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน*. กรุงเทพฯ : ศูนย์บริการวิชาการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2562). *กฎหมายที่เกี่ยวข้อง*. กรุงเทพฯ : คุรุสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). *แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากลปี 2561 (IMD 2018)*. กรุงเทพฯ : 21 เซ็นจูรี.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2562). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580 (ฉบับย่อ)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2553). *แนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะสาขาวิชาชีพ*. กรุงเทพฯ : สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

- สิริอร วิชชาวุธ. (2549). *จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุขุม เฉลยทรัพย์ และคณะ. (2547). *เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิต*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2535). *สมบัติพิเศษของการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2556). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวนีย์ แสงใส. (2561). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กคน.ตำบลจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- หัตยา เจียมศักดิ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องเหตุการณ์ในท้องถิ่นชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*.
- อภิสิทธิ์ สติย์ภาคีกุล. (2561). *การออกแบบการเรียนการสอน : ทักษะเพื่อความสำเร็จของครู. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล. (2544). *แนวปฏิบัติกระบวนการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล. (2551). *ภาษาไทยวรรณคดีและวรรณกรรม ม.4*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรุงเทพฯ.
- Benitez, D.T. (2006). *Transition Service and Delivery : A Multi-stage Study of Special Education Teacher's Perceptions of their Transition Competencies. Dissertation Abstracts International, 66(08), 2889-A, February*.
- Dale, E. (1969). *Audio-Visual Methods in Teaching*. 3rd ed. New York : The Dryden Press.
- Dirksen, J. (2016). *Design for How People Learn*. 2nd ed. New York : New Riders.
- Ely, D.P. (1972). *Visual Materials of Instruction*. Chicago : University of Chicago.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York : McGraw-Hill Book, Co.
- Guthrie, H. (2009). *Competence and Competency-based Training : What the Literature Says*. NCVET : Australia.
- Hills, P.J. (1982). *Dictionary of Education*. London : Routledge & Kegan Payi.

- Hough, J.B. and Duncan, J.K. (1970). *Teaching description and analysis*. New York : McGraw-Hill.
- Hughes, T. (1987). *The Social Construction of Technological Systems: New Directions in the sociology and History of Technology*. Cambridge : M.I.T. Press.
- Kemp, J.E. and Smellie, D.C. (1989). *Planning, producing, and using instructional media*. New York : Harper & Row.
- Kennedy, P.W. and Dresser, S.G. (1991). *Creating a Competency-Based Workplace, Dissertation Klien, S.B. Learning*. New York : McGraw-Hill.
- Kyriakides, L., Creemers, B. and Antoniou, P. (2009). Teacher Behavior and Student Outcomes : Suggestions for Research on Teacher Training and Professional Development. *Teaching and Teacher Education*, 25(1), 12-13.
- Morton-Cooper, A. and Palmer, A. (2000). *Mentoring, Preceptor ship and Clinical Supervision: A Guide to Professional Roles in Clinical Practice*. 2nd ed. London : Blackwell Science.
- Parson, C. (1996). *Developing New Skills in Teachers*. London : Redbook.
- Raji, VS. (2009). *Competency Mapping of Teacher in Tertiary Education*. Mba-HrmRoll : Register.
- Richey, W.R. (1986)0. *Planning for Teaching an Introduction to Education*. New York : McGraw-Hill Book.
- Romiszowski, A. (1999). The development of physical skills: Instruction in the psychomotor domain. *Instructional-design theories and models: A new paradigm of instructional theory*, 12, 457-481.
- Saylor, J.G. and others. (1981). *Curriculum Planning Better Teaching and Learning*. 4th ed. New York : Holt Rinehart and Winton.
- Sorensen, T.J. (2005). In-service Need and Perceived Competencies of Utah Secondary Agricultural Education Instructors. *Masters Abstracts International*, 43(06), 1894, December.
- Stenhouse, L. (1975). *An Introduction to Curriculum Research and Development*. London : Heineman.
- Stoner, J.A.F. and Wankel, C. (1986). *Management*. New Jersey : Englewood Cliffs. Prentice-Hall.

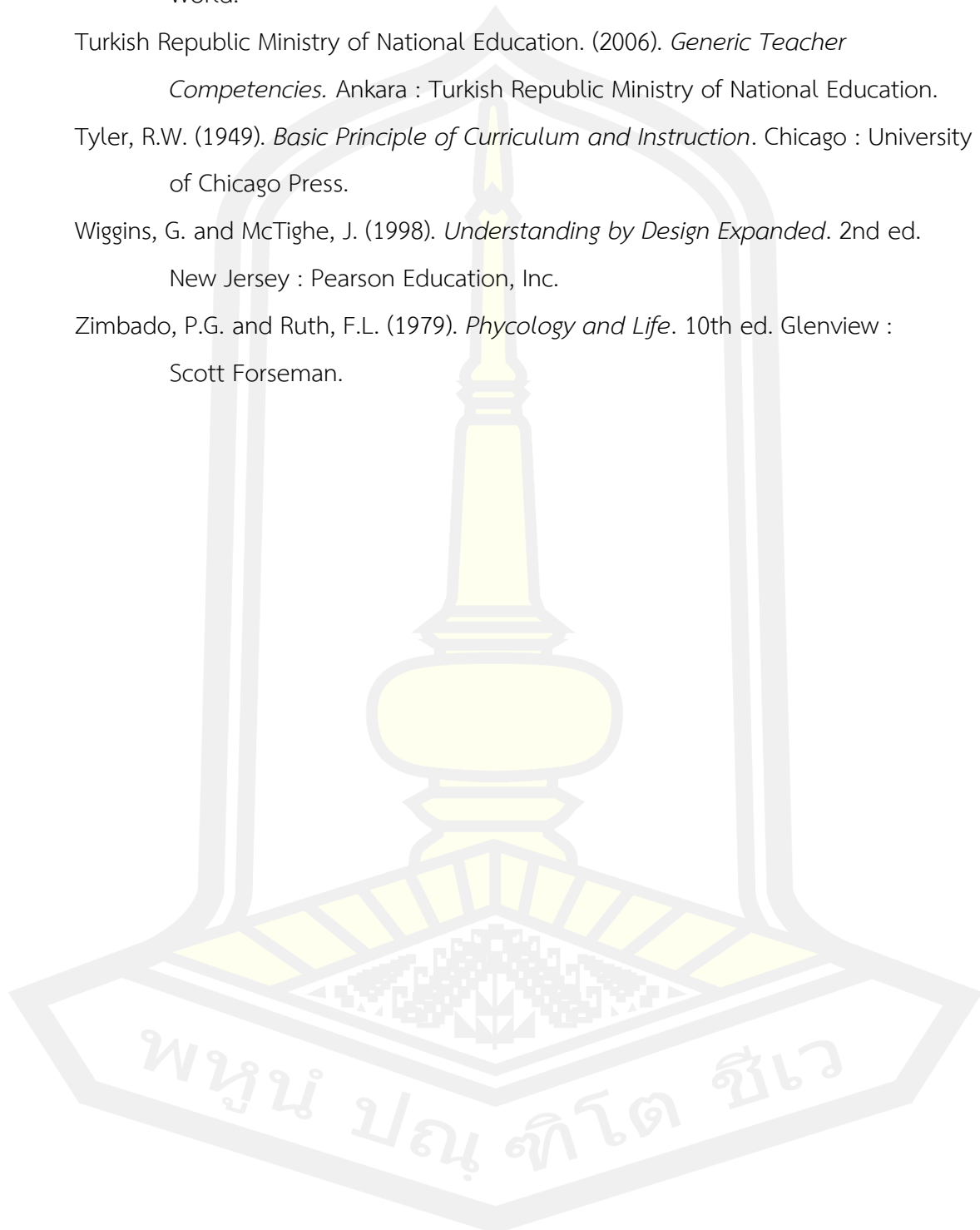
Taba, H. (1962). *Curriculum development : theory and practice*. New York : Brace & World.

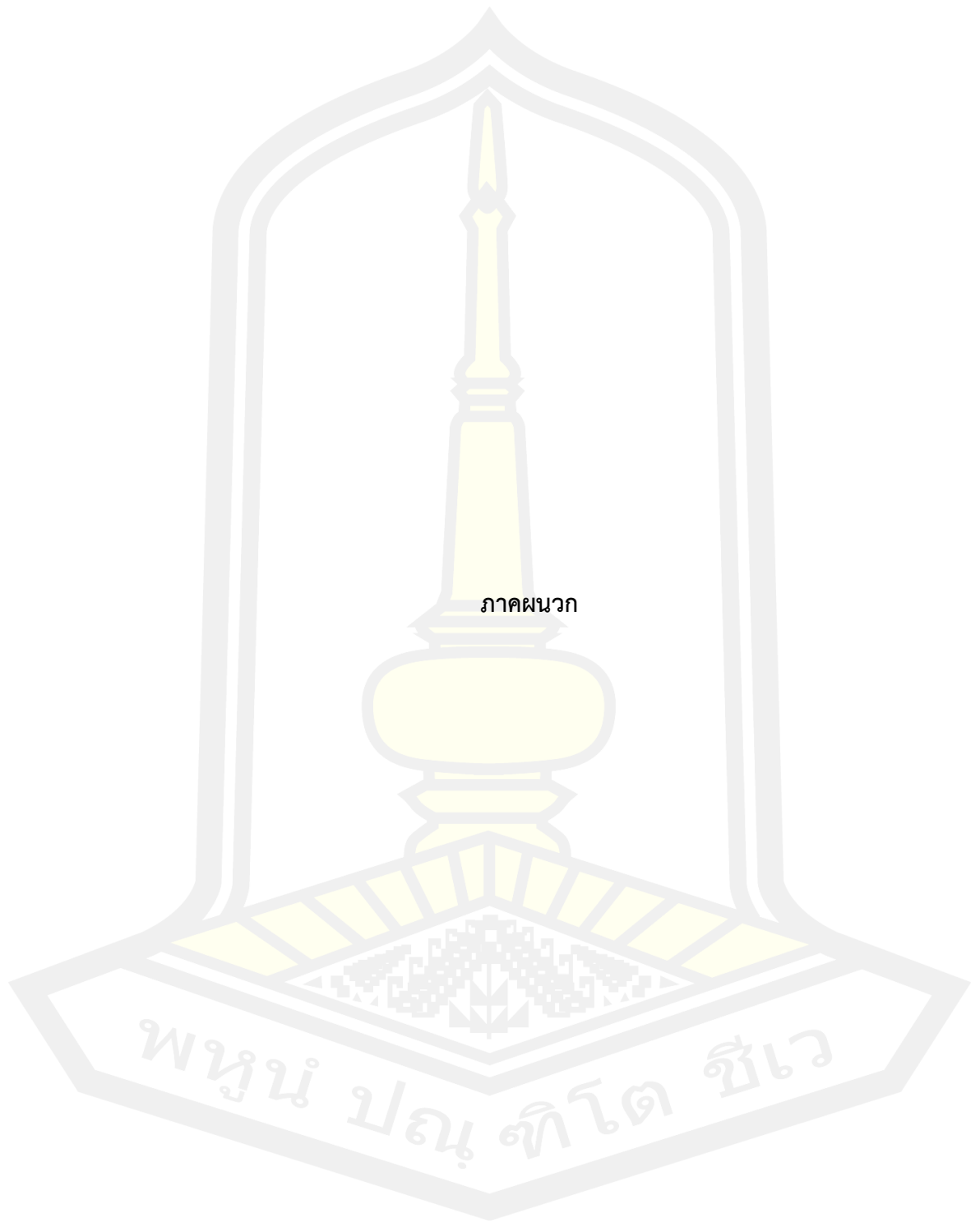
Turkish Republic Ministry of National Education. (2006). *Generic Teacher Competencies*. Ankara : Turkish Republic Ministry of National Education.

Tyler, R.W. (1949). *Basic Principle of Curriculum and Instruction*. Chicago : University of Chicago Press.

Wiggins, G. and McTighe, J. (1998). *Understanding by Design Expanded*. 2nd ed. New Jersey : Pearson Education, Inc.

Zimbardo, P.G. and Ruth, F.L. (1979). *Psychology and Life*. 10th ed. Glenview : Scott Foresman.

ภาคผนวก

พหุบัณฑิตวิชเว

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

พหุมนุ ปณฺ ทิโต ชีเว

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

- 1) รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต
วิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร
- 2) ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ ตำแหน่งอาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 3) จ.ส.อ.ประภาส ขามรัตน์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนบ้านหนองโก วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหาร
และพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
- 4) นางสาวสุภาวดี ปกครอง ตำแหน่ง นักศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต
สาขาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 5) นางกรองบุญ ศรีคุณชัย ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุดรธานี เขต 2 วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

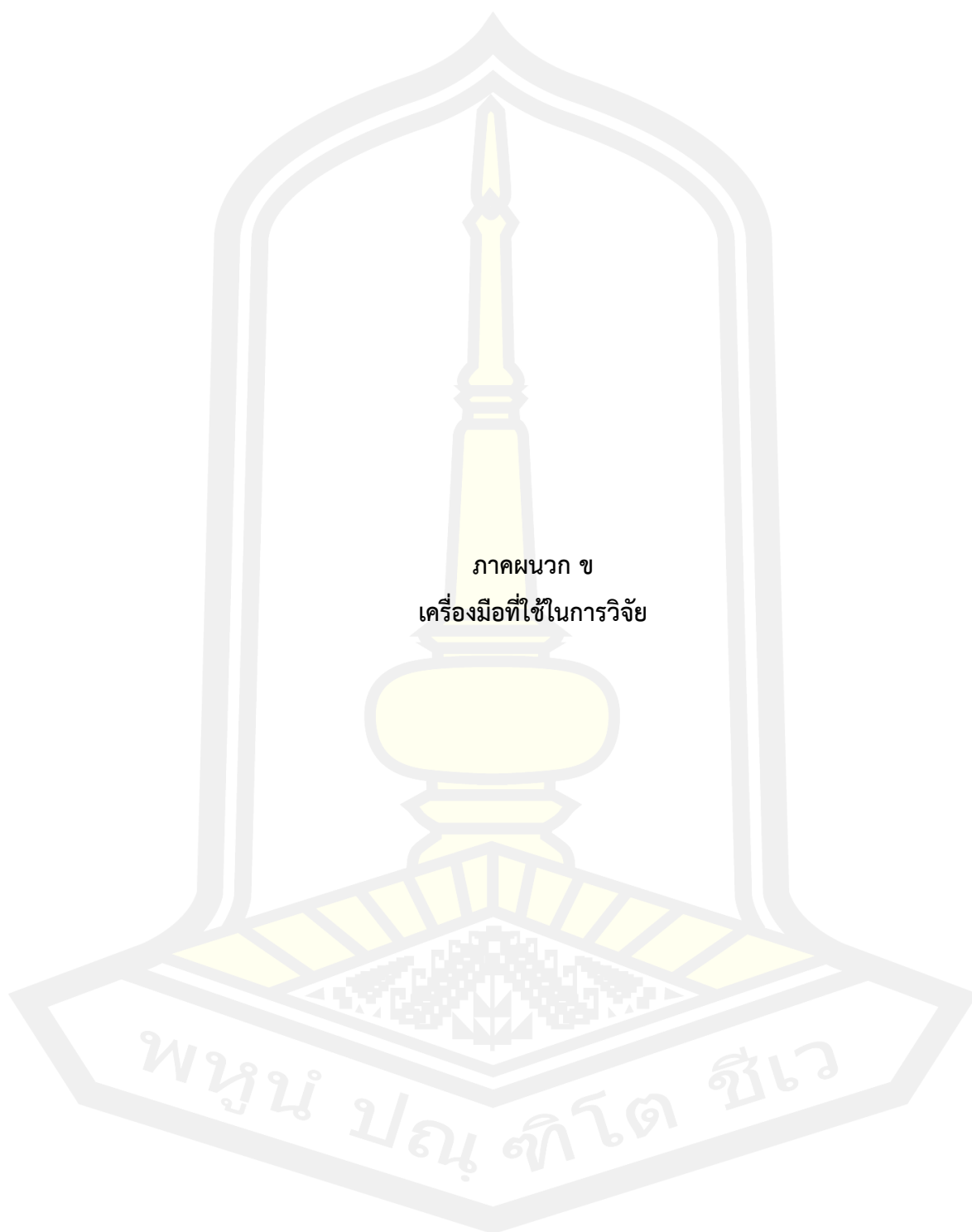
พหุ น บณุ ทิโต ชีเว

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในตรวจสอบยืนยัน
ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง

- 1) นายบุรพา พรหมสิงห์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 วิทยาลัยนานาชาติ
- 2) ดร.ศุภชัย โถบารุง ตำแหน่ง รอง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 วิทยาลัยนานาชาติ
- 3) ดร. กฤษฎา ศรีสุชาติ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนสามัคคีวิทยาคาร วิทยาลัยนานาชาติ
- 4) ดร. ลีวัช ดาวรงค์ ตำแหน่ง ครู วิทยาลัยนานาชาติ โรงเรียนชุมชนบ้านบึงแก้ว
- 5) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชัย จิตรนนท์ ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วุฒิกการศึกษา
ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต อุดมศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พหุบัณฑิต ชีวะ

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

คำชี้แจง

ในการตอบคำถามแบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากท่านเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์และเป็นข้อมูลสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง เพศ และขนาดของโรงเรียน ลักษณะเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ที่แสดงถึงการความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ได้แก่

5 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปาน

กลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

ผู้วิจัยขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้รับจากท่านในการตอบแบบสอบถามนี้ จะถือว่าเป็นความลับและไม่มีการนำข้อมูลไปทำให้ท่านได้รับความเสียหายโดยเด็ดขาด จึงขอความกรุณาได้ตอบแบบสอบถามทุกข้อให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาววิภาพร ลีแก้ว

นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

คำชี้แจง ให้ระบุความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ แนวทางการจัดการเรียนรู้วิธีใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

3.1 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

.....

.....

.....

.....

.....

3.4 การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

3.5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.6 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

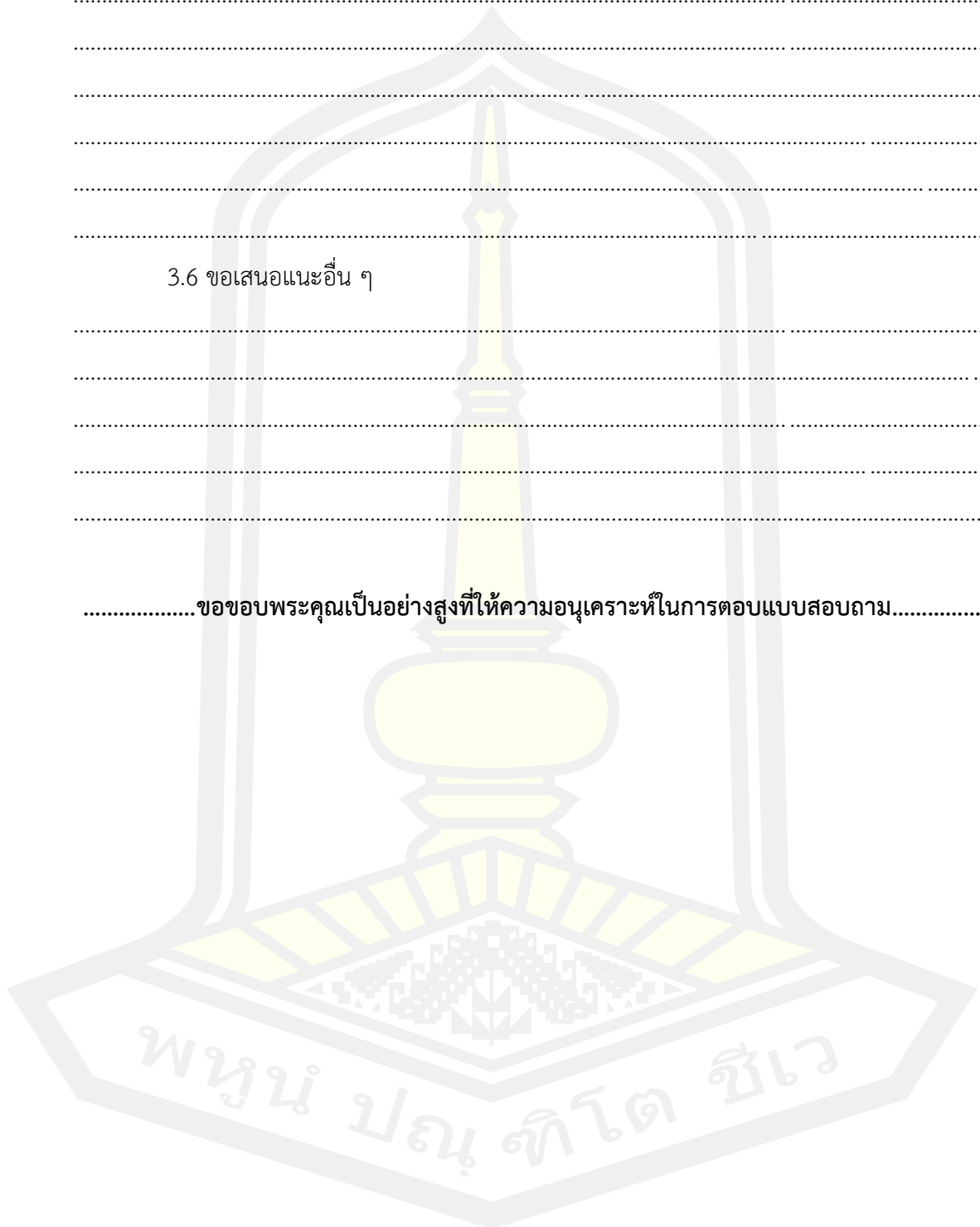
.....

.....

.....

.....

.....ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม.....

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง
แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้วิจัยใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครู เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

1. ชื่อผู้ให้ข้อมูล.....
2. ตำแหน่ง.....
3. สถานที่ทำงาน.....
4. ให้สัมภาษณ์ในวันที่ ..... เดือน..... พ.ศ. ....

ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์

การพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงตามแผนด้วยการ ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าหรือกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มีการกำหนดทิศทาง โดยครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการสร้างและ พัฒนาหลักสูตร 2) ด้านความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ 3) ด้าน การจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และ 5) ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ท่านมีแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาอย่างไร ในด้านต่างๆดังนี้

1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์

นางสาววิภาพร สีแก้ว

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ.....

แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้
ของแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

.....
คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความที่ละเอียด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
 เกี่ยวกับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการ
 จัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยใช้
 เกณฑ์การประเมินค่าความเห็น ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ของการพัฒนาการบริหารหลักสูตร
 และการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ของการพัฒนาการบริหารหลักสูตร
 และการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของพัฒนาการบริหารหลักสูตร
 และการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของพัฒนาการบริหารหลักสูตร
 และการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของพัฒนาการบริหารหลักสูตร
 และการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาระดับไม่เหมาะสม

ตัวอย่างการกรอกแบบประเมิน

ข้อ	แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและ การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุดรธานี เขต 2	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
0	วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน	✓					✓				

คำอธิบาย จากตัวอย่าง ข้อที่ 0 ผู้ตอบการเครื่องหมาย ✓ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า

ในความเหมาะสม ตัวบ่งชี้ด้านวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและชุมชนมีผลการ
 ประเมินระดับความเหมาะสมในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด

ในความเป็นไปได้ ตัวบ่งชี้ด้านวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและชุมชนมีผลการประเมิน
 ระดับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ	แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและ การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 2	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
7	ครูมีความรู้ความสามารถในการประเมิน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาสื่อวัตกรรมการ จัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและ รูปแบบการเรียนรู้											
5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้												
1	1. ผู้บริหารและครูมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบ แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผล											
2	วางแผน กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล											
3	การวัดผล และประเมินผลการศึกษาของครู มี ความสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด											
4	มีการประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับ ความแตกต่างระหว่างบุคคล											
5	เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนและผู้ปกครองได้มีส่วน ร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้ทราบ ข้อมูลในหลายมิติ											
6	ครูมีความรู้เรื่องการเทียบโอนความรู้ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียน จาก สถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด											

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค
การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

ตาราง 31 (ต่อ)

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
20	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	สอดคล้อง
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
24	+1	0	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
25	+1	0	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
27	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
31	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
33	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 32 ค่าอำนาจจำแนก ของแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์
 การพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy})		ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy})	
	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์		สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
1	.525	.580	16	.914	.750
2	.651	.639	17	.795	.863
3	.746	.971	18	.770	.971
4	.824	.839	19	.882	.904
5	.901	.754	20	.914	.624
6	.866	.916	21	.756	.415
7	.851	.387	22	.897	.885
8	.509	.828	23	.651	.737
9	.509	.917	24	.834	.415
10	.648	.914	25	.651	.885
11	.806	.624	26	.834	.737
12	.701	.904	27	.651	.839
13	.795	.750	28	.682	.898
14	.770	.863	29	.940	.765
15	.882	.971	30	.682	.720

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน

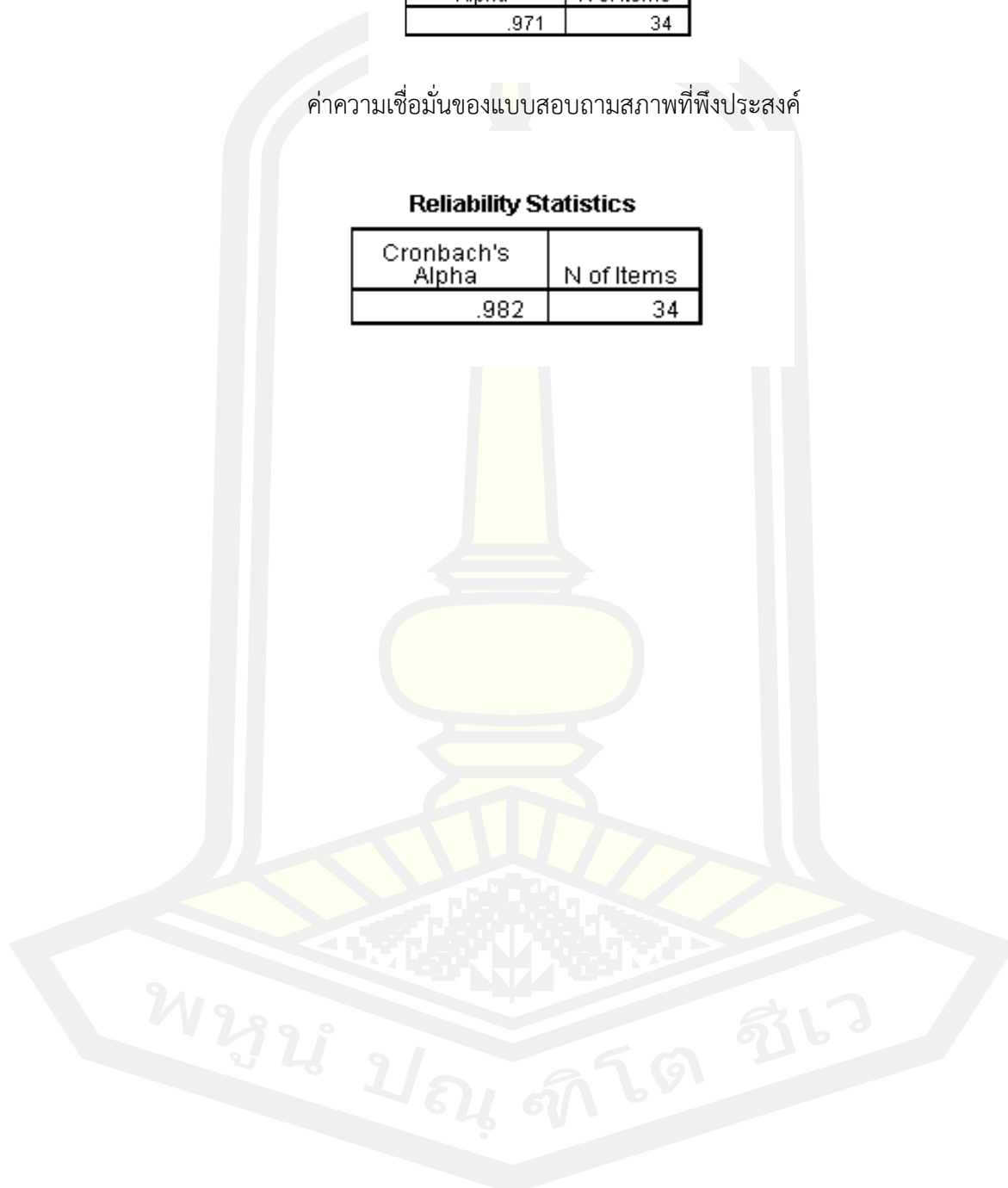
Reliability Statistics

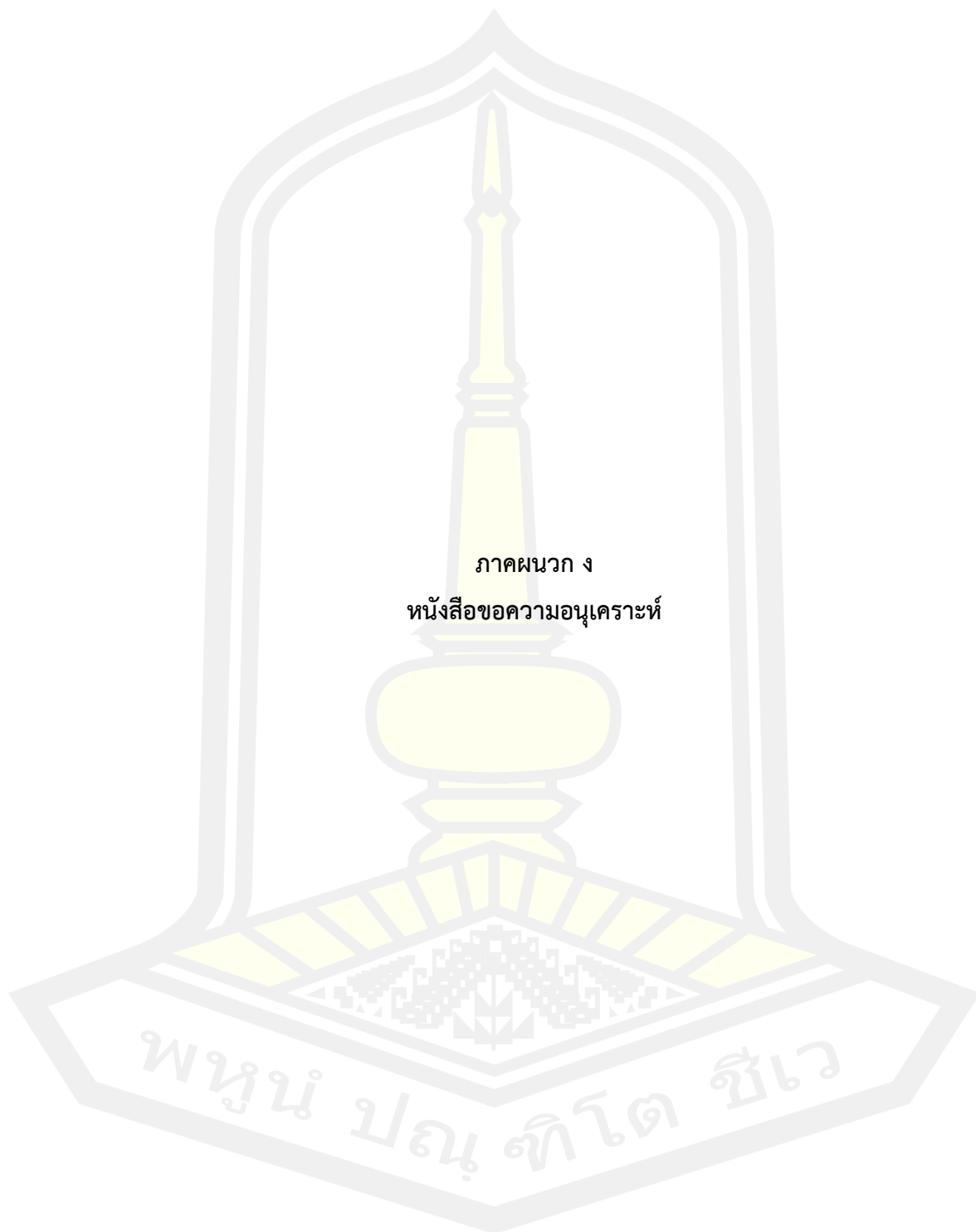
Cronbach's Alpha	N of Items
.971	34

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.982	34

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2)/ว1765 วันที่ 3 สิงหาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ

ด้วย นางสาววิภาพร ลิแก้ว นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรรินธ นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ อว 0605.5(2)/ว1989

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

8 กันยายน 2564

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
ในสถานศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

ด้วย นางสาววิภาพร ลีแก้ว นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0871288478

ที่ อว 0605.5(2)/ว1989

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

8 กันยายน 2564

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
ในสถานศึกษา

เรียน คุณครูโรงเรียน.....

ด้วย นางสาววิภาพร ลีแก้ว นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการ
บริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี
เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี
รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และ
มีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์
แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้
ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0871288478

ที่ อว 0605.5(2)/ว1803

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

9 สิงหาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

ด้วย นางสาววิภาพร ลีแก้ว นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรรณ นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาว นางสาววิภาพร ลีแก้ว ทำการทดลองใช้เครื่องมือเพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0871288478

ที่ อว 0605.5(2)/ว2210

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

14 ตุลาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายบุรพา พรหมสิงห์

ด้วย นางสาววิภาพร สีแก้ว นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0871288478

ที่ อว 0605.5(2)/ว2210

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

14 ตุลาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.ศุภชัย โอบำรุง

ด้วย นางสาววิภาพร ลีแก้ว นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0871288478

ที่ อว 0605.5(2)/ว2210

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

14 ตุลาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.กฤษฎา ศรีสุชาติ

ด้วย นางสาววิภาพร ลิ้มแก้ว นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0871288478

ที่ อว 0605.5(2)/ว2210

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

14 ตุลาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.ลีวัช ตาวงศ์

ด้วย นางสาววิภาพร ลีแก้ว นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0871288478

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2)/ว2231 วันที่ 19 ตุลาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนนท์

ด้วย นางสาววิภาพร ลิแก้ว นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ศูนย์ บัณฑิตศึกษา

ที่ อว 0605.5(2)/ว1901

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

23 สิงหาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

ด้วย นางสาววิภาพร ลีแก้ว นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาววิภาพร ลีแก้ว ทำการทดลองใช้เครื่องมือเพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0871288478

ม.นุ. จ.บ.

ที่ อว 0605.5(2)/ว1901

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

23 สิงหาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วย นางสาววิภาพร ลีแก้ว นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาว นางสาววิภาพร ลีแก้ว ทำการทดลองใช้เครื่องมือเพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0871288478

ที่ อว 0605.5(2)/ว1919

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

26 สิงหาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 2

ด้วย นางสาววิภาพร ลีแก้ว นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นางสาววิภาพร ลีแก้ว เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174

เบอร์โทรนิสิต 0871288478

ที่ อว 0605.5(2)/ว1919

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

26 สิงหาคม 2564

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

ด้วย นางสาววิภาพร ลีแก้ว นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นางสาวนางสาววิภาพร ลีแก้ว เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0871288478

ม.นุ. จ. ๒๖.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2)/ว1716 วันที่ 29 กรกฎาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร. ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน

ด้วย นางสาววิภาพร สีแก้ว นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

พหุ ม ประถมศึกษา

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2)/ว1716 วันที่ 29 กรกฎาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี

ด้วย นางสาววิภาพร สีนแก้ว นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาศ.ม. การบริหารและพัฒนา
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง แนวทางการ
พัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนา
การศึกษา โดยมี รศ.ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมี
ประสบการณ์ ในเรื่องนี้อย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

พหุบัน ปณุ ทิโต ชิวเว

ที่ อว 0605.5(2)/ว1716

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

29 กรกฎาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นางสาวสุภาวดี ปกครอง

ด้วย นางสาววิภาพร ลีแก้ว นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนา การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0871288478

ที่ อว 0605.5(2)/ว1716

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

29 กรกฎาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน จ.ส.อ.ประภาส ขามรัตน์

ด้วย นางสาววิภาพร ลีแก้ว นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนา การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุตรดิตถ์ เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0871288478

ที่ อว 0605.5(2)/ว1716

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

29 กรกฎาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นางกรรองบุญ ศรีคุณชัย

ด้วย นางสาววิภาพร ลิ้แก้ว นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนา การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรรินทร์ นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โนมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0871288478

๑

๑
มหาสารคาม

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาววิภาพร ลีแก้ว
วันเกิด	วันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2531
สถานที่เกิด	อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 69 หมู่ที่ 3 ตำบลสี้อ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี รหัสไปรษณีย์ 41110
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนชุมชนหม่นป่าช้า ตำบลหม่นนางาม อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี รหัสไปรษณีย์ 41240
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2547 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสือศิลปศาสตร์ จังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2550 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสือศิลปศาสตร์ จังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2555 ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิชาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2564 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ทัโต ชีเว